8 ՄԱՅԻՍ 2002 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 84 (2529)

Ազգ

Azg
armenian daily

Իրանի նախագահը կայցելի Հայաստան

ԹԵՀՐԱՆ, 7 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Իրան-Հայաստան համատեղ տնտեսական հանձնաժողովի հայկական կողմի նախագահ Արտաշես Թումանյանը մայիսի 6-ին Թեհրանում հանդիպել է Իրանի նախագահ Խաթամիի հետ եւ փոխանցել ՀՀ նախագահ Քոչարյանի ուղերձը: Իրանի նախագահը հույս է հայտնել, որ կկարգավորվեն Իրան-Հայաստան գազատարի կառուցմանը եւ Իրան-Հայաստան-Հունաստան եռակողմ համագործակցությամբ իրանական գազը եվրոպական շուկա արտահանելու ծրագրերը: Խաթամին նաեւ պատրաստակամություն է հայտնել նպաստել ԻԻՀ տարածքով թուրքմենական գազը Հայաստան ներկրելու ծրագրի իրականացմանը: Իրանի նախագահը հայտարարել է Հայաստան այցելելու իր պատրաստակամության մասին՝ ընդգծելով, որ հայ-իրանական հարաբերությունները երբեւէ ուղղված չեն լինի երրորդ կողմի դեմ:

Նույն օրը Արտաշես Թումանյանը հանդիպել է Իրանի ազգային անվտանգության խորհրդի նախագահ Հասան Ռովհանիի հետ: Ռովհանին նշել է, որ Իրանի եւ Հայաստանի միջեւ արդեն իսկ կնքված համաձայնագրերի կենսագործումը երկուստեք շահավետ կլինի եւ կնպաստի տարածաշրջանի զարգացմանը: Թումանյանը հայտարարել է, որ Իրանը կարեւորագույն դեր ունի տարածաշրջանային կայունության եւ խաղաղության ձեւավորման հարցում, եւ Հայաստանը հակված է ամրապնդել հարաբերությունները այս երկրի հետ: Կողմերը քննարկել են նաեւ ԼՂ հակամարտության խնդիրը:

ԱՅՑ

ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը Ուրուգվայից ժամանեց Բրազիլիա

ՄՈՆՏԵՎԻԴԵՈ, ՍԱՆ ՊԱՈՒԼՈ, 7 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի՝ Ուրուգվայի Արեւելյան Հանրապետություն պետական այցի երկրորդ օրն սկսվեց մայրաքաղաք Մոնտեվիդեոյի Անկախության հրապարակ մեկնումով, որտեղ Հայաստանի ղեկավարը ծաղկեպսակ դրեց գեներալ Խոսե Արտիգասի հուշարձանին:

Երկու երկրների նախագահների հանդիպումը տեղի ունեցավ նույն օրը՝ մայիսի 6-ին, առավոտյան, Ազատության շենքում: ՈՒԱՀ նախագահ Խորխե Բատժեն Ռոբերտ Քոչարյանին դիմավորեց իր նստավայրին հարակից հրապարակում, որտեղ նախագահներն ընդունեցին պատվո պահակախմբի շքերթը: Խ. Բատժեի եւ Ռ. Քոչարյանի առանձնազրույցին զուգահեռ ընթացան երկու երկրների պատվիրակությունների բանակցությունները, ապա նախագահների զրույցը շարունակվեց ընդլայնված կազմով: Կողմերը քննարկեցին երկկողմ հարաբերությունների զարգացման հնարավոր ուղիները, անդրադարձան միջազգային ատյաններում համագործակցությանը, պայմանավորվեցին ակտիվացնել, գործնական բնույթ հաղորդել փոխգործակցությանը:

Տես ► էջ 2

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

«Արցախը մեծ հույսեր է կապում սփյուռքի հետ»

Ասում է Արկադի Ղուկասյանը, ընդունելով Հայկաշեն Ուզունյանին եւ Ռուբեն Միրզախանյանին

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 7 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԼՂՀ ղեկավարությունը կարեւոր նշանակություն է տալիս հանրապետության տնտեսության մեջ օտարերկրյա մասնավոր կապիտալի ներգրավմանը, դրա համար հանրապետությունում ստեղծված է բարենպաստ ներդրումային մթնոլորտ: Այս մասին ասել է ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը՝ մայիսի 6-ին ընդունելով Ռամկավար Ազատական կուսակցության (ՌԱԿ) պատվավոր նախագահ Հայկաշեն Ուզունյանին՝ տիկնոջ հետ, եւ նրանց ուղեկցող ՀՌԱԿ հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանին:

Ինչպես հայտնում է ԼՂՀ նախագահի մամուլի քարտուղարի պաշտոնակատարը, Արկադի Ղուկասյանը հատուկ նշել է, որ Լեռնային Ղարաբաղը մեծ հույսեր է կապում հայկական Սփյուռքի հետ, որն ունի ֆինանսաքաղաքական ներուժ՝ ընդունակ արդյունավետ ներգործություն ունենալու Արցախի սոցիալ-տնտեսական եւ մշակութային զարգացման, նրա անկախ պետականության հետագա ամրապնդման վրա:

ԼՂՀ նախագահը ծանոթացրել է հյուրերին Լեռնային Ղարաբաղի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հեռանկարներին, հումանիտար ծրագրերի իրականացման գործընթացին:

Հայկաշեն Ուզունյանը իր տպավորություններն է ներկայացրել Ստեփանակերտի արտաքին տեսքի կապակցությամբ, միաժամանակ զարմանք արտահայտելով ռազմական գործողությունների պատճառով ավերված ԼՂՀ մայրաքաղաքի կենցաղային համալիրի վերականգնման ուղղությամբ տարվող աշխատանքների արագ ընթացքի վերաբերյալ:

Պատրիկ Դեւեջյանը Ֆրանսիայի նորակազմ կառավարության անդամ

Ֆրանսիայի նորընծա վարչապետ Ժան-Պիեռ Ռաֆարինը երեկ կազմեց իր կաբինետը, որտեղ տեղական ազատությունների գծով դելեգատ-նախարար նշանակվեց աջակողմյան UDF կուսակցության անդամ, խորհրդարանի հայազգի պատգամավոր Պատրիկ Դեւեջյանը: (Ի դեպ, նախորդ օրը թուրքական մամուլը մտավախություն էր հայտնել, որ մասնագիտությամբ իրավաբան հայազգի քաղաքական գործիչը կնշանակվի արդարադատության նախարար): Հետաքրքրական է նորակազմ կառավարության մեկ այլ անդամի՝ պաշտպանության նախարարի նշանակումը: Այդ պաշտոնում առաջին անգամ նշանակվեց կին՝ Ժանն-Մարի Ալյոն, որ աջերի հայտնի լիդերներից է եւ 90-ական թթ.-ի կեսերին այցելել է Հայաստան:

Իտալիան առայժմ չի ընդունում Բեթղեհեմի պաղեստինցիներին

Երեկ մի պահ թվաց, որ 5 շաբաթ տեւած լարումից հետո կհանգուցալուծվի Բեթղեհեմի Սբ. Ծննդյան տաճարում եւ շուրջը ստեղծված տագնապը: Ամերիկայի եւ Բրիտանիայի միջնորդների ջանքերով իսրայելցիները համաձայնել էին դեպի այլ երկիր ազատ անցք տալ տաճարում ապաստանած շուրջ 70 պաղեստինցիներին, որոնց հետ արգելափակված են նաեւ մոտավորապես 30 եկեղեցականներ: Ենթադրվում էր, որ պաղեստինցիներին ապաստան տվող երկիրն Իտալիան է լինելու: Ընդամենը մնում էր դեռեւս չլուծված մի հարց՝ որտեղ եւ ինչպես պիտի զինաթափվեին զինյալ պաղեստինցիները: Սակայն երեկոյան Իտալիայի կառավարությունը հայտարարեց, թե չի կարող ընդունել նրանց, քանի որ տեղյակ չէ բանակցող կողմերի միջեւ ստորագրված համաձայնագրի պայմաններին: Բնականաբար, իսրայելցիք անմիջապես օգտագործեցին առիթը հայտարարելու, թե ոչ մի երկիր չի ուզում ընդունել «ահաբեկիչներին»: Համենայն դեպս, ակնկալվում է, որ ի վերջո կգտնվի լուծում, եւ Սբ. Ծննդյան տաճարը կվերադարձվի իր իսկական կոչմանը՝ սրբավայր-աղոթարան:

Մոտ ապագայում Հայաստանում կհիմնադրվի եվրոպական առեւտրաարդյունաբերական պալատ

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայիսի 7-ին ՀՀ-ում Ֆրանսիայի դեսպանատանը տեղի ունեցավ Հայաստանում եվրոպական առեւտրաարդյունաբերական պալատ ստեղծելու վերաբերյալ շրջանակային փաստաթղթի ներկայացումը: Պալատի հիմնական գործառույթն է լինելու հանրապետությունում ներդրումներ իրականացրած եվրոպական ընկերությունների շահերը պետական կառույցներում ներկայացնելը եւ պաշտպանելը: Հայաստանում եվրամիության նախագահությունը ներկայացնող Մեծ Բրիտանիայի դեսպան Թիմոթի Ջոնսի խոսքերով, կիրականացվի նաեւ գործարար միջավայրի խոչընդոտների ուսումնասիրություն, ինչպես նաեւ դրանց վերացմանն ուղղված գործունեություն: Ստեղծվելիք պալատի համար որպես մոդել է ծառայել Հարավային Կորեայում ստեղծված համանման կառույցը: ՀՀ-ում Ֆրանսիայի դեսպան Անրի Կյունիի կարծիքով, ստեղծվելիք պալատը կծառայի հայ-եվրոպական գործարար կապերի ամրապնդմանը:

Թիմոթի Ջոնս

Նշենք, որ արդեն երրորդ տարին է, ինչ Հայաստանում գործում է ամերիկյան նույնանման կառույց:

Օզալի մահվան առեղծվածը

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 7 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքական հեռուստաընկերության «Խոստովանություն» ծրագրով ելույթում Թուրքիայի 8-րդ նախագահ Թուրգութ Օզալի այրին՝ Սեմրա Օզալը հայտարարել է, թե կասկածում է, որ իր ամուսինը մահացել է ոչ բնական մահով: Վերջինս, ինչպես հայտնի է, մահացել է 1993 թ. ապրիլի 17-ին, սրտի կաթվածից: Սեմրա Օզալի խոսքերով, չնայած հարազատների պնդումներին, հանգուցյալ նախագահը դիահերձման չի ենթարկվել, թեեւ նման տրամաչափի քաղաքական գործչի դիահերձումը պարտադիր էր:

Օզալի բժիշկը, որ ցանկացել է անհայտ մնալ եւ որին հաջողվել է ուսումնասիրել հանգուցյալի արյունը, հայտարարել է, որ նման տարօրինակ բաղադրությամբ արյուն իրեն չի հանդիպել: «Այդ մասին ես տեղեկացրել էի իշխանություններին, բայց պատասխան չստացա», հայտարարել է նա: Իր հերթին նախագահի որդին կասկած է հայտնել, որ Թուրգութ Օզալի անակնկալ մահվան պատճառը սննդի մեջ խառնած թույնն է եղել: Քրդական մամուլի տվյալներով, Օզալի սպանության պատճառը քրդական հարցում վերջինիս ունեցած չափավոր դիրքորոշումն էր: Հասկանալի է, որ Թուրքիայի 8-րդ նախագահը ինքն արմատներով քուրդ էր:

Աղետալի օր օդանավորդության համար

Երեկ աղետալի օր էր օդանավորդության համար: Իրարից 1 ժամ տարբերությամբ օդանավային 2 վթար տեղի ունեցավ, մեկը Թունիսում, մյուսը՝ Չինաստանում: Առաջինի դեպքում «Էջիպտ էր» եգիպտական ավիաընկերության «Բոինգ 737» օդանավը Կահիրեից մեկնելով, չկարողացավ վայրէջք կատարել Թունիսի «Կարթագեն» օդակայանում եւ 60 ուղեւորներով վայր ընկավ մոտակա բլուրի վրա: Նախնական տվյալներով զոհվել է 15 մարդ: Ենթադրվում է, որ վթարի պատճառը մառախուղն ու ուժեղ քամին են եղել:

Ավելի մեծ թվով զոհեր խլեց Չինաստանի ծովեզրյա Դալիան քաղաքի մոտ, բաց ծովում ջախջախված «Մակդոնալդ 82» տիպի օդանավը, որի մեջ կային 112 ուղեւոր եւ անձնակազմի անդամներ: Ջախջախվելուց առաջ «Չայնիզ էրլայնզ» ընկերությանը պատկանող օդանավի հրամանատարությունը տեղեկացրել էր, որ ինքնաթիռում հրդեհ կա:

ՀԱՅ-ԹՈՒՐՔ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

«Կարծում եմ, իմաստ ունի, որ հանձնաժողովի կազմն իսկապես ընդլայնվի»

Միհրանյանը քաղաքական քանավեճի կոչ է անում

ՌՈՒԶԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆՅԱՆ, Մոսկվա

Վերջին մի քանի ամիսներին հանդարտված խոսակցությունները, թե հայ-թուրքական հաշտեցման հանձնաժողովը դադարեց գործել, մեղմ ասած, այնքան էլ չարդարացան: Հայկական մամուլում հայտնված տեղեկությունները, թե հանձնաժողովը ոչ միայն չի դադարել գործել, այլեւ դրա անդամները այս կամ այն կերպ հանդիպումներ են ունենում, այնքան էլ անհիմն չէին: Մասնավորապես, «Ազգն» էր իր ապրիլի 2-ի համարում անդրադարձել այս խնդրին, նշելով, թե Միչիգանի համալսարանի կազմակերպած կոնֆերանսը մի քողարկված փորձ էր հանձնաժողովի աշխատանքը վերականգնելու ուղղությամբ: Հատկապես այս էր պատճառը քաղաքագետ Անդրանիկ Միհրանյանին դիմելու, որն, ինչպես հայտնի է, հիշյալ հանձնաժողովում հայկական կողմի անդամներից էր: Պրն Միհրանյանը բավական մանրամասն անդրադարձավ հարցի էությանը, եւ, իհարկե, չշրջանցեց ամերիկյան զինվորականների՝ կովկասյան տարածաշրջանում հայտնվելու թեման, ինչը նրա, եւ ոչ միայն նրա կարծիքով, ամենասերտ առնչություններ ունի հայ-թուրքական քաղաքական հարաբերությունների կարգավորման հետ:

«Երեւանում կայացավ այդ հանձնաժողովի հայկական կողմի ներկայացուցիչների հանդիպում, որը հատուկ նախատեսված չէր: Ուղղակի Վան Գրիգորյանը Երեւանում էր, այդ օրերին ես էլ էի այնտեղ, եւ, ստացվեց այնպես, որ բոլոր չորս անդամները նույն կետում էին: Նոյեմբերից, երբ հայտարարեցինք մեր մասնակցությունը դադարեցնելու մասին, մենք փաստորեն առաջին անգամ էինք հավաքվել, ինչը հարմար առիթ էր ստեղծված իրավիճակը քննարկելու համար:

Տես ► էջ 4

Տեղական

Հանրապետության նախագահի հրավիրած ԱԺ արտահերթ նիստը, որը երեկ ավարտվեց, թերեւս մեկ նպատակ ուներ՝ ընդունել «Ավիացիայի մասին» օրենքի նախագիծը: Եվ բոլորովին պատահական չէր, որ արտահերթ նիստի օրակարգային ամենակարեւոր հարցը հենց դա էր, որն էլ խորհրդարանում սուր վիճաբանության առիթ դարձավ:

Նախորդ եռօրյայի ընթացքում, երբ ՀՀ ավիացիայի վարչության պետը ներկայացրեց նախագիծը, միակ հարց տվողը եւ փաստորեն դրանով հետաքրքրվողը խորհրդա-

«Ավիացիայի մասին» նախագիծն ըստ էության օրենսդրական հիմնավորումն է այդ պայմանագրի, որը, փաստորեն, օրինագծով բարձրացվում է գրեթե օրենքի մակարդակի: Մասնավորապես նախագծի երրորդ հոդվածում նշվում է, թե բոլոր կարգի կանոնակարգերը, հրամանները եւ այլ ակտերը, որոնք առնչվում են քաղավիացիայի ոլորտին, պետք է համապատասխանեն եւ ստորադասվեն պայմանագրին:

Պայմանագրին նման կարգավիճակի շնորհմանը զուգահեռ, սակայն, որեւէ կոնկրետ խոսք չկա ըն-

րոշ պայմանագրով: Սադոյանի այս «բացահայտումներն» ակնհայտորեն դուր չեկան պատգամավոր Արմեն Հակոբյանին, որն սկսեց հոխորտալ գործընկերոջ վրա: Միայն մեկ այլ պատգամավորի՝ Նապոլեոն Ազիզյանի միջամտությունից հետո Հակոբյանը զգաստացավ եւ վերջ տվեց վիճաբանությանը, որը շատ ավելի նման էր տղայական փողոցային «ռազբորկայի»:

Ինչեւէ, չնայած ընդդիմության բարձրացրած աղմուկին, խորհրդարանական մեծամասնությանը հաջողվեց անցկացնել օրենքը, ո-

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՒՄ

Նոր «Արմենտել» «Զվարթնոց»ո՞ւմ

Կնքահոր դերում դարձյալ խորհրդարանն է

րանում... Սերգո Երիցյանն էր:

Սակայն ծանոթանալով նախագծի բովանդակությանը, հասկանալի էր, թե ինչո՞ւ է կառավարությունն առաջարկում ընդունել ոլորտին առնչվող այդ նախագիծը, երբ մինչեւ հիմա շատ հանգիստ «յոլա» էր գնում «Օդային օրենսգրքով»: Պարզվում է՝ պատճառը շատ ավելի լուրջ է, քան սկզբնական շրջանում պատկերացնում էին պատգամավորները:

2001 թ. դեկտեմբերին ՀՀ կառավարության եւ արգենտինական «Կորպորասիոն Ամերիկա Ս. Ա.» ընկերության միջեւ, որի ղեկավարն արգենտինահայ մեծահարուստ Էդուարդո Էռնեկյանն է, կնքվում է պայմանագիր, որով «Զվարթնոց» օդանավակայանի կառավարման լիազորությունը տրվում է այդ ընկերությանը: Փաստորեն, դա ոչ թե ուղղակի վաճառքի, այլ լիազորագրային կառավարումն ընկերությանը հանձնելու պայմանագիր էր, ինչի դիմաց արգենտինահայ գործարարը 50 մլն դոլար ներդրում պետք է կատարեր քաղավիացիայի ոլորտում: Համենայն դեպս, այդպես է ներկայացնում կառավարությունը:

Խորհրդարանին ներկայացված

կերության պարտավորությունների մասին, որոնք նման դեպքերում շատ ավելի կարեւոր էին, քան ներդրումները: Այս տեսակետից խիստ տարօրինակ էր կառավարության պահվածքը, երբ ոչ միայն նախագծին չէր կցվել պայմանագրի տեքստը, այլեւ արդարադատության նախարարությունը պատգամավորներին չտրամադրելու անթաքույց տրամադրվածություն էր ցուցաբերում:

Այնուամենայնիվ, խորհրդարանականներից մի քանիսին եւ հատկապես Արշակ Սադոյանին հաջողվել էր նախարարությունից ստանալ պայմանագրի պատճենը, որն էլ խորհրդարանում պայթող ռումբի տպավորություն թողեց: Սադոյանը հայտարարեց, թե պայմանագիրը ոչ միայն հակասում է ՀՀ սահմանադրությանը, այլեւ որեւէ կերպ չի հստակեցնում ընկերության պարտավորությունների շրջանակները, առավել եւս կոնկրետ 50 մլն դոլար ներդրումների պաշտպանվածությունը: Դա էր պատճառը, որ բորբոքված պատգամավորը գործարքը համեմատեց «Արմենտելի» վաճառքի հետ եւ հայտարարեց, թե այդպիսով եւս մեկ ռազմավարական նշանակության օբյեկտ նվեր է տրվում անո-

րով, փաստորեն, կնքված պայմանագիրն օրենսդրորեն պաշտպանություն գտավ:

Այս գործընթացն ուղղակիորեն հիշեցնում էր «Արմենտելի» պայմանագրի հիման վրա խորհրդարանում «Հեռահաղորդակցության մասին» օրենքի ընդունումը, որը հետագայում պարզապես անլուծելի դարձրեց արմենտելական թնջուկը: Սակայն, մյուս կողմից, պետք է նկատել, որ այս գործարքը շատ ավելի նման է ոչ թե «Արմենտելին», այլ «Էլ Յութիլիթի» իտալական ընկերության հետ կնքած պայմանագրին, որով «Երեւանի ջրմուղ-կոյուղի» ՓԲԸ-ի կառավարումը հանձնվեց այդ ընկերությանը:

Հասկանալի է, որ եւ «Արմենտելի», եւ վերջինիս առումով ներդրումների կատարման խնդիրն այսօր էլ մնում է անորոշ: Ուստի չի կարելի կողքից դիտարկել Սադոյանի հայտարարությունը: Առավել եւս այս օրերին, երբ հանրապետության նախագահը պաշտոնական այցով Հարավային Ամերիկայում է, եւ Արգենտինայում այս հարցը, ըստ ամենայնի, քննարկվել է, եւ գործընթացը հավանաբար կոնկրետ բովանդակություն է ստացել:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Մանուկ Գասպարյանը ստախո՞ս, թե՞ հիվանդ...

«Հայկական ժամանակ» օրաթերթի (որի ժամանակն աշխատում է «Մեծ Թուրանի» ստեղծման օգտին) 07. 05. 2002 համարում Ն. Զ. հոդվածագիրը մի «հարցազրույց» էր մոգոնել մի մանուկ պատգամավորի հետ: Վերջինս մի սուտ էր ասել, թե ՀՌԱԿ գրասենյակում կախված է եղել ԼՏՊ-ի նկարը:

Մի հարց մանուկ փարթամաբեղ պատգամավորին.

– Էդ որ ԼՏՊ-ի նկարը կախված էր ՀՌԱԿ գրասենյակում, բա դու ո՞նց էիր այդ նույն գրասենյակում ասուլիս կազմակերպում քո երեխայի հանդեպ կիրառված անօրինականությունների կապակցությամբ ԼՏՊ-ի ռեժիմի դեմ, ԼՏՊ-ի բռնատիրության օրոք: Ի՞նչ է, ամնեզիա՞ է մոտդ: Է՞ն էլ չես հիշում, որ քո ասուլիսի օրը ՀՌԱԿ գրասենյակի զուգարանից անհետացան սանիտարահիգիենիկ պարագաներ: Ոչինչ, կարեւորը բեղերից կամ ականջներից վատ հոտ չգար: Է՞ն էլ չես հիշում, որ խանութիդ բոլոր բաժիններում սովետական պահեստապետի վարպետությունդ սովորած սովորած վաճառողուհիներդ թերակշռում էին ու հավելագանձում: Խեղճ հաճախորդները ի՞նչ իմանային, որ դրանցով ընտրակաշառքներդ էիր պատրաստում:

Էն, որ ամնեզիան վատ հետեւանքներ է թողնում, գիտեինք, բայց որ մանուկին կարող է դարձնել քամելեոնիկ, չէինք պատկերացնում, իսկական մոդելի նման՝ ՀԺԿ–ԱՄ– «Ազգային համաձայնություն»: Հետո՞:

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

Տարեվերջին կունենանք վերանորոգված մայրուղի

«Մինչեւ տարեվերջ Երեւան-Սեւան մայրուղին ամբողջությամբ կվերանորոգվի», ասում է ճանապարհաշինության ԾԻԳ պետական հիմնարկի տնօրեն Էդուարդ Բեգոյանը: Լինսի հիմնադրամի միջոցներով առաջիկա օրերին արդեն մայրուղու ամբողջ երկայնքով՝ 62 կմ (մինչեւ Ճամբարակի խաչմերուկը) կսկսվեն շինարարական աշխատանքները: Դրանք մի քանի կազմակերպություններ կիրականացնեն՝ «Կոտայքի ճանապարհների շինարարություն», «Լենար», «Շինֆորում», «Հրազդանի ճանապարհների շինարարություն»: Ըստ Էդուարդ Բեգոյանի, շինարարական ընկերությունները մրցույթով են ընտրվել՝ ամենացածր գնային առաջարկը, տեխնիկայի եւ մասնագետների առկայությունը:

Կատարվելու է հիմնական փոսային նորոգում, որի վրա էլ կլինի ասֆալտբետոնե ծածկ: Էդուարդ Բեգոյանը պարզաբանեց, Երեւան-Սեւան մայրուղին ամուր ճանապարհ է, որը վերանորոգման կարիք ունի, ուստի նախատեսվում է մակերեւույթի վերանորոգում եւ ոչ թե հիմնական կառուցում: Այն կծառայի 5-10 տարի:

Պարոն Բեգոյանը վստահեցնում է, որ ճանապարհը որակի առումով թերություն չի ունենա: Նախ որակի հսկողությունը բազմաստիճան է, որակից է կախված շինարարի վարձատրությունը, ուստի նա ինքը շահագրգիռ է բարձր որակ ապահովել: Բացի այդ, պարոն Բեգոյանի խոսքերով, «Ճանապարհաշինություն» ծրագրի շրջանակներում նախկինում կառուցված ճանապարհները գերազանց գնահատականի են արժանացել, Երեւան-Սեւանը եւս բացառություն չի լինի:

Տարածված այն լուրերը, թե Լինսի հիմնադրամի միջոցներով անցյալ տարի վերանորոգված Երեւան-Սեւանի որոշ հատվածներ նույնիսկ մեկ տարի չեն դիմացել, Էդուարդ Բեգոյանը հերքեց: Անցյալ տարի շինարարություն իրականացվել է մայրուղու երկու հատվածներում 5-ական կիլոմետր երկարությամբ, որոնք այժմ լավ վիճակում են: Իսկ մնացած հատվածում, որն ավելի շատ սանկի եւ ոչ թե ավտոմեքենայի ճանապարհ է հիշեցնում, շինարարություն չի կատարվել: Անցյալ տարի ՌԴ նախագահ Պուտինի այցի նախօրեին այդ հատվածներում իրականացվեց ժամանակավոր փոսային նորոգում:

Պատասխանատուները վստահեցնում են, մինչեւ տարեվերջ Երեւան-Սեւան մայրուղին ամբողջությամբ վերանորոգված կլինի: Ծրագրի արժեքը 3 մլրդ 90 մլն դրամ է:

Մ. Հ.

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը Ուրուգվայից ժամանեց Բրազիլիա

Սկիզբը էջ 1

Բանակցությունների արդյունքներն ամփոփվեցին օրվա երկրորդ կեսին, նախագահների երկրորդ հանդիպման ժամանակ ընդունված հայտարարության մեջ: Դրանում մասնավորապես նշվում է, որ բանակցությունների ընթացքում կողմերն անդրադարձել են երկկողմ հարաբերություններին, տարածաշրջանային եւ միջտարածաշրջանային օրակարգի տարբեր հարցերին: Ամենաբարձր գնահատականն է տրվում երկկողմ քաղաքական երկխոսությանը եւ նշվում, որ անհրաժեշտ է լրացնել իրա-

վաբանական բազան եւ անցնել ստորագրված համաձայնագրերի իրագործմանը: Ուրուգվայն իր աջակցությունն է հայտնում Հայաստանին՝ Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպությանն անդամակցելու խնդրում: ՀՀ նախագահն իր երախտագիտությունն է հայտնում, որ Ուրուգվայը եղավ աշխարհի առաջին պետությունը, որը ճանաչեց Թուրքիայի կողմից իրականացված Հայոց ցեղասպանությունը: Նախագահները ցանկություն են հայտնում գործնական կապեր հաստատել Հարավային Կովկասի եւ Մերկոսուրի տարածաշրջանների միջեւ՝ հատկապես քաղաքական եւ տնտեսական ինտեգրացիոն գործընթացների միջոցով:

ՀՀ եւ ՈՒՀՀ կառավարությունների միջեւ ստորագրվեցին ներդրումների խրախուսման եւ պաշտպանության, ագրոարդյունաբերության, ինչպես նաեւ առողջապահության բնագավառներում համագործակցության վերաբերյալ համաձայնագրեր:

Մինչ նախագահների երկրորդ հանդիպումը Ռոբերտ Քոչարյանն ու նրա գլխավորած պատվիրակությունն այցելեցին Արդարադատության գերագույն դատարան: Վերջինիս նախագահ Խերվասիո Գիժոսը հյուրերին ներկայացրեց ՈՒՀՀ դատական համակարգի առանձնահատկությունները, գերագույն դատարանի գործառույթները: Խ. Գիժոսը տեղեկացրեց, որ այս օրերին ՈՒՀՀ խորհրդարանը ուսումնասիրում է օրենքի մի նախագիծ, որն ուղղված է մարդկության դեմ գործված հանցագործություններին: «Հայ ժողովրդի ողբերգական փորձը հաստատված է այն փիլիսոփայական հիմքի վրա, որը ցեղասպանությունը սահմանում է իբրեւ մարդկության ամենածանր հանցագործություն», ասաց Ուրուգվայի Արդարադատության գերագույն դատարանի նախագահը:

Երկու երկրների խորհրդարանների միջեւ համագործակցության հնարավորությունները քննարկվեցին ՀՀ նախագահի՝ ՈՒՀՀ խորհրդարանի մշտական հանձնաժողովների նախագահների հանդիպման ժամանակ:

Մոնտեվիդեոյի քաղաքապետարանում նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը հանդիպում ունեցավ ՈՒՀՀ մայրաքաղաքի քաղաքապետի, խորհրդարանի ղեկավարի, Ուրուգվայում հավատարմագրված դիվանագիտական անձնակազմի, քաղաքային խորհրդի եւ կառավարության, հայկական դպրոցների աշակերտների, հայ համայնքի եւ ԶԼՄ-ների ներկայացուցիչների հետ:

Ավարտելով պետական այցը Ուրուգվայ, ՀՀ նախագահը մայիսի 6-ի երեկոյան ժամանեց Բրազիլիայի Սան Պաուլո քաղաք: Այս երկրում ծրագրված են նախագահ Քոչարյանի հանդիպումները Բրազիլիայի Դաշնային Հանրապետության նախագահ Ֆերնանդո Էնրիկե Կարդոզոյի հետ:

Իսկ մինչ այդ՝ մայիս 6-ի ուշ երեկոյան, ՀՀ նախագահն այցելեց Սան Պաուլոյի Հայ առաքելական եկեղեցի, որի վարչական շենքի մուտքի մոտ, ի նշանավորումն նախագահի այցելության, բացվեց հուշատախտակ: Եկեղեցու դահլիճում Ռոբերտ Քոչարյանը հանդիպեց բրազիլահայ համայնքի հետ:

Ռ. Քոչարյանին եւ նրա գլխավորած պատվիրակությանը համայնքի անունից ողջունեց Հայ առաքելական եկեղեցու բրազիլահայ թեմի առաջնորդ Տաթեւ արքեպիսկոպոս Գարիբյանը, իրենց կատարումները ներկայացրին հայկական կրթօջախների, մշակութային հաստատությունների սաները:

«Սփյուռքը կա, եղել եւ լինելու է մեր ուշադրության կենտրոնում՝ կազմելով մեր արտաքին քաղաքականության մասը», ասաց նախագահ Ռ. Քոչարյանն իր խոսքում: Ըստ նրա, թեեւ Հայաստանը մեծ չէ տարածքով, բայց հզոր է իր հավաքական ներուժով, իր Սփյուռքով: Հայ գաղթօջախների հետ, Ռ. Քոչարյանի խոսքերով, Հայաստանը միայն 29 հազար քառ. կիլոմետր չէ, միայն երեք միլիոն չէ, այլ՝ շատ ավելի հզոր, եւ այդպես են ընկալում մեզ նաեւ ուրիշները: Քաջ գիտակցելով Սփյուռքի դերակատարության կարեւորությունը, այսօր փորձ է արվում կանոնակարգելու, հստակեցնելու Հայաստան-Սփյուռք հարաբերությունների մեխանիզմները, ինչին նաեւ կոչված է լինելու առաջիկա համահայկական համաժողովը Երեւանում, եւ որին ակտիվ մասնակցության կոչ հղվեց բրազիլահայությանը:

ՀՀ նախագահն անդրադարձավ երկրի սոցիալ-տնտեսական կացությանը, բարեփոխումների ընթացքին, Հայաստանի արտաքին քաղաքականությանը եւ դահլիճում հավաքվածներին շատ հուզող՝ ղարաբաղյան հիմնահարցին եւ ցեղասպանության միջազգայնորեն ճանաչման խնդրին:

«Վստահաբար ասեմ, որ Ղարաբաղի համար մենք պայքարել ու պայքարելու ենք», հայտարարեց Ռ. Քոչարյանը, միաժամանակ կարեւորելով Արցախում սոցիալական խնդիրների լուծման, տնտեսության զարգացման անհրաժեշտությունը, որպեսզի, նրա խոսքերով, ղարաբաղցին զգա, որ իր պայքարը բերել է ոչ միայն անկախություն, ազատ ապրելու հնարավորություն, այլեւ լավ ապրելու կարողություն: Ինչ վերաբերում է ցեղասպանության խնդրին, ապա, ՀՀ նախագահի համոզմամբ, պետք է շարունակել ջանքեր գործադրել, չդադարեցնել աշխատանքը այլ երկրների հետ այնքան ժամանակ, մինչեւ հարցն ստանա իր վերջնական լուծումը:

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը պատասխանեց նաեւ բրազիլահայությանը հուզող հարցերին:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

ԴԱՏԱՐԱՆ

8 տարի եւ 100 հազար դրամ

Սա է, ըստ մեղադրողի, Մուշեղ Սաղաթելյանի պատիժը

Վերջին մի քանի դատական նիստերին դահլիճը դատարկվել էր: Մինչդեռ երեկվա նիստին ներկա էին նույնիսկ Հանրապետական կուսակցության որոշ ներկայացուցիչներ: Նիստն իր ներկայությամբ հիրավի «պատվել» էր նաեւ Աշոտ Բլեյանը:

«Դարակազմիկ» նիստը սկսվեց մեղադրական ճառով: Մեղադրող Կորյուն Փիլոյանի 36 տպագիր եւ 2 ձեռագիր էջերից բաղկացած ճառում անդրադարձ էր կատարված քր. գործի բոլոր հոդվածներին ու դրվագներին:

Պետական մեղադրողը խոսեց ծառայական առաջխաղացման համար Մ. Սաղաթելյանի կողմից բարձրագույն կրթության ակնհայտ կեղծ դիպլոմ ձեռք բերելու եւ օգտագործելու, ինչպես նաեւ իր հորեղբոր որդի Հակոբ Մարտիրոսյանին ՆԳՆ ներկայացնելու համար վերջինիս «բարձրագույն կրթությունը» վկայող միջնորդագիր տալու մեղադրանքի մասին:

Հաջորդ մեղադրանքն այն էր, որ Մ. Սաղաթելյանը ՆԳՆ համակարգում տարբեր պատասխանատու պաշտոններ զբաղեցնելու ընթացքում թույլ է տվել իշխանազանցություն, ինչը զուգորդվել է բռնությունների գործադրմամբ եւ կրել է տուժողների համար տանջալից եւ արժանապատվությունը վիրավորող բնույթ: Սա վերաբերում է, այսպես կոչված, Գորիսի դեպքերին, «գնդապետների» գործին, 1996 թ.-ի սեպտեմբերի 25-ի դեպքերին, «Հոկտեմբերի 27»-ի գործով կասկածյալ Միսակ Մկրտչյանին ծեծի ենթարկելուն:

Այս դրվագներից յուրաքանչյուրը մեղադրողը հիմնավորեց գործով տուժողների եւ վկաների ցուցմունքներով, նաեւ քր. գործի նյութերով: Նույն կերպ մեղադրողը հիմնավորեց նաեւ սուտ մատնություն նախապատրաստելու մեղադրանքը: Ապա հրաժարվեց խուլիգանության մեղադրանքից, համարելով չհիմնավորված:

Պետական մեղադրողը միջնորդեց Մ. Սաղաթելյանին մեղավոր ճանաչել ըստ հոդվածների հետեւյալ կերպ. հ. 182(1)՝ 1,5 տարի եւ դրամական տուգանք 50 հազար դրամ, հ. 213(3)՝ 1 տարի, հ. 183(1)՝ 1,5 տարի եւ 50 հազար դրամ, հ. 15–195(2)՝ 6 տարի, հ. 183(2)՝ 8 տարի եւ 100 հազար դրամ, վերջնական պատիժ սահմանել 8 տարին եւ 100 հազար դրամը, պատիժը կրել ուժեղացված ռեժիմի աշխատանքային գաղութում:

Դահլիճն այս վերջին խոսքերին բուռն արձագանքեց: Իր «սրբազան» պարտքին անդավաճան՝ «Նոր ուղի» կուսակցության առաջնորդ Աշոտ Բլեյանը դահլիճից բարձրաձայնեց, թե մեղադրողն այդ պահին հանցանք կատարեց՝ իրավունք չունենալով սահմանելու պատիժը:

Դատավոր Վազգեն Լալայանը հերթական անգամ ապացուցելով, որ չի կարողանում տիրապետել դահլիճին, նախ պրն Բլեյանին դուրս հրավիրեց, բայց քանի որ դուրս հրավիրելուն համաձայն չէին, որոշեց բավարարվել խրատական խոսքով:

Մինչդեռ Բլեյանը, քիչ է՝ դատախազին մեղադրեց, որ վերջինս դատախազ չէ, այլ հանցագործ, հայտարարեց նաեւ, որ ինքը կամովին է լքում դահլիճը, որովհետեւ դատավորը դատավոր չէ: Բայց, իհարկե, պրն Բլեյանը չլքեց դահլիճը:

Դատավորի անուժ գրչատկտկոցին էլ ի պատասխան դահլիճից մեկն ասաց. «Հանգստացի՛ր, պրն դատավոր»:

Դատավորը հանգստացավ՝ քարտուղարուհուն հուշելով արձանագրել, որ պետական մեղադրողը դուրս եկավ իր լիազորությունների սահմաններից: Դատավոր Լալայանը չնշեց, սակայն, թե խոսքն արձանագրվում է ըստ դատավորի՞, թե՞ գոռգոռացող Աշոտ Բլեյանի:

Մեղադրող Կ. Փիլոյանն էլ հանդես եկավ հայտարարությամբ, որ նշված հարցում իր լիազորությունները գերազանցել է Դատարանների նախագահների խորհուրդը՝ նման որոշում ընդունելով:

Դատավորը, թերեւս, հայտնվելով իր համար անելանելի վիճակում, դահլիճ-մեղադրող-դատարան վեճը թողեց այլեւս անպատասխան, որոշում ընդունեց հ. 222(1)-ով (խուլիգանություն) առաջադրված մեղադրանքի մասով քր. գործի վարույթը կարճելու եւ Մ. Սաղաթելյանի նկատմամբ մեղադրանքի այդ մասով քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին:

Հետո պաշտպանական ճառն էր: Պաշտպան Ռոբերտ Գրիգորյանն էլ, իր տրամաբանությամբ, հիմնավորեց, որ կեղծ դիպլոմի մեղադրանքով չկա հանցագործության առարկա, ուրեմն չկա հանցանք: Հանցագործության առարկան՝ կեղծ դիպլոմի պատճենը պետք է գոնե վավերացված լիներ նոտարական կարգով, ինչն արված չէ (ի՞նչ պարտադիր է կեղծելիս հաշվի առնել օրինական պահանջները-Ա. Հ.): Ապա նշելով, որ նախաքննական մարմինը խախտումներ է կատարել, պրն Գրիգորյանը հայտարարեց, որ նախաքննությունը գնացել է Մ. Սաղաթելյանի դեմ ցանկացած գնով գործ ստեղծելու ուղղությամբ:

Ըստ պաշտպանի, անհիմն են իշխանազանցության, սուտ մատնության, Ռաֆիկ Զորոյանի նկատմամբ բռնարարքների մեղադրանքները: Վերջին դրվագով 1994-ին կայացվել է գործի կարճման որոշում, որը դատախազությունը վերացրել է:

Ինչ վերաբերում է սուտ մատնության նախապատրաստմանը, ապա պաշտպանը գտնում է, որ որեւէ մեկին զրպարտելու մտադրություն չի եղել: Նա զարմանք հայտնեց. «Ինչո՞ւ ենք մենք խաղում նախագահի պատվի հետ», մանավանդ, եթե ամբաստանյալը չի իմացել ո՛չ «Շեյթանի», ո՛չ էլ դատապարտյալ Գ. Արզումանյանի ասածների սուտ լինելու մասին:

Միսակ Մկրտչյանի, Աղասի Արշակյանի եւ «գնդապետների» դեպքում, եթե բռնարարքներ էլ եղել են, ապա, ըստ պրն Գրիգորյանի, պատճառը Մ. Սաղաթելյանը չի եղել: Ուստի պաշտպանը միջնորդեց կայացնել արդարացի դատավճիռ:

Ամբաստանյալն իր պաշտպանական խոսքում, իր իսկ խոսքով, ինչ հիշեց, ասաց: Ասաց, որ դիպլոմի գործը սարքել են Աղվան Հովսեփյանն ու Հայկ Հարությունյանը, «Շեյթանին» ուղղորդել են՝ Հանրապետական կուսակցությունը վարկաբեկելու համար, Ռ. Զորոյանի գործով ներկա եղած մոտ 70 հոգուց միակ անմեղն ինքն է, «գնդապետների» գործը Գագիկ Մկրտչյանն է սարքել, Աղասի Արշակյանին «սատկացրել են ԱԺ-ում, ինձ սարքել են հրեշ, 8 տարի նստեմ, հետո՞...»:

Դահլիճից արձագանքեցին. «Չես նստի, նստեցնողները տուն չունե՞ն...»: Ի՞նչ է սա: Թերեւս ամենասովորական սպառնալիք:

Իսկ Մ. Սաղաթելյանը շարունակեց. «Նախագահի՞ն եմ կպել: Ես հայտարարում եմ, որ «27»-ի ամենամեծ կազմակերպիչը Աղվան Հովսեփյանն է եղել... Մեղադրանքները շինծու են, բայց ես պայքարելու եմ մինչեւ վերջ՝ Վազգեն Սարգսյանին սպանողներին բացահայտելու համար»:

Այսպիսով, մնացին Մ. Սաղաթելյանի վերջին խոսքն ու դատարանի վճիռը: Թերեւս ամբաստանյալի վերջին խոսքը լսենք մայիսի 14-ին կայանալիք նիստում:

Ա. Հ.

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Թուրքիան ընտրել է կեղծարարության ճանապարհը»

Եվրամիության պատգամավորի տեսակետները

Հայկական ժողովրդային շարժման հրավերով մեկօրյա այցով Հայաստանում է Եվրամիության պատգամավոր, Անդրկովկասի բաժնի Հայաստանի գծով պատասխանատու, Շվեդիայի ձախ կուսակցության անդամ Ջոնաս Սեոսթեդերը, որը Հայաստան է եկել Վրաստան այցելելուց հետո: Նա հանդիպումներ է ունեցել ԱԳ փոխնախարար Արման Մարտիրոսյանի եւ նույն գերատեսչության Եվրոպայի բաժնի վարիչ Սամվել Մկրտչյանի հետ՝ քննարկելով Հայաստանի գործունեությունը Եվրամիությունում: Եվրամիության պատգամավորը երեկ ժուռնալիստների միությունում ասուլիս ունեցավ լրագրողների հետ եւ հայտնեց իր կարծիքները Եվրամիությանը Հայաստանի անդամակցության, Հայոց ցեղասպանության ճանաչման, հարեւան երկրների հետ Հայաստանի փոխհարաբերությունների ու այլ հարցերի վերաբերյալ: Նրա հավաստմամբ, Շվեդիայի ձախ կուսակցությունը բավականաչափ ակտիվ է գործում Եվրամիության խորհրդարանում՝ ձգտելով ճնշում գործադրել Թուրքիայի վրա՝ հարգելու երկրի քրիստոնյա ժողովուրդների իրավունքները: Ջոնաս Սեոսթեդերը մասնակցել է մի դատավարության, որտեղ հոգեւորականին մեղադրել են ցեղասպանության մասին խոսելու համար: Քանի դեռ Թուրքիան չի ճանաչել քրիստոնյա ժողովուրդների ազգային իրավունքներն ու ազատությունները, չի կարող անդամակցել Եվրամիությանը: Պատգամավորի համոզմամբ, Թուրքիան Հայոց ցեղասպանության փաստն ընդունելու փոխարեն զբաղված է պատմական փաստերի կեղծարարությամբ, որն էլ էապես խոչընդոտում է երկու պետությունների համագործակցությանը: Այսպես, թուրքական մամուլը մեկ ամիս առաջ գրել էր, թե իբր Շվեդիայի խորհրդարանը փոխել է երկու տարի առաջ ընդունած Հայոց ցեղասպանության ճանաչման բանաձեւը, մինչդեռ այդ հարցի վերաբերյալ որեւէ տարակարծություն չի եղել: Խորհրդարանի պատգամավորներից մեկի՝ բանաձեւը վերանայելու առաջարկը փաստորեն թուրքական մամուլը խեղաթյուրել է: Պրն Սեոսթեդերն այս հարցի առնչությամբ ավելացրեց, որ թուրքական լոբբին հաճախ է հասնում հաջողության՝ Եվրամիության խորհրդարանում քննարկվող մի շարք հարցեր լուծելով հօգուտ Թուրքիայի: Նա փաստեց, որ Եվրամիության պատգամավորները չափազանց քիչ եւ հաճախ էլ ոչ ճշմարիտ գիտելիքներ ունեն Հայաստանի եւ հայ ժողովրդի մասին: Հայաստանի կառավարությունը, քաղաքական կուսակցություններն այս առումով մեծ անելիքներ ունեն, որպեսզի հանդիպումների եւ շփումների միջոցով պատգամավորները ստույգ տեղեկություններ ստանան եւ ամբողջական պատկերացում կազմեն մեր պատմության ու մշակույթի մասին: Եվրամիությանն անդամակցելու հարցի վերաբերյալ նա նշեց, որ Հայաստանը երկար ճանապարհ ունի անցնելու, ինչպես դա պահանջվում է բոլոր երկրներից, սակայն, նրա գնահատմամբ, գլխավոր խոչընդոտը Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման հարցում Ադրբեջանի հետ ունեցած տարաձայնություններն են: Եվրամիության պատգամավորը մեկնում է մեծ տպավորություններով՝ փափագելով կրկին այցելել Հայաստան:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Լոնդոնահայությունը հիշում է նահատակներին

Ինտերնետային ցանցով ստացված «Ամերիկայի ձայնի» եւ «Ասոշիեյթեդ պրեսի» լրատվությունը տեղեկացնում է, որ ապրիլի 27-ին մոտ հազար հոգի Լոնդոնի կենտրոնական փողոցներով խաղաղ ցույց են կազմակերպել՝ կոչ անելով ճանաչել հայերի կոտորածները որպես Ցեղասպանություն: Ցույցը մոտ 2 ժամ է տեւել եւ սկիզբ է առել «Մարբլ Արչից»: «Արշավ հօգուտ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման» կազմակերպության հաղորդակցությունների տնօրեն Հրաչ Կունդարջյանը, դիմելով ներկաներին եւ նշելով, որ այդ ժամանակ հայկական բնակչության մոտ 70 տոկոսը կոտորվել է, ավելացրել է, որ մեծ մասը տարագրության ճամփաներին են մահացել: «Եթե մենք երկու ժամ քայլենք եւ ոտքերս ցավացնենք, կարող ենք մի փոքր պատկերացում կազմել, թե ինչ է նշանակում տարագրվել եւ քայլել դեպի մահ», ասել է նա, կոչ անելով թուրքական եւ բրիտանական կառավարություններին անհապաղ ճանաչելու 1915 թ.-ի իրադարձությունները որպես Ցեղասպանություն: «Հակառակ բազում փաստերի, բրիտանական կառավարությունը համառորեն մերժում է ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը, պարզապես Թուրքիայի հետ լավ հարաբերությունները պահպանելու նկատառումներով», շեշտել է նա:

Խաղաղ ցույցին նախորդել է հինգշաբթի օրը՝ ապրիլի 25-ին կազմակերպված «հսկումը» Լոնդոնի թուրքական դեսպանատան առաջ, որտեղ հետաքրքիր տեսարան է բացվել: Ի հակադրություն հայերի, որոնք մոմերով եւ պաստառներով լռելյայն, բայց արժանապատվությամբ ցանկացել են իրենց «ձայնը լսելի դարձնել», մի խումբ թուրքեր, հիմնականում երիտասարդ, թուրքական եւ բռնազավթված Հյուսիսային Կիպրոսի դրոշները պարզած սկսել են բարձրաձայն «Ալլահու աքբար» երգել ռազմաշունչ երաժշտության ընկերակցությամբ: Թուրք լրագրողները նկարահանել են ամբողջ իրադարձությունը: Նրանք կարողացել են գրավել անցորդների ուշադրությունը, սակայն հստակ երեւացել է խաղաղ հսկման եւ ամբոխավարական տարբերությունը: Իսկ ամենակարեւորը՝ թուրքերի ներկայությունն այնտեղ ապացուցել է, որ նրանք չեն կարող կարեւորություն չտալ թե՛ հայերին եւ թե՛ նրանց արդարացի պահանջներին: Ասվածի մեկ ուրիշ վկայություն է դարձել ինտերնետից վերցված «Հյուրիեթ» թերթում էմին Կոլասանի գրած հոդվածը, որտեղ նախկին հանկերգն է կրկնվել, «որ հայերն են ապստամբել թուրքական պետության դեմ, որ ռուսական բանակի օգնությամբ գրավել են Վանը, Մուշը, Բիթլիսը եւ այլ նահանգներ, որ հայ հրոսակախմբերը թիկունքից խփել են թուրքական բանակին, որ թուրքական արխիվները բաց են եւ դրանցում «Ցեղասպանություն» բառը չկա.եւ այլն, եւ այլն»: Վերջում հոդվածագիրը կոչ է անում «այս բոլորը բացատրել աշխարհին»:

Հ. Օ.

Պախարակում են տրամվայի գծերը քանդողներին

Խանջյան փողոցի տրամվայի գծերը «քանդել-ավերելու կապակցությամբ» Երեւանի բնակիչները եւ տրամվայի հավաքակայանի կոլեկտիվի (ընդամենը 73 ստորագրություն) աշխատակիցները Հայաստանի Հանրապետության եւ Երեւանի մի խումբ ղեկավարներին են ուղղել իրենց դժգոհությունն արտահայտող մի գրություն, որտեղ իշխանությունների վերոհիշյալ քայլն անվանում են «անեծքի հավերժական խարան»:

Պարզաբանում

«Երթուղիներին տիրանալու ձեւերը նույնն են նաեւ Տավուշում» մեր հրապարակման («Ազգ», 4 մայիսի, 2002 թ.) առնչությամբ երեկ խմբագրություն եկավ «Տրանսիմպեքս» ՍՊԸ-ի տնօրեն Գագիկ Ազարյանը եւ ներկայացրեց իր պարզաբանումները հրապարակման մեջ նշված տեղեկատվության մասին: Նա հայտնեց, որ Ոսկեւան-Վանաձոր երթուղին սպասարկում են իր ղեկավարած ընկերության վարձակալած 1 ավտոբուս եւ 1 միկրոավտոբուս, այլ ոչ թե մաքսատան նախկին պետ Հովիկ Աբովյանի սեփական 10 «Գազելները»: Նախկինում, ըստ Գագիկ Ազարյանի, այդ երթուղին սպասարկել են Կողբ գյուղի եւ Նոյեմբերյան ավանի 2 բնակիչներ, որոնք սահմանամերձ հողամաս չունեն եւ հարկեր չէին վճարում: Իսկ «Տրանսիմպեքսն» այս երթուղին սպասարկելու մեկ ամսվա ընթացքում տարածքային հարկային տեսչությանը վճարել է 64 հազար դրամ եւ այդքան էլ՝ «Հայավտոկայան» ՊՓԲԸ-ին: Ինչ վերաբերում է «Տրանսիմպեքսին», ապա այն եւս չունի վերոնշյալ 10 «Գազելները», որոնց մասին մեզ տեղեկացրել էին Տավուշի բնակիչները: Ընկերության սեփական մեքենաները, ըստ նրա տնօրենի, չորսն են, որոնք չեն մասնակցել Ոսկեւան-Վանաձոր երթուղու մրցույթին:

Ա. Մ.

Քաղաքական

ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Անտարակուսելին՝ բազմաթիվ տարակուսանքների մեջ

Նախընտրական խարխափումներ նախագահական ընտրություններից առաջ

Գալիք նախագահական ընտրություններին սեփական թեկնածություն դնելու մասին առայժմ հստակ հայտարարել են միայն ներկա նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը եւ Արշակ Սադոյանը: Ուրիշ քաղաքական գործիչներ առայժմ նման հավակնություններ չեն ներկայացրել, թեեւ շատ միամիտ պիտի լինել ենթադրելու համար, թե մեզանում հավակնորդների պակաս կզգացվի: Անցյալ հինգշաբթի խորհրդարանական ճեպազրույցները հիմնականում այս թեմային էին նվիրված: Կոմկուսի խմբակցությունը ներկայացնող Ֆրունզե Խաչատրյանն այստեղ, առաջին անգամը լինելով, ընդգծեց, թե իրենք «ընտրություններին կմասնակցեն սեփական թեկնածուով»: Անձի անուն չտվեց, եւ տվյալ դեպքում դա կարեւոր չէ: Եթե նկատի ունենանք, որ «Սոցիալիստական Հայաստան» միավորման անունից ՀԴԿ նախագահ Արամ Սարգսյանն ավելի վաղ ակնարկել էր, թե իրենք էլ «միասնական թեկնածու ունեն», ապա կարող ենք արձանագրել, որ ձախ ուժերի միասնական ճակատով հանդես գալն անհավանական է դառնում: Մանավանդ, մեզանում ավանդաբար «ձախ» համարվող ՀՅԴ-ն լռում է, Աղվան Վարդանյանի շուրթերով հավաստելով, թե «առայժմ այդ հարցը չեն քննարկել»: Իրականում ոչ մեկի համար գաղտնիք չէ, որ Դաշնակցությունը սատարում է Ռոբերտ Քոչարյանին, ուստի եւ Աղվան Վարդանյանի խուսավարումը շատ նման է Քոչարյանի աչքում ավելի ծանրակշիռ երեւալու եւ առաջիկա նախագահական ընտրություններում իրեն պաշտպանելու դիմաց նրանից ավելի մեծ զիջումներ կորզելու ձգտման: Մյուս «ձախերից» հնչակյաններն արդեն իսկ հայտարարել են ներկա նախագահին սատարելու իրենց վճռի մասին (երկրորդը՝ ռամկավարներից հետո, որոնք, ինչ խոսք, ընդգծված «աջ» են): Երկրի քաղաքական դաշտի «ձախ» թեւը ներկայացնող մի շարք այլ հին ու նոր կազմակերպություններ այնքան դերակատարություն, հատկապես ընդգծված առաջնորդներ չունեն, ուստի եւ նախագահական մարաթոնին կարող են մասնակցել այս կամ այն նախընտրական դաշինքի կազմում, իսկ եթե, այնուամենայնիվ, հրապարակ իջնեն սեփական թեկնածուով, ապա սոսկ այն դիտավորությամբ, որ ընտրարշավի ընձեռած հնարավորություններն օգտագործեն... ժողովրդին իրենց գոյությունը հիշեցնելու կամ նույնիսկ «իմաց տալու» նպատակով:

Պակաս անորոշ չէ նաեւ «աջ» դաշտը: Բացի ռամկավարներից, որոնց մասին վերը նշեցի, մեր քաղաքական դաշտի այս թեւի ներկայացուցիչներն առայժմ լռում են կամ ՀՅԴ-ի օրինակով «ծանրացնում» իրենց «տեղը»: Այդպես են վարվում, մասնավորապես, «Օրինաց երկիրը», «Արժանապատիվ ապագան», «Ազգային միաբանությունը», ԱԺՄ-ն եւ նրանից վերջերս պոկված առնվազն 5 «բեկորները», ՀՀՇ-ն: Ըստ գաղափարական ուղղվածության սրանք «աջ» են, բայց ակնհայտ է, որ միասնական ճակատ կազմելու համար չափազանց խոր տարաձայնություններ ունեն իրար հետ: Գոնե ինձ անհավանական է թվում, թե սրանցից որեւէ մեկը դաշինքային հարաբերություններ հաստատի ՀՀՇ-ի հետ, իսկ մյուսների առաջնորդները, օրինակ Վազգեն Մանուկյանն ու Արտաշես Գեղամյանը, ի վիճակի լինեն հաղթահարել սեփական հավակնություններն ու սատարել մեկը մյուսին: «Աջերից» մնում են նաեւ Հանրապետականը, «Հանրապետությունը», ԱԻՄ-ը, վերջապես՝ ՀԺԿ-ն:

Դժվար է հավատալ, թե ներկայիս անհաշտ ընդդիմադիրները՝ «Հանրապետությունն» ու ՀԺԿ-ն, կհրաժարվեն Ռոբերտ Քոչարյանին անձամբ ձեռնոց նետելու գայթակղությունից: Ինչ-ինչ պարագաներում (աննշան հավանականությամբ) այս երկուսը կարող են նույնիսկ միանալ: Այդպիսի մի խիստ կասկածելի հավանականություն մնում է նաեւ ՀՀԿ-ի եւ «Հանրապետության» դաշինքի համար (եթե առաջինի ղեկավար Անդրանիկ Մարգարյանը մինչեւ նախագահական ընտրությունները զրկվի վարչապետի պաշտոնից եւ «օրինաչափորեն» սահուն անցում կատարի դեպի ընդդիմության «ճամբարը»): ԱԻՄ-ը, ի դեմս Պարույր Հայրիկյանի, բոլոր այս «խաղերից» դուրս կմնա՝ սեփական «խաղը վարելու» դիտավորությամբ (կարող է սատարել Քոչարյանին, կարող է նաեւ դնել իր թեկնածությունը՝ նախագահական ընտրությունների հնարավոր 2-րդ փուլում նույն Քոչարյանին սատարելու հեռագնա դիտավորությամբ): Եթե հաշվի առնենք, որ իր սեփական «խաղը» կվարի նաեւ ՀՀՇ-ն, ամենայն հավանականությամբ՝ ոչ բացահայտ սատարելով որեւէ ընդդիմադիր թեկնածուի (բացահայտ սատարման դեպքում այդ թեկնածուն ավելի շատ կվարկաբեկվի, քան կշահի), թեեւ լիովին բացառված չի կարելի համարել նաեւ սեփական թեկնածուով հանդես գալը, ապա կարող ենք արձանագրել, որ նախագահական ընտրություններում մենք կունենանք առնվազն 7–8, միգուցե նաեւ ավելի թեկնածուներ: Այդ հավանական թեկնածուների «ցանկն» արդեն այժմ կարելի է կռահել՝ ոչ շատ մեծ չափով սխալվելու վտանգին ենթարկվելով: Եվ այսպես, Ռոբերտ Քոչարյանին ձեռնոց նետողների մեջ կարող են լինել Արամ Սարգսյան-Ալբերտ Բազեյան-Ստեփան Դեմիրճյան եռյակից մեկը կամ երկուսը, ՀԴԿ-ի Արամ Սարգսյանը (մանավանդ եթե «Սոցիալիստական Հայաստան» միավորումը հենց նրան ընտրի իբրեւ իր միասնական թեկնածու, ինչը շատ հավանական է թվում), Վազգեն Մանուկյանը՝ ավելի շատ իբրեւ անհատ, քան իբրեւ խիստ թուլացած քաղաքական ուժի լիդեր, Արշակ Սադոյանը, որն արդեն հայտարարել է այդ մասին, Արտաշես Գեղամյանը, Վլադիմիր Դարբինյանը (կամ որեւէ ավելի երիտասարդ կոմունիստ): Ինչ-ինչ զարգացումների դեպքում այս ցուցակում կարող են հայտնվել նաեւ ներկայիս վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը, ՀՀՇ-ի, ՀՅԴ-ի, ԱԻՄ-ի ներկայացուցիչները, չի բացառվում նաեւ կին թեկնածուի երեւան գալը՝ ի դեմս Լյուդմիլա Հարությունյանի:

Իհարկե, այս ամենը դեռ ենթադրությունների ոլորտից է, իսկ դա ամեն դեպքում անշնորհակալ գործ է: Այս ցուցակը, անշուշտ, կփոխվի, մանավանդ մինչեւ նախագահական ընտրությունները դեռ բավական մեծ ժամանակ կա: Սակայն ամեն պարագայում՝ հայաստանյան ընտրողին հարկ կլինի ընտրություն կատարել վաղուց հայտնի գործիչների միջեւ: Նոր դեմք առայժմ չի հայտնվել եւ հազիվ թե հայտնվի: Այս հանգամանքը, ավա՜ղ, միակ անտարակուսելի եզրակացությունն է՝ խիստ տարակուսելի ենթադրությունների մեջ:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

«Կարծում եմ իմաստ ունի, որ հանձնաժողովի կազմն իսկապես ընդլայնվի»

Սկիզբը էջ 1

կվերականգնվի՞ հանձնաժողովի աշխատանքը այս կամ այլ կազմով, այնքան էլ ակնհայտ պատասխան չունի: Ակնհայտ է, որ բանավեճը պետք է լինի առարկայական, այսինքն, քննարկման առարկա պետք է դառնա ոչ թե այն, թե ովքե՞ր են հանձնաժողովի կազմում ընդգրկված, այլ՝ թե ինչո՞ւ է անհրաժեշտ եւ հրատապ հայ-թուրքական երկխոսությունն ինքը, եւ ինչ ուղղություններով պետք է զարգանա:

Կապ ունի՞ Միչիգանի կոնֆերանսը հանձնաժողովի վերակենդանացման հետ: Իմ կարծիքով, ուղղակի առնչություն չունի: Սակայն, միայն այն, որ կոնֆերանսը հրավիրվել է, խոսում է այն մասին, որ հայ-թուրքական հարաբերությունների նորմալացման հարցը կրկին օրակարգային է դարձել: Իհարկե, խնդիրը լուծել, ասենք, միայն Թուրքիայի կամ միայն Իրանի, կամ միայն Ռուսաստանի ջանքերով անհնար է: Ուժերի ստեղծված հարաբերակցության կայունությունը թույլ չի տալիս: Ես նախկինում էլ նշել եմ, որ նման հարցերը լուծում են գտնում, երբ տարածաշրջանում իր ներկայությունն է փաստում ինչ-որ գերհզոր ուժ, որը կարող է սեփական շահերից ելնելով ձգտել միակողմանիորեն փոխելու այդ հարաբերակցությունը եւ վճիռներ պարտադրել հակամարտությունների կողմերին: Այսօր, երբ ԱՄՆ-ը վճռել է, որ Հարավային Կովկասում խաղաղության հաստատումը ելնում է իր մերձկասպյան ավազանում ունեցած շահերից, փորձելու է ինչ-որ լուծում գտնել: Հասկանալի է, որ առավել լուրջը հայ-թուրքական հարաբերություններն են: Թուրքիան տարածաշրջանային լուրջ ուժ է, եւ առանց այդ հարաբերությունների նորմալացման չի կարող կայունություն լինել տարածաշրջանում: Կարծում եմ, Քի Վեսթում կայացած հայ-ադրբեջանական բանակցությունները հատկապես այդ նպատակն էին հետապնդում:

Սեպտեմբերի 11-ից հետո ակնհայտ է, որ ԱՄՆ-ն ավելի ու ավելի է ընդգծում իր ներկայությունը այս տարածաշրջանում եւ փորձելու է լուծումներ գտնել: Առնվազն հանձնաժողովի աշխատանքի փորձից մենք գիտենք, որ ԱՄՆ-ը փորձում է որոշակի ճնշում գործադրել: Ինչ ճանապարհներո՞վ, առայժմ պարզ չէ, սակայն, գիտենք, որ ԱՄՆ-ը որոշակի ճնշում է գործադրում թուրքական կառավարության ուղղությամբ, որպեսզի Հայաստանի հանդեպ շրջափակման քաղաքականությունը վերացվի: Իհարկե, չեմ ասի, թե վճռական տեղաշարժ կա, սակայն, ակնհայտ է ավելի իրատես մոտեցման ձգտումը: Ստամբուլում, օրինակ, բավական ազդեցիկ դեմքեր արտահայտվում էին այն իմաստով, որ եթե Թուրքիան ունենար իսկապես ուժեղ առաջնորդ, նա ընդառաջ կգնար Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի՝ այն ժամանակվա քաղաքականությանը եւ դիվանագիտական հարաբերություններ կհաստատեր Հայաստանի հետ՝ մյուս, այդ թվում՝ ցեղասպանության հարցերը թողնելով ապագային:

Չգիտեմ, ինչ ուղղությամբ հետագայում այս ամենը կգնա, բայց մենք, այդ հանձնաժողովի անդամներս, մեր հետեւությունները արել ենք: Կարծում եմ, իմաստ ունի, որ հանձնաժողովի կազմն իսկապես ընդլայնվի, դրանում ընդգրկվեն քաղաքական ավելի լայն սպեկտր ներկայացնող ուժեր: Դրա անհրաժեշտությունը քաղաքական զարգացումների ներկա փուլում դառնում է ակնհայտ: Տեսեք, նոր աշխարհաքաղաքական հարաբերություններ են ձեւավորվում Հայաստանի եւ բոլոր հարեւանների, Իրանի, Թուրքիայի, Ադրբեջանի, Վրաստանի միջեւ, եւ այս ամենը չի կարող անուշադրության մատնվել, հարկավոր է նոր իրողություններին նոր մոտեցումներ մշակել: Հակառակ պարագայում Հայաստանը կարող է հետ մնալ հարեւանների հարաբերությունների զարգացման տեմպից, ինչը ոչ մի լավ բանի չի հանգեցնի: Իսկապես հարցեր կարող են ծագել, ինչո՞ւ հատկապես Հայկական համագումարն ու ՀՀՇ-ն են ներկայացված, իսկ, ասենք, դաշնակցության, ռամկավարների կամ հնչակյանների ներկայացուցիչներ չկան: Սա, իհարկե, զգալիորեն կլիցքաթափեր իրավիճակը, երբ տպավորություն էր ստեղծվում, թե որոշակի ուժեր հայ ժողովրդի թիկունքում դավեր են նյութում: Չնայած, կրկին հիշեցնեմ, բազմիցս հայտարարել ենք, որ մենք չենք ներկայացնում որեւէ կազմակերպություն կամ հաստատություն, սակայն, եթե խնդրո առարկային ուշադրություն են դարձել ԱՄՆ պետդեպարտամենտը, Թուրքիայի եւ Հայաստանի կառավարությունները, ուրեմն դա ավելին է, քան պարզ անձնական նախաձեռնությունը: Այսպես կոչված, երկրորդ մակարդակ, որն առնչություն ունի պետական մակարդակի հետ: Առավել վառը թուրքական պատվիրակության օրինակն է, որը ամենալուրջ ձեւով կոորդինացնում էր իր քայլերը սեփական կառավարության հետ: Ի վերջո, չմոռանանք, որ Հայաստանի կառավարությունն էլ այսօր գիտակցում է այդ հարաբերություններում տեղաշարժ գրանցելու անհրաժեշտությունը: Հակառակ դեպքում ինչո՞վ բացատրել Հայաստանի արտգործնախարար Օսկանյանի եւ Թուրքիայի իր գործընկեր Ջեմի միջեւ Ռեյկյավիկում նախատեսված հանդիպումը:

Աշխատո՞ւմ է հանձնաժողովը կամ կաշխատի՞ մոտ ժամանակներս: Չի գործում, բայց հարաբերություններ կան: Վան Գրիգորյանը Նյու Յորքում հանդիպումներ է ունենում Դեւիդ Ֆիլիպսի հետ, թուրքական կողմից Իլթեր Թուրքմենն է հանդիպել, այլ հանդիպումներ են եղել, բայց լրիվ կազմով հանձնաժողովը չի հավաքվել: Կար առաջարկ Ստամբուլում հավաքել ոչ կառավարական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներին, բայց մենք դրան դեմ էինք, քանի դեռ հարցերի մի ամբողջ շրջանակ լուծումներ չի գտել, մենք հարաբերությունների վերսկսումը գտնում էինք աննպատակահարմար եւ վաղաժամ: Արդյոք հնարավո՞ր է հանձնաժողովի աշխատանքի վերսկսումը մոտ ժամանակներս: Ինչպես նշեցի, դա որոշ պայմանների ընդունման հետ է կապված: Հայկական քաղաքական ուժերին առաջարկ է արվել մասնակցելու, սակայն, առայժմ արձագանք չկա: Այս կտրվածքով հարկ եմ համարում շեշտել հետեւյալը. այո, ցեղասպանության հարցը պետք է շոշափվի, սակայն բանավեճը չի կարող սկսվել եւ ավարտվել դրանով: Նման մոտեցումը ցանկացած բանակցություն տանում է փակուղի:

Ամեն դեպքում, ակնհայտ է, որ հանձնաժողովի գործունեությունը որոշակիորեն աշխուժացրեց հայ հասարակությանը եւ վերացրեց այն արգելքը, որ կոչվում էր հայ-թուրքական հարաբերությունների նորմալացում: Վարդան Օսկանյանը Նյու Յորքում հանդիպեց Իսմայիլ Ջեմի հետ, վերջերս Հայաստանի նախագահի մամլո խոսնակը հայտարարեց, որ հայկական ու թուրքական ամենատարբեր կառույցների միջեւ հարաբերություններ են պահպանվում, Սերժ Սարգսյանն էր Ազգային ժողովում հայտարարել, որ հարաբերությունները պետք է պահպանվեն: Նորից շեշտեմ, հարցը շփումների անհրաժեշտությունը չէ, սա կարծես թե պարզ է: Խնդիրը թուրքերի հետ շփումների օրակարգում դրվելիք հարցերի հաջորդականությունն է եւ հիմնական առաջնահերթությունների որոշումը: Լավ կլիներ, եթե հայկական մամուլում այս թեմային անդրադարձող նյութերում ոչ թե հանձնաժողովի մասնակիցների անձերը քննարկվեին, այլ՝ քննարկման առարկան: Ինձ, օրինակ, զարմացնում է, որ շուրջ երկու ամիս առաջ «Գոլոս Արմենիի» թերթին տված հարցազրույցը, որում հարցերի քննարկման փաթեթային տարբերակ էր առաջադրված, մինչեւ հիմա արձագանքներ չունի կամ դրանք ինձ չեն հասել: Սա այն դեպքում, երբ նախագահը հայտարարեց, թե բավարար կլինի, եթե Թուրքիան ճանաչի միայն ցեղասպանությունը, իսկ տարածքային եւ մյուս հարցերը Սփյուռքի խնդիրներն են, ինչը մեծ դժգոհություն առաջացրեց հասարակության մեջ: Իմ կարծիքով, գործնական հարցերի գործնական քննարկումը կարող է դառնալ համահայկական հարցերը որպես պահանջ ձեւակերպելու հիմք, ինչն, ի դեպ, շատ օգտակար կլինի թե՛ Հայաստանի կառավարությանը, թե՛ ԱԳՆ-ին՝ թուրքերի եւ մնացած բոլոր շահագրգիռ կողմերի հետ բանակցությունների մանեւրի դաշտը ընդլայնելու առումով:

Սահուն անցում կատարելով ամերիկյան զորքերի՝ Անդրկովկասում հայտնվելու թեմային նշեմ, որ այս հարցերը խիստ փոխկապակցված են: Ռուսական զորքերը, ըստ ստամբուլյան փաստաթղթերի, պետք է հեռանան Վրաստանի տարածքից: Սա լուրջ խնդիր է առաջացնում Հայաստանի համար, մասնավորապես, Ախալքալաքի ռազմակայանի առումով: Բացի այդ, թուրքական եւ ամերիկյան ռազմական ներկայությունը ամրապնդվում է ոչ միայն Վրաստանում, այլեւ՝ Ադրբեջանում: Իրական է դառնում Հայաստանի լրիվ մեկուսացման վտանգը, եթե հաշվի առնենք, որ Ռուսաստանի դիրքերը թուլանում են ոչ միայն Անդրկովկասում, այլեւ՝ ընդհանրապես: Դա չի կարող չտագնապեցնել Հայաստանին: Այո, կան ռուս սահմանապահներ, կան ռուսական զորքեր, բայց, ունենալով չլուծված հարցեր Ադրբեջանի հետ, չունենալով հարաբերություններ Թուրքիայի հետ, ունենալով Վրաստանի նման անկանխատեսելի հարեւան, Հայաստանը չի կարող մեխանիկորեն շարունակել միակողմանի կողմնորոշման քաղաքականությունը: Ինքը, Ռուսաստանն այսօր ազգային շահերը շատ անհստակ արտահայտող պետություն է, եւ Հայաստանը կցանկանար ավելի հստակ իմանալ, թե ինչ դեր է ինքն իրեն վերապահում տարածաշրջանում Ռուսաստանը: Եթե դա ինքնուրույն դեր է, խաղի կանոնները մեկն են, եթե Ռուսաստանը ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչն է լինելու, կանոնները բոլորովին այլ են, եթե ԱՄՆ-ը նպատակահարմար է գտնում Ռուսաստանին ընդհանրապես դուրս մղել այս տարածաշրջանից, ստացվում են խաղի բոլորովին այլ կանոններ: Այսինքն, այս բոլոր հարցերը պատասխաններ են պահանջում, եւ հայկական քաղաքական շրջանակների առջեւ բավական լուրջ խնդիրներ են դրվում: Այսինքն, կոմպլեմենտար քաղաքականության մասին խոսելը դառնում է ավելորդ. այն ժամանակ ԱՄՆ-ը շատ հեռու էր, իսկ Իրանը կամ Թուրքիան բավարար չափով հզոր չէին, եւ դա հայկական կողմի մանեւրի դաշտը բավական լայնացնում էր: Այսօր այդ դաշտը կտրուկ նեղացել է: Այս իսկ պատճառով, Հայաստանը, ճշգրիտ կողմնորոշվելու համար հստակ ազդակներ պետք է ստանա ինչպես Մոսկվայից, այնպես էլ Վաշինգտոնից, որպեսզի կարողանա հստակ կողմնորոշվել իրավիճակում: Այս ամենը հիանալի հասկանում են եւ Վաշինգտոնում, եւ Անկարայում, եւ Մոսկվայում, չնայած, վերջինի պարագայում բավական բարդ վիճակ է, քանի որ դեռեւս չի հստակեցվել հարցը՝ Ռուսաստանը տարածաշրջանում ինքնուրո՞ւյն խաղացող է, թե՞ ԱՄՆ-ի կրտսեր գործընկերն է»:

Ըստ էության, Անդրանիկ Միհրանյանը քաղաքական բանավեճի կոչ է անում ոչ միայն հայ քաղաքական շրջանակներին: Ինչպիսի՞ն կլինի արձագանքը:

«Գալով հայրենիք՝ ունեմ ուրախ եւ հուզումնալի զգացումներ»

Բաքվում ասաց «Գորշ գայլերի» առաջնորդ Դեւլեթ Բահչելին

Եռօրյա այցով Բաքվում է Թուրքիայի փոխվարչապետ, «Գորշ գայլերի» ֆաշիստական կազմակերպության Ազգայնական շարժում կուսակցության նախագահ Դեւլեթ Բահչելիի գլխավորած պատվիրակությունը։ «Բինա» օդակայանում գլխավոր «գորշ գայլը» խուսափեց հայտարարությունից, միայն նշելով. «Գալով հայրենիք, ունեմ ուրախ եւ հուզումնալի զգացումներ։ Ադրբեջանում զգում եմ ինչպես հայրենիքում»։ Փոխարենը, տպավորիչ են եղել նրան դիմավորող ադրբեջանցի «Գորշ գայլերի» եւ Ազգային ճակատի մի քանի տասնյակ ակտիվիստների կարգախոսները՝ «Գորշ գայլերն անմահ են», «Հայրենիքն անբաժանելի է», «Ադրբեջան-Թուրքիա», «Էլչիբեյ-Թյուրքեշ»։

Բահչելին արդեն հանդիպել է արտգործնախարար Վ. Գուլիեւի, վարչապետ Ա. Ռասիզադեի, խորհրդարանի նախագահ Մ. Ալեքսերովի հետ, ծաղկեպսակ դրել Ադրբեջանի նախկին նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյի գերեզմանին։ Երեկ օրվա երկրորդ կեսին «Գորշ գայլերի» առաջնորդը Բաքվում Թուրքիայի դեսպանատանը հանդիպել է Ադրբեջանի քաղաքական կուսակցությունների առաջնորդների հետ, երեկոյան նրան ընդունել է նախագահ Հեյդար Ալիեւը։ «Զերկալո» թերթի տեղեկություններով, Ալիեւ-Բահչելի հանդիպման ընթացքում կքննարկվեն Բաքու-Ջեյհան նավթամուղի, ղարաբաղյան կարգավորման, Ադրբեջանում իշխանությունների եւ ընդդիմության փոխհարաբերությունների, թուրք-ադրբեջանական երկկողմ կապերին առնչվող հարցեր։

1993 թ. Ադրբեջանում զինվորական, ապա պետական հեղաշրջման արդյունքում իշխանությունը զավթեց Հեյդար Ալիեւը, ինչը բացասաբար անդրադարձավ թուրք-ադրբեջանական հարաբերություններին։ Աբուլֆազ Էլչիբեյի գահազրկումից հետո Թուրքիան նրան շարունակում էր ճանաչել Ադրբեջանի նախագահ եւ խիստ վերապահումով մոտենում նախագահի պաշտոնակատար Հեյդար Ալիեւին։ Հեղաշրջումից հետո Թուրքիայում քաղաքական ապաստան գտան Էլչիբեյի կառավարությունում պետքարտուղար Ալի Քերիմովը, ներքին զորքերի հրամանատար Ֆահմին Հաջիեւը, գյուղնախարար Թոֆիկ Հուսեյնովը, այլ պաշտոնյաներ։ Անկարան հաճախ է հայտարարել, որ ցանկացած իրավիճակում Թուրքիան Ադրբեջանի թիկունքում է, ճիշտ է, Թուրքիայի քաղաքական ծրագրի առումով թուրքական իշխանությունների համար Էլչիբեյն ավելի քան նախընտրելի էր։ 1993 թ., երբ «վարկաբեկված հին կոմունիստի ճնշման եւ երիտասարդ, սակայն նույնպես վարկաբեկված արկածախնդիր Ս. Հուսեյնովի» հալածանքներից Էլչիբեյը դիմեց փախուստի, թուրքական մամուլն Ալիեւին որակում էր «Մոսկվայի դրածո», «ՊԱԿ-ի գործակալ», «քուրդ ահաբեկիչների պաշտպան»։ Հիշեցնենք, որ խորհրդային ՊԱԿ-ի գեներալ Հեյդար Ալիեւը համակարգում էր թուրքական, ավելի ճիշտ քրդական ուղղությունը, իսկ Էլչիբեյը Քրդական բանվորական կուսակցության (PKK) ստեղծման հարցում մատնանշում էր Ալիեւի ունեցած գործուն մասնակցությունը։

Ադրբեջանական «Գորշ գայլերը» («Դունյայի բոզ գուրդ») Էլչիբեյի իշխանության տարիներին, ինչպես նաեւ 1994 թ. ընթացքում լուրջ դերակատարություն ունեին Ադրբեջանի ներքաղաքական կյանքում։ 1993 թ. դեկտեմբերին Բաքվում անցկացվեց նրանց հիմնադիր համագումարը, իսկ ղեկավար ընտրվեց Ադրբեջանի նախկին ներքգործնախարար Իսքենդեր Համիդովը։ Ինքը՝ Էլչիբեյը, «գորշգայլային» քաղաքականության կրողն էր, իսկ «Գորշ գայլերի» կարգախոսը հետեւյալն է. «Թող թափվի մեր արյունը, բայց հաղթանակի ազգը եւ Թուրքիան»։ Ղարաբաղյան պատերազմի տարիներին Թուրքիայի «Գորշ գայլերը» ցեղակից ադրբեջանցիների կողքին կռվում էին հայերի դեմ։ Թուրքական «Գերչեք» շաբաթաթերթի տվյալներով՝ մինչեւ 1992 թ. հունիսը Նախիջեւանի եւ Ադրբեջանի տարածքում տեղակայված էր շուրջ 3 հազար թուրք կամավորական, «ազերի եղբայրներին օգնություն ձեռք մեկնելու» կարգախոսով «Գորշ գայլերը» զենքի կոչեցին «զգոն թուրքերին»։

Ղարաբաղում տարած փայլուն հաղթանակով հայերը լուրջ հարված հասցրին Ադրբեջանում օր-օրի ամրապնդվող Թուրքիայի դիրքերին՝ կասկածի տակ դնելով ադրբեջանցիների՝ թուրքական «Գորշ գայլերի» վրա հենվելու հավակնությունները։ Այն ժամանակ Թուրքիայի արտգործնախարար Չեթինը, անդրադառնալով Ադրբեջանի ներքաղաքական իրադարձություններին, հեղաշրջմանը, ղարաբաղյան ճակատում ադրբեջանցիների խայտառակ պարտությանը, հայտարարեց. «Այս ամենի մեջ մենք ոչ մի մեղք չունենք»։ Թուրքական «Հյուրիեթը» հունիսի 23-ի համարում գրեց. «Հայրենիք հասկացությունն այսօր Ադրբեջանում սահմանափակվում է ազգայնական երգերով, ինչպես ասենք «ալեկոծվում է Սեւ ծովը՝ նայելով թուրքի դրոշին»։ «Այն հողը, որի համար չեն զոհվում, հայրենիք չէ» հասկացողությունը չի արմատավորվել ժողովրդի հավաքական գիտակցության մեջ։ Բոլորովին անիմաստ է պարտության պատասխանատվությունը բարդել թուրքական դիվանագիտության վրա։ Թուրքիան ոչ մի պատասխանատվություն չի կրում իշխանությունից Էլչիբեյի հեռացման համար։ Էլչիբեյը կտրականապես դեմ դուրս եկավ Ղարաբաղի փոխարեն Նախիջեւանի եւ Ադրբեջանի միջեւ միջանցք բացելու Անկարայի առաջարկին։ Հայկական կողմի պատրաստակամ հայտարարությունից հետո, թե չեղյալ կհայտարարվի Ղարաբաղի անկախությունը, եթե Ադրբեջանը վերականգնի մարզի նախկին ինքնավար կարգավիճակը, Էլչիբեյը անտեսելով Թուրքիայի հորդորները, ոչ մի զիջում չարեց։ Իսկ Քելբաջարի անկումով, բրնձի մասին երազելիս տան ծավարից էլ զրկվեց»։

Իմիջիայլոց հիշեցնենք, որ 1993 թ. Հայաստանի առաջին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը բախտ ունեցավ Փարիզում գաղտնի հանդիպելու «Գորշ գայլերի» այն ժամանակվա առաջնորդ Թյուրքեշի հետ։ «Հյուրիեթը», չմանրամասնելով Տեր-Պետրոսյան-Թյուրքեշ բանակցությունները, գովաբանեց եւ Հայաստանի առաջին նախագահին, եւ «Գորշ գայլերի» առաջնորդին։

1995 թ. թուրքական ՄԻԹ-ի կողմից Ադրբեջանում հեղաշրջում իրականացնելու անհաջող փորձից հետո, Բաքու-Անկարա հարաբերությունները հասան լարվածության գագաթնակետին։ Հ. Ալիեւը համոզմունք էր արտահայտում, թե թուրքական գաղտնի ծառայությունները հեղաշրջումը նախապատրաստում էին իրականացնել «Գորշ գայլերի» անմիջական մասնակցությամբ, իսկ 1997 թ., ժամանելով Անկարա, Ալիեւը պահանջեց Թուրքիայից հանձնել հեղաշրջման մասնակից մարդկանց։ Նույն տարվա հուլիսին Ադրբեջանի անվտանգության նախարար Աբասովը հայտարարեց, որ հեղաշրջման փորձի հետեւում կանգնած էին թուրքական հատուկ ծառայությունների ներկայացուցիչները։

Դեւլեթ Բահչելիի այցը համընկնում է Շուշիի ազատագրման 10-րդ տարեդարձին։ Սա «Գորշ գայլերի» առաջնորդի համար պատեհ առիթ կլինի կրկին պանթուրքական բոցաշունչ հայտարարություններ անելու։ Միեւնույն ժամանակ պետք է նկատել, որ Թուրքիայի անդրկովկասյան քաղաքականությունը հենվում է ոչ թե պանթուրքական առասպելների, այլ Անկարայի հեռանկարային շահերը պաշտպանելու անհրաժեշտության վրա։ Նախկին արտգործնախարար Չեթինի բնորոշմամբ՝ «Թուրքիայի շահերը, անկախ նրանից՝ Էլչիբեյն է նախագահ, թե մեկ ուրիշը, պահանջում են հովանավորել Ադրբեջանին»։

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Եվրախորհրդի երկրները կանցկացնեն «Ժողովրդավարություն եւ ահաբեկչություն» խորհրդաժողով

Եվրախորհրդի անդամ պետությունների խորհրդարանների նախագահները մայիսի 10-11-ը Խորվաթիայի մայրաքաղաք Զագրեբում միջազգային խորհրդաժողով կանցկացնեն «Ժողովրդավարություն եւ ահաբեկչություն. ազգային ռազմավարություններ» թեմայով։ Ինչպես հաղորդում է ՌԻԱ գործակալությունը, այդ համաժողովն անցկացվում է Եվրախորհրդի խորհրդարանական ասամբլեայի աջակցությամբ եւ Խորվաթիայի խորհրդարանի ջանքերով։ Համաժողովին կմասնակցեն ազգային խորհրդարանների եւ միջազգային խորհրդարանական կազմակերպությունների հինգ տասնյակ ղեկավարներ։ Խորհրդաժողովի մասնակիցները մտադիր են իրենց գնահատականները տալ հակաահաբեկչական պայքարին եւ մշակել եվրոպական խորհրդարանների միասնական ռազմավարություն այդ համընդհանուր չարիքի դեմ մղվող պայքարում։ Համաժողովը կբացի Խորվաթիայի խորհրդարանի նախագահ Զլատկո Տոմչիչը, ապա ելույթ կունենան այդ երկրի վարչապետ Իվիցա Ռաչանը եւ Եվրախորհրդի խորհրդարանական ասամբլեայի նախագահ Պետեր Շիդերը։ Հանդիպման մասնակիցներին կառաջարկվի ահաբեկչության խնդրի վերլուծություն, որ պատրաստել է Իսպանիայի Սենատի ղեկավար Ագիրա Խիլ դե Բիեդման։ Համաժողովի աշխատանքի երկրորդ օրը զեկուցումով հանդես կգա Գերմանիայի Բունդեսթագի նախագահ Վոլֆգանգ Թիրզեն։ Եզրափակիչ խոսքով հանդես կգա Խորվաթիայի նախագահ Ստեպան Մեսիչը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿՈՆ

Ապրիլի կարեւորագույն իրադարձությունները

Ապրիլը իրադարձություններով հարուստ ամիս էր։ Կայացան հեռուստատեսային մի շարք կապուղիներ շահագործելու մրցույթներ, որոնցից մեկում «Ա1+» հեռուստակայանը զրկվեց եթերից։ Մայրաքաղաքում տեղի ունեցան մի քանի հանրահավաքներ։ ՀՀ նախագահը պաշտոնական այցեր կատարեց 4 երկիր։ Արմեն Սմբատյանը նշանակվեց ՌԴ-ում Հայաստանի նոր դեսպան։ Ամբողջ աշխարհի հայերը նշեցին Հայոց մեծ եղեռնի 87-րդ տարելիցը։

1. Վախճանվեց հայտնի ֆուտբոլիստ Ալեքսանդր Կովալենկոն։

2. ՀՀ նախագահ Ռ. Քոչարյանը պաշտոնական այցով մեկնեց Տաջիկստան։

Հայաստանի ռադիոյի եւ հեռուստատեսության ազգային հանձնաժողովը որոշում կայացրեց՝ զրկել «Ա1+» հեռուստաընկերությանը 37-րդ հաճախականության ալիքով հեռարձակվելու իրավունքից։ Այդ հաճախականության մրցույթում հաղթող ճանաչվեց «Շարմ» ընկերությունը։

3. ԱԺ քննարկումներից հեղինակների կողմից հանվեց «վեցյակի» սահմանադրական նախագիծը

4. ՀՀ նախագահը պաշտոնական այց կատարեց Կիրգիզիա։

Գլենդել քաղաքի (Կալիֆոռնիայի նահանգ, ԱՄՆ) քաղաքապետ ընտրվեց Ռաֆֆի Մանուկյանը։

5. Երեւանում տեղի ունեցավ «Ա1+»-ի փակումը դատապարտող հանրահավաք։

8. Բացվեց Ացգավանի կամուրջը։

9. ՀՀ ԱԳ առաջին նախարար Րաֆֆի Հովհաննիսյանը հայտարարեց «Ազգային քաղաքացիական նախաձեռնություն» կազմակերպության ստեղծման մասին։

ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը հայտարարեց 2002 թվականին երկրում 25 հազար նոր աշխատատեղեր ստեղծելու ծրագրերի մասին։

12. Երեւան ժամանեց Եվրոպայի խորհրդի նախարարների կոմիտեի նախագահող, Լիտվայի արտաքին գործերի նախարար Անտանաս Վալիոնիսը։

«Ա1+»-ի փակումը դատապարտող հանրահավաք։

15. ԱԺ շենքի մոտ սկսվեց ցույց, պահանջով անհապաղ ուղղումներ մտցնել հեռուստատեսության եւ ռադիոյի օրենքում։

16. Արմեն Սմբատյանը նշանակվեց Ռուսաստանում Հայաստանի դեսպան։

Առաջին անգամ նշվեց Ոստիկանության օրը։

Տապալվեց ԱԺ արտահերթ նիստը։

Հետաձգվեց «Ա1+»-ի հայցով դատական նիստը։

17. Կրասնոդարի քաղաքային գերեզմանատանը պղծվեցին հայերի գերեզմանները։

Նշվեց Կարեն Դեմիրճյանի 70-ամյակը։

Տեղի ունեցավ հերթական հանրահավաքը։

Ստեղծվեց Հայաստանի Առեւտրաարդյունաբերական պալատը։

22. ՀՀ ԳԱԱ գիտաշխատողները հանրահավաքում պահանջեցին ուշացած աշխատավարձերը։

23. Հայաստանի տնտեսական դատարանում սկսվեցին լսումներ «Ա1+» հեռուստաընկերության կողմից Հայաստանի հեռուստատեսության եւ ռադիոյի ազգային հանձնաժողովի դեմ ներկայացված հայցի վերաբերյալ։

20-23. ՀՀ նախագահը պաշտոնական այց կատարեց Արաբական Միացյալ Էմիրություններ եւ Քաթար։

24. Հայոց ցեղասպանության 87-րդ տարելիցը։

25. Երեւանում իր աշխատանքը սկսեց «Հարավային Կովկասում խաղաղության, կայունության եւ վստահության մթնոլորտի ձեւավորումը. անվտանգության միջազգային եւ տարածաշրջանային կազմակերպությունների դերը» թեմայով կոնֆերանսը։

Տնտեսական դատարանը մերժեց «Ա1+»-ի հայցը։

30. Երեւանում կայացավ «Երկրապահ կամավորականների միության» (ԵԿՄ) համագումարը։

ՍՈՒՐԵՆ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

ԱՄՆ-ը ընդլայնում է «չարիքի առանցքը»

Հունվարին ԱՄՆ-ի նախագահ Ջորջ Բուշ կրտսերն աշխարհի բազմաթիվ երկրների տագնապահար արեց, «չարիքի առանցք» անվանելով Իրաքին, Իրանին եւ ԿԺԴՀ-ին։ Աշխարհի անվտանգությանն իբր սպառնացող այդ 3 երկրների ցանկը երեկ համալրվեց եւս երեքով։

ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալ Ջոն Բոլթոնը, որն զբաղվում է սպառազինությունների վերահսկման հարցերով, Վաշինգտոնում ելույթ ունենալով, առանձնակի մտահոգություն արտահայտեց Կուբայում, Սիրիայում եւ Լիբիայում տիրող կացության առնչությամբ։ Նա ասաց, թե Կուբայի կողմից ԱՄՆ-ի անվտանգությանն սպառնացող վտանգը հաճախ թերագնահատվում է։ «Միացյալ Նահանգներին հայտնի է, որ Կուբան նախաձեռնել է հարձակողական կենսաբանական զենքի մշակման առնվազն սահմանափակ ծրագիր։ Կուբան երկակի օգտագործման տեխնոլոգիա է տրամադրել մյուս ելուզակ երկրներին։ Մենք մտահոգված ենք, որ այդ տեխնոլոգիաները տվյալ երկրներում կարող են նպաստել կենսաբանական պատերազմի ծրագրերին», հայտարարեց Բոլթոնը։

Այս կապակցությամբ Բի-Բի-Սի-ն հայտնում է, որ Բոլթոնը թեեւ չի նշել «չարիքի առանցքը» համալրած նոր երկրների անունները, բայց ընդգծել է, որ Կուբայի ղեկավար Ֆիդել Կաստրոն անցյալ տարի այցելել է Իրան, Լիբիա եւ Սիրիա։ Լիբիայի կապակցությամբ Բոլթոնը նշել է, որ կասկածներ չկան միջուկային զենք ձեռք բերելու այդ երկրի նկրտումների հարցում։ ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալի խոսքերով, Լիբիան շարունակում է մշակել քիմիական զենք եւ բալիստիկ հրթիռների արտադրություն սկսելու փորձեր է անում։ Ըստ Բոլթոնի, Սիրիան նույնպես ունի քիմիական եւ կենսաբանական զենքի, ինչպես նաեւ բալիստիկ հրթիռների ստեղծման ծրագրեր։ Բոլթոնը նախազգուշացրել է, որ ԱՄՆ-ը կարող է քայլեր ձեռնարկել զանգվածային ոչնչացման զենք տարածող երկրների դեմ։

ԱՄՆ-ի որոշ դաշնակիցներ մտահոգություն են արտահայտում, որ աշխարհի միակ գերտերությունը հետզհետե ավելի քիչ է հաշվի առնում ուրիշների կարծիքը։

Պ. Ռ.

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Եթե երբեւէ գնաս որսի՝ մի եղիր արխ Միլլոնի նման: Մի եղիր... «...Եվ ձյունաճերմակ այդ մարմար քարին ընկավ ագռավը եւ թփրտալով ամեն ինչ թողեց կարմիր արյունով ու կյանքն ավանդեց...»: Քո զարկած ագռավը, Միլլոն, քո ճակատագրի վրա էր նստելու եւ քեզ դաժան փորձությունների միջով տաներ: Այսպես ասաց Կառլո Գոցցին՝ անչափ յուրօրինակ դրամատուրգը, որը շղթայվածների կրքերը միշտ շիկացներ Շեքսպիրի հանգույն, որը շեքսպիրյան ողբերգության միջով հասցներ իր հերոսներին, բայց, ի վերջո, միշտ ասեր, որ այս ամենը խաղ է, թատրոն, մեկուկես-երկու ժամով արված բալագանային կյանք: Ու այս՝ «Ագռավը» կասակերգությունը (դաժան կասակերգություն) աշխարհի շատ ու շատ բեմերում ներկայացվելուց հետո պետք է լիներ նաեւ Երեւանում, Երեւանի քաղաքապետարանի Հրաչյա Ղափլանյանի անվան դրամատիկական թատրոնում՝ 2002 թ. մայիսից սկսյալ: Բեմ պիտի բարձրանար Բագրատ Լալայանի բեմադրությամբ, թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Արմեն Խանդիկյանի ղեկավարությամբ: Բեմադրության ներկայացմանը պետք է մասնակցեին կինոյի եւ թատրոնի ինստիտուտի՝ Արմեն Խանդիկյանի կուրսի ուսանողները՝ Նարեկ Ղափլանյանը (Միլլոն), Տիգրան Կիրակոսյանը (Ջեննարո), Գրիգոր Խաչատրյանը (Տարտալյա), Արտյոմ Եղիազարյանը (Լեանդրո), Վահագն Գալստյանը (Տրուֆալդինո), Հայկ Պողոսյանը (Պանտալոնե), Անժելա Սարգսյանը, Լուսինե Հարությունյանը (աղավնիներ): Նրանց նեցուկ պիտի լինեին ԵՂԹ-ի արդեն վաստակաշատ արտիստները՝ Նաիրա Շահիրյանը (Ամերալդինա), Արմեն Բարսեղյանը (Նորանդո), Լիլիթ Մեսրոպյանը (Արմիլլա): Ներկայացումը շքեղ դարձնելու համար նկարիչ Կարեն Գրիգորյանը եւ զգեստների հեղինակ Հովհաննես Բաբախանյանը երեւակայության թռիչքումներ պիտի ունենային, անվերջ վազքի մեջ գտնվող ռեժիսորի ասիստենտ Հովհաննես Թեքգյոզյանը պիտի այս տաղանդի հասիկ մարդկանց ի մի բերեր, որպեսզի Արմեն Խանդիկյանի ղեկավարությամբ Բագրատ Լալայանը կարողանար Գոցցիի թարգմանությունը տալ, կարողանար նորովի «կարդալ» Կառլո Գոցցին՝ սերվանտեսյան զարմից եկած այս հեքիաթագիր-ողբերգուին:

Աշխարհն է հիշում Կառլո Գոցցիի «Արքայադուստր Տուրանդոտը»՝ մեր մեծ հայրենակցի՝ Եվգենի Վախթանգովի բեմադրությամբ:

Բայց ահա Արմեն Խանդիկյանն ու Բագրատ Լալայանն իտալացի ճակատագրապաշտ հեքիաթագրի մի նոր մեկնություն են ներկայացնում: Մոտ 30-40 տարի առաջ Երեւանի պատանի հանդիսատեսի թատրոնում արդեն ներկայացվել է «Ագռավը»: Բայց քիչ մարդ է այսօր հիշում հրաշալի այդ բեմադրության մասին:

– Երբ չորս տարի առաջ ինստիտուտի ռեկտոր Սոս Սարգսյանն ինձ առաջարկեց ռեժիսորական կուրս հավաքել, ես առաջարկեցի այդ կուրսի պրակտիկ պարապմունքներն անցկացնել մեր թատրոնում,- ասում է Արմեն Խանդիկյանը:- Եվ իմ առաջարկությունն ընդունվեց: Սա ինստիտուտի աշխարհագրությունը փոխելու միտում չուներ: Ուսանողը, հատկապես՝ ռեժիսորական բաժնի ուսանողը, պետք է թատրոն մտնի, ճանաչի թատրոնն իր ամբողջության մեջ: Այս 4 տարվա ընթացքում, համոզված եմ, իմ կուրսի ուսանողները ճանաչեցին թատրոնը, եւ թատրոնը ճանաչեց նրանց:

Երիտասարդներին վստահեցին, ավելի քան վստահեցին: Ինչպես մեր զրույցի ժամանակ ասաց ԵՂԹ-ի ճանաչված դերասանուհիներից մեկը՝ Նաիրա Շահիրյանը. «Ես նախանձում եմ այս երիտասարդներին: Նրանց համար արված է ամեն ինչ, այն, ինչ որ չեղավ մեր պարագայում գուցե: Եթե իմ սերնդի արտիստներն այս հնարավորություններն ունենային, գուցե շատ ավելի բաների հասնեինք»: Վերապահությամբ համաձայնվելով Նաիրայի ասածին (նա իսկապես իր դեմքն ունեցող, կայացած արտիստ է արդեն, որին սպասում է հանդիսատեսը), ավելացնենք, որ երիտասարդները գնահատում են թատրոնի ղեկավարության վստահությունը:

– Ինձ շատ մոտ է Արմեն Խանդիկյան բեմադրիչի եւ թատրոնի գեղարվեստական ղեկավարի մտածողությունը,- ասում է Տիգրան Կիրակոսյանը:- Ինձ շատ հոգեհարազատ է դարձել այս թատրոնը, որովհետեւ մեր բեմի ճանաչված մարդիկ մեզ շատ բան են տալիս:

– Ճիշտ է, մենք ռեժիսորի մասնագիտությունն ենք ընտրել, բայց, մասնակցելով այս թատրոնի ներկայացումներին, մենք հրաշալի դպրոց ենք անցնում,- ասում է Նարեկ Ղափլանյանը:- Մենք ճանաչեցինք ոչ միայն բեմը, այլեւ՝ թատրոնն ընդհանրապես: Ես կարծում եմ, որ սա է միակ, ճշմարիտ ճանապարհը:

Նաիրա Շահիրյանը, Արմեն Բարսեղյանը, Լիլիթ Մեսրոպյանը կապող օղակ են դարձել երիտասարդների եւ Հրաչյա Ղափլանյանի անվան թատրոնի ավագ սերնդի միջեւ:

– Ես հիմա առավել մեծ պատասխանատվություն ունեմ,- ասում է թատրոնի դերասան Արմեն Բարսեղյանը,- որովհետեւ բեմում մեծերը մեր կողքին չեն, եւ մենք պիտի երիտասարդներին տանենք:

Այրեցնել «Ագռավին»

Երեւանի դրամատիկական թատրոնի նոր ներկայացումը

– Անկեղծ ասած, իրենք են շատ դեպքերում մեզ տանում,- զրույցը լրացնում է Լիլիթ Մեսրոպյանը,- տանում են իրենց եռանդով, իրենց նվիրվածությամբ, այս թատրոնի նկատմամբ դրսեւորվող ակնածանքով:

Սա ճակատագիր է դառնում երիտասարդների համար, ճակատագիր, որից (այս դեպքում) հրաժարվել ոչ ոք չի ուզում, ավելին՝ սիրով կատարում է ճակատագրի թելադրանքները: Այս դեպքում, նորից կրկնենք, այս դեպքում ճակատագիրը բարեհաճ է: Իսկ մի՞շտ է այդպես: «Իհարկե՝ ոչ, կասի Նաիրա Շահիրյանը եւ կշարունակի: Իմ կերտած հերոսուհին՝ Ամերալդինան գիտե՝ ճակատագրին պետք է ենթարկվի մարդկային միտքը: Վերեւներում, ինչ-որ տեղ, հզոր մի ուժ նախապատրաստել է քո անցնելիք ճանապարհը, քո առաքելությունը, նախապատրաստել է դեռեւս քո ծննդից առաջ: Ճիշտ է, մարդը նաեւ պիտի պայքարի ճակատագրի դեմ: Բայց, իմ կարծիքով, մեզանից ամեն մեկն ինչ-որ չափով միայն կարող է շեղվել ճակատագրից: Դու ինչ-որ տեղ փոխում ես քո կյանքի ուղին, բայց քո առաքելությունը, միեւնույն է, պիտի կատարես: Մեր այս բեմադրության ռեժիսորն ու գեղարվեստական ղեկավարը հենց այս մտածողությամբ են մոտեցել Կառլո Գոցցիի ֆանտաստիկ հեքիաթի բեմադրությանը: Չափազանցրած չեմ լինի, եթե ասեմ, որ գործն արված է «Ռոմեո եւ Ջուլիետի» մակարդակով»:

Այո, հենց այս կերպ ես դիտում ներկայացումը՝ մեծագույն զգացողությունների, ամենանուրբ զգացմունքների, սուր կրքերի բախում է տեղի ունենում: Լարվում ես, հույզերի կծիկ դառնում: Բայց ահա, գալիս է Արմեն Բարսեղյանի Նորանդոն եւ ասում, որ այս ամենը խաղ էր, թատրոն, ներկայացում:

Երեւանի քաղաքապետարանի Հրաչյա Ղափլանյանի անվան դրամատիկական թատրոնի նոր ներկայացումը, խաղացանկային, մշտապես ներկայացվող 16-րդ այս բեմադրությունը, անշուշտ, թատրոնի ողջ կոլեկտիվի ջանքերի շնորհիվ է: Թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար, ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ Արմեն Խանդիկյանն անչափ մեծ կարեւորություն է տալիս այս հանգամանքին: Գուցե հենց սա է պատճառը, որ «ղափլանյանցիները» չեն կոտրվում, «ղափլանյանցիները» ճակատագրի ու ժամանակի հլու ծառաները չեն դառնում: Ու նաեւ՝ ագռավի անեծք չունեն իրենց վրա, որովհետեւ «Ագռավ» են այրեցնում, Կառլո Գոցցիի «Ագռավը»:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Լուսանկարները՝ Ռոբերտ Բալասանյանի

ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿՅԱՆՔ

Բեյրութի «Կարկաչ» եւ Հալեպի «Մեսրոպ Մաշտոց» երգչախմբերի շուրթերով՝ հայրենիքին ձոնված երգ

Օրերս Հալեպի «Մեսրոպ Մաշտոց» մանկապատանեկան երգչախումբը ելույթ ունեցավ Բեյրութում: Բեյրութի «Կարկաչ» մանկապատանեկան երգչախումբը, որի գեղարվեստական ղեկավարն է սփյուռքում եւ հայրենիքում ճանաչված խմբավար Զաքար Քեշիշյանը, հյուրընկալեց իր մոտ հալեպահայ իր տարեկիցներին:

Առաջին անգամը չէ, որ Զաքար Քեշիշյանի նախաձեռնությամբ Լիբանան հյուրախաղերի են գալիս տարբեր երկրների հայ համայնքի համույթներ: Այս անգամ «Մեսրոպ Մաշտոց» երգչախումբն էր, որի ղեկավարը Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի շրջանավարտ Գայանե Սիմոնյան-Տերյանն է: Կոլեկտիվի, որը եկող տարի կբոլորի իր 30-ամյակը, երգացանկում ընդգրկված էին հայ եւ այլազգի կոմպոզիտորների մանկապատանեկան ու հայրենասիրական խմբերգեր:

Ողջույնի խոսքում «Կարկաչի» ղեկավարը մեծապես կարեւորելով սփյուռքի միջհամայնքային մշակութային կապերը, հուշանվեր հանձնեց Հալեպի երգչախմբին:

Զաքար Քեշիշյանը տարիներ ի վեր մշակութային գործունեություն է ծավալել նաեւ Արցախում: Լինելով Շուշիի «Վարանդա» երգչախմբի գեղարվեստական ղեկավարն ու խմբավարը, նա հրավեր հանձնեց Հալեպի «Մեսրոպ Մաշտոց» երգչախմբին՝ համատեղ ելույթ ունենալու Շուշիի «Վարանդայի» հետ:

Իսկ ամենահուզիչն ու տպավորիչը վերոհիշյալ համերգի ավարտն էր, երբ Զաքար Քեշիշյանի ղեկավարությամբ Բեյրութի «Կարկաչ» ու Հալեպի «Մեսրոպ Մաշտոց» երգչախմբերի շուրթերից լեցուն դահլիճի կամարների ներքո թեւածեց Ռոբերտ Ամիրխանյանի «Երազ իմ՝ երկիր հայրենի» երգի կարոտաբաղձ մեղեդին:

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Ռուբեն Սեւակի հիշատակին

Մի քանի օր առաջ ամփոփվեցին «Ռուբեն Սեւակ» ամենամյա մրցանակի արդյունքները, որի առիթով մրցանակի հիմնադիր, Ռուբեն Սեւակի կյանքի եւ գործունեության անդավաճան երախտավոր Հովհաննես Չիլինկիրյանը Կան սյուր մեր (Cagnes sur mer) բնակավայրից (թյուրիմացաբար բնակավայրը ներկայացվել է որպես Կաննը) ողջույնի հեռագիր էր ուղարկել «Ազգ»-ի խմբագրատուն: Նիսում բնակություն հաստատած պարոն Չիլինկիրյանը վաղուց արդեն ամեն կերպ սատարում է հայ գրականագիտական, մասնավորապես սեւակագիտական ուսումնասիրություններին:

Համոզված ենք, որ ազգանվեր այս գործին կլծվեն նաեւ ուրիշները, եւ հայ գրականագիտությունը նոր նյութերով եւ ուսումնասիրություններով կհարստանա:

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Վայրի խաղող

«Զանգակ-97» հրատարակչությունը լույս ընծայեց բանաստեղծ Գեղամ Վարդանյանի հերթական՝ վեցերորդ ժողովածուն, որն ի մի է բերել քնարական բանաստեղծությունների մի սքանչելի փունջ: Առաջին պահից իսկ ժողովածուն աչք շոյող է: Պատկերված են մեր ինքնության եւ ոգեղեն շքեղության երկու հավիտենական խորհրդանիշներ՝ խաղողենին եւ խաչը գիրկընդխառն՝ հավերժության եւ ոգու խորին խորհուրդը յուրովի մեկնաբանությամբ: «Վայրի խաղող» ժողովածուն յուրօրինակ խնկարկում եւ երկրպագում է հարազատության եւ գեղեցկության աստվածային խորհրդին.

Քարքարոտ է քո մի լանջը, /Մյուս լանջին քարեր չկան...

Ոչ ոք չի կարող ամբողջական, լայնընդգրկուն պատասխան տալ այն հարցին, թե ինչո՞ւ հայրենի բնությունը-հայրենի լեռնաշխարհ-եզերքը այդքան թանկ են ու սիրելի... Գեղամ Վարդանյանն էլ, որ ի վերուստ է ընդունել հուզական եւ իմաստնության լիցքեր, փորձ չի արել հայտնաբերելու այդ պատասխանը, որն ընդամենը մարդուս կոչումն-աշխարհ գալու, այն իրենով գեղեցկացնելու պարգեւ է.

Լուսաբացը հիմա ուրիշ գույներ ունի, /Դու ես տվել նրան, իմ Գեղամա աշխարհ:

Եթե ստեղծագործելը վիճակ է, վերուստ շնորհված լինելության կերպ, սույն ժողովածուն, բարեբախտաբար եւ հուրախություն ընթերցողների, զգացմունքների մաքրությամբ, ազնվությամբ, պատկերների մարմանդ կրակով եւ հույզի քնքշությամբ կարողանում է ստիպել բոլորիս վերապրելու այդ ամենը մեր սրտի բանականության եւ ջերմության չափով.

Քո ցավը, եղբայր, ցավն է իմ սրտի, /Քո պարած օրը, իմ օրն է կիզվող: /Եղբոր հետ միշտ չէ, որ հաց են կիսում, /Սակայն կիսում են ցավը չկիսվող...

Այս ժողովածուում սերը հայրենիքի, հարազատ ժողովրդի հանդեպ այնքա՜ն վառ է ու մաքուր, ինչպես ցերեկվա լույսը վայրի խաղողի արեւային ողկույզների մեջ...

Դժվար է պատասխանել, թե ով է արարել, սակայն բանաստեղծը կոչված է այդ հրաշալի աշխարհից իրեն հասկացված անկյունը զարդարել եւ ճոխացնել բանաստեղծական խոսքով:

Ահավասիկ «Վայրի խաղող» ժողովածուն՝ հոգու եւ սրտի գնով ափեափ լեցուն...

ՌԵՎԻԿ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Մարզական

Վերադարձ չեմպիոնական բարձունք

Աշխարհի 13-րդ առաջնությունն անցկացվեց 1986 թ. Մեքսիկայի խաղադաշտերում: Մրցակարգը որոշ փոփոխության էր ենթարկվել: Կրկին 24 հավաքականները բաժանվել էին 6 խմբի, սակայն այս անգամ 12-ի փոխարեն պայքարը շարունակելու իրավունք էին ստանում 16 ուժեղագույնները (խմբերում 1-2-րդ տեղերը գրաված թիմերը, ինչպես նաեւ 3-րդ տեղ զբաղեցրած հավաքականների մեջ լավագույն արդյունքի հասած 4 թիմերը): Այս հանգամանքն ավելի էր սրել մրցակցությունը նախնական փուլում: Առաջնությունում հաջողությունն ուղեկցեց Արգենտինայի հավաքականին, որի կազմում ֆուտբոլային իր տաղանդով աչքի ընկավ համաշխարհային ֆուտբոլի պայծառ «աստղերից» մեկը՝ Դիեգո Մարադոնան:

Գնդակի համար պայքարում են Զավարովը եւ բելգիացի Կուլեմանսը:

Նախնական փուլում արդյունավետ խաղով հատկապես աչքի ընկան Դանիայի եւ ԽՍՀՄ-ի հավաքականները: Դանիացիների կազմում առանձնանում էին բարձրակարգ հարձակվողներ Լաուդրուպն ու Էլկյաերը, որոնք դարձան հավաքականի խփած 9 գոլերից 5-ի հեղինակը: ԽՍՀՄ հավաքականը, որն առաջնության մեկնարկից մի քանի շաբաթ առաջ կրկին գլխավորեց Վալերի Լոբանովսկին եւ որի կազմում հիմնականում Կիեւի «Դինամոյի» ֆուտբոլիստներն էին, գերազանց մեկնարկեց՝ 6-0 խոշոր հաշվով ջախջախիչ պարտության մատնելով հունգարներին: Հաջորդ խաղը ոչ-ոքի (1-1) ավարտելով Եվրոպայի չեմպիոն ֆրանսիացիների հետ եւ հաղթելով Կանադայի հավաքականին (2-0), խորհրդային ֆուտբոլիստները մտան հաջորդ փուլ:

Ինչպես միշտ, վսեմ հանդես եկան բրազիլացիները: Տելե Սանտանայի սաները հաղթեցին նախնական փուլի բոլոր 3 հանդիպումներում եւ միակն էին, որ սեփական դարպասը պահեցին անառիկ: Դրանում մեծ էր դարպասապահ Կառլոսի, պաշտպաններ Սեզարի եւ Ժոսիմարի ավանդը: Աշխարհի չեմպիոն իտալացիները ոչ-ոքի խաղալով Բուլղարիայի եւ Արգենտինայի հավաքականների հետ, միայն Հարավային Կորեայի նկատմամբ տոնած դժվարին հաղթանակի շնորհիվ (3-2) մտան հաջորդ փուլ: Ֆրանց Բեկենբաուերի գլխավորությամբ ԳՖՀ-ի հավաքականն էլ դժվարությամբ հաղթահարեց նախնական փուլի արգելքը: Իսկ ահա, Մարոկկոյի ֆուտբոլիստներն խիկական անակնկալ մատուցեցին: Անգլիայի, Լեհաստանի եւ Պորտուգալիայի հավաքականների հետ մրցախաղերում նրանք գերազանց հանդես եկան եւ գրավեցին առաջին տեղը: Ճիշտ է, 1/8 եզրափակիչում նրանց հաղթարշավը կանգնեցրեց ԳՖՀ-ի հավաքականը: Այս փուլում անակնկալ պարտություն կրեցին դանիացիները՝ 1-5 հաշվով զիջելով իսպանացիներին: Աչքի ընկավ Բուտրագենյոն՝ խփելով 4 գնդակ: Կրկին վսեմ խաղացին բրազիլացիները՝ չորս անպատասխան գնդակ անցկացնելով լեհերի դարպասը: Իսկ 1/8 եզրափակիչի ամենալարված ու դրամատիկ հանդիպումը ԽՍՀՄ-Բելգիա խաղն էր, որի հաղթողին որոշելու համար պահանջվեց լրացուցիչ ժամանակ: Եվրոպայի չեմպիոն Ֆրանսիայի հավաքականը ստիպեց իտալացիներին արդեն 1/8 եզրափակիչում վայր դնել

աշխարհի չեմպիոնի լիազորությունները: Քառորդ եզրափակիչ դուրս եկան նաեւ Մեքսիկայի, Անգլիայի, Արգենտինայի հավաքականները:

ԱՌԱՋՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

1986 թ. մայիսի 31-ից հունիսի 29-ը, Մեքսիկա

1-ին խումբ

Իտալիա-Բուլղարիա՝ 1-1 (1-0)
Ալտոբելի (44), Սիրակով (86):
Արգենտինա-Հար.Կորեա՝ 3-1 (2-0)
Վալդանո (6, 46), Ռուջերի (18), Պակ Չան Սուն (73):
Իտալիա-Արգենտինա՝ 1-1 (1-1)
Ալտոբելի (7՝ 11 մ), Մարադոնա (34):
Բուլղարիա-Հար. Կորեա՝ 1-1 (1-0)
Գետով (11), Կիմ Ջոնգ Բու (69):
Իտալիա-Հար. Կորեա՝ 3-2 (1-0)
Ալտոբելի (18, 73), Չոյ Սուն Խո (62), Չո Կվան Ռե (82, ինքնագոլ), Խու Ջունգ Մու (89):
Բուլղարիա-Արգենտ.՝ 0-2 (0-1)
Վալդանո (4), Բուրուչագա (77):

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Արգենտինա	3	2	1	0	6-2	5
2. Իտալիա	3	1	2	0	5-4	4
3. Բուլղարիա	3	0	2	1	2-4	2
4. Հար. Կորեա	3	0	1	2	4-7	1

2-րդ խումբ

Մեքսիկա-Բելգիա՝ 2-1 (2-1)
Կիրարտե (23), Սանչես (39), Վանդենբերգ (45):
Պարագվայ-Իրաք՝ 1-0 (1-0)
Ռոմերո (36):
Մեքսիկա-Պարագվայ՝ 1-1 (1-0)
Ֆլորես (3), Ռոմերո (85):
Բելգիա-Իրաք՝ 2-1 (2-0)
Շիֆո (16), Կլասեն (21՝ 11 մ), Ամաշ (57):
Մեքսիկա-Իրաք՝ 1-0 (0-0)
Կիրարտե (54):
Բելգիա-Պարագվայ՝ 2-2 (1-0)
Վերկոտերեն (31)., Կաբանյաս (50, 76), Վեյս (60):

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Մեքսիկա	3	2	1	0	4-2	5
2. Պարագվայ	3	1	2	0	4-3	4
3. Բելգիա	3	1	1	1	5-5	3
4. Իրաք	3	0	0	3	1-4	0

3-րդ խումբ

Ֆրանսիա-Կանադա՝ 1-0 (0-0)
Պապեն (78):
ԽՍՀՄ-Հունգարիա՝ 6-0 (3-0)
Յակովենկո (2), Ալեյնիկով (4), Բելանով (25), Յարեմչուկ (67, 79), Ռոդիոնով (80):
Ֆրանսիա-ԽՍՀՄ՝ 1-1 (0-0)
Ռաց (54), Ֆեռնանդես (62):
Կանադա-Հունգարիա՝ 0-2 (0-1)
Էշտերհազի (2), Դետարի (75):
Կանադա-ԽՍՀՄ՝ 0-2 (0-0)
Բլոխին (58), Զավարով (75):
Ֆրանսիա-Հունգարիա՝ 3-0 (1-0)
Ստոպիրա (30), Տիգանա (63), Ռոշտո (85):

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. ԽՍՀՄ	3	2	1	0	9-1	5
2. Ֆրանսիա	3	2	1	0	5-1	5
3. Հունգարիա	3	1	0	2	2-9	2
4. Կանադա	3	0	0	3	0-5	0

4-րդ խումբ

Բրազիլիա-Իսպանիա՝ 1-0 (0-0)
Սոկրատես (63):
Ալժիր-Հս. Իռլանդիա՝ 1-1 (0-1)
Ուայտսայդ (5), Զիդան (58):
Բրազիլիա-Ալժիր՝ 1-0 (0-0)
Կարեկա (66):
Իսպանիա-Հս. Իռլանդիա՝ 2-1 (2-0)
Բուտրագենյո (7), Սալինաս (18), Կլարկ (47):
Բրազիլիա-Հս. Իռլանդիա՝ 3-0 (2-0)
Կարեկա (15, 88), Ժոսիմար (41):
Իսպանիա-Ալժիր՝ 3-0 (1-0)
Կալդերե (16, 68), Էլոյ (71):

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Բրազիլիա	3	3	0	0	5-0	6
2. Իսպանիա	3	2	0	1	5-2	4
3. Հս. Իռլանդ.	3	0	1	2	2-6	1
4. Ալժիր	3	0	1	2	1-6	1

5-րդ խումբ

ԳՖՀ-Ուրուգվայ՝ 1-1 (0-1)
Ալսամենդի (5), Ալոֆս (85):
Շոտլանդիա-Դանիա՝ 0-1 (0-0)
Էլկյաեր (58):
ԳՖՀ-Շոտլանդիա՝ 2-1 (1-1)
Ստրաչան (17), Ֆյոլլեր (21), Ալոֆս (49):
Ուրուգվայ-Դանիա՝ 1-6 (1-2):
Էլկյաեր (11, 68, 80), Լերբյու (41), Ֆրանչեսկոլի (45՝ 11 մ), Լաուդրուպ (52), Օլսեն (62):
ԳՖՀ-Դանիա՝ 0-2 (0-1)
Օլսեն (44), Էրիկսեն (62):
Ուրուգվայ-Շոտլանդիա՝ 0-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Դանիա	3	3	0	0	9-1	6
2. ԳՖՀ	3	1	1	1	3-4	3
3. Ուրուգվայ	3	0	2	1	2-7	2
4. Շոտլանդիա	3	0	1	2	1-3	1

6-րդ խումբ

Լեհաստան-Մարոկկո՝ 0-0
Պորտուգալիա-Անգլիա՝ 1-0 (0-0)
Մանուել (75):
Մարոկկո-Անգլիա՝ 0-0
Լեհաստան-Պորտուգալիա՝ 1-0 (0-0)
Սմոլյարեկ (68):
Մարոկկո-Պորտուգալիա՝ 3-1 (2-0)
Խաիրի (18, 27), Մերի (62), Դիամանտինու (80):
Լեհաստան-Անգլիա՝ 0-3 (0-3)
Լինեկեր (8, 14, 36):

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Մարոկկո	3	1	2	0	3-1	4
2. Անգլիա	3	1	1	1	3-1	3
3. Լեհաստան	3	1	1	1	1-3	3
4. Պորտուգալ.	3	1	0	2	2-4	2

1/8 եզրափակիչ

Մեքսիկա-Բուլղարիա՝ 2-0 (1-0)
Նեգրետե (35), Սերվին (61):
ԽՍՀՄ-Բելգիա՝ 3-4 (1-0)
Բելանով (27, 70, 110՝ 11 մ), Շիֆո (55), Կուլեմանս (77), Դե Մոլ (101), Կլասեն (107):
Բրազիլիա-Լեհաստան՝ 4-0 (1-0)
Սոկրատես (29՝ 11 մ), Ժոսիմար (56), Էդինյո (78), Կարեկա (81՝ 11 մ):
Արգենտինա-Ուրուգվայ՝ 1-0 (1-0)
Պասկուլլի (41):
Իտալիա-Ֆրանսիա՝ 0-2 (0-1)
Պլատինի (15), Ստոպիրա (57):
Մարոկկո-ԳՖՀ՝ 0-1 (0-0)
Մաթեուս (88):
Անգլիա-Պարագվայ՝ 3-0 (1-0)
Լինեկեր (31, 71), Բյորդսլի (55):
Դանիա-Իսպանիա՝ 1-5 (1-1)
Օլսեն (32՝ 11 մ), Բուտրագենյո (43, 56, 79, 89՝ 11 մ), Գոյկոեչեա (69՝ 11 մ):

(Շարունակելի)

ՀԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ

Շախմատային աշխարհը միավորվում է

Պրահայում ամերիկացի գրոսմայստեր Յասեր Սեյրավանի առաջարկով, ուժեղագույն շախմատիստների եւ ՖԻԴԵ-ի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովի մասնակցությամբ կայացած հանդիպման ժամանակ համաձայնագիր է ստորագրվել աշխարհի բացարձակ չեմպիոնին որոշելու վերաբերյալ: Գարրի Կասպարովն ու Վլադիմիր Կրամնիկը խոստացել են այլեւս այլընտրանքային աշխարհի առաջնության մրցաշար չկազմակերպել եւ մասնակցել ՖԻԴԵ-ի հովանու ներքո անցկացվող մրցումներին: Եվ այսպես, շախմատային աշխարհը միավորվում է եւ արդեն 2003 թ. այն կունենա միասնական չեմպիոն: Աշխարհի բացարձակ չեմպիոնի կոչման համար մրցամարտը նախատեսված է անցկացնել 2003 թ. հոկտեմբեր-նոյեմբերին: Դրան կնախորդեն մի քանի մրցախաղեր: Նախ Դորտմունդում անցկացվելիք մրցաշարի հաղթողը կհանդիպի Կրամնիկի հետ: Մյուս կողմից կկայանա Կասպարով-Պոնոմարյով մրցախաղը: Այդ երկու մրցախաղերում հաջողության հասած շախմատիստներն աշխարհի չեմպիոնի կոչումը կվիճարկեն հաջորդ տարվա աշնանը: Աշխարհի չեմպիոնին որոշելուց հետո կսկսվի աշխարհի հաջորդ առաջնության ընտրական մրցաշարը, որը եւս զգալի փոփոխությունների կենթարկվի:

Հաղթական մեկնարկ

Հռոմում մեկնարկել է թենիսի հերթական մրցաշարը, որի մասնակիցների թվում է այս մրցաշրջանում զգալի առաջադիմած արգենտինահայ թենիսիստ Դավիթ Նալբանդյանը: Նա հաղթանակով սկսեց մրցաշարը՝ հաղթելով իսպանացի Ալբերտո Պորտասին (6-3, 5-7, 6-3): Հաջորդ փուլ դուրս եկավ նաեւ Անդրե Աղասին, որը պարտության մատնեց գերմանացի Նիկոլաս Կիֆերին (6-3, 6-2): Ռուսաստանցի Մարատ Սաֆինը 2 խաղափուլում հաղթեց Ալբերտո Մարտինին: Պայքարը շարունակում են նաեւ Սեբաստյան Գրոժանը, Իրժի Նովակը, Կապլե Մալիսը:

«Յանգ Բոյզը» զիջեց դիրքերը

Ֆուտբոլի Շվեյցարիայի առաջնության վերջնագծում «Յանգ Բոյզն» անհաջող ելույթներ ունենալով, զիջեց դիրքերը: 34-րդ տուրում թիմը 1-4 հաշվով պարտվեց 2-րդ տեղում ընթացող «Գրասհոպերսին» եւ նահանջեց 7-րդ հորիզոնական:

Սկսվել են դիվանագետների ֆուտբոլային մրցախաղերը

Մայրաքաղաքի «Դինամո» մարզադահլիճում մեկնարկել է ֆուտզալի միջազգային 3-րդ մրցաշարը Հայաստանում օտարերկրյա դեսպանությունների թիմերի մասնակցությամբ, որն անցկացվում է ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի հովանու ներքո: Մրցաշարի կազմակերպիչը օտարերկրյա թղթակիցների ասոցիացիան է, որին աջակցել են ֆուտբոլի ՀՀ ֆեդերացիան, «Եվրաֆուտբոլը», Հայաստանում Իրանի դեսպանատունը եւ հայ օգնության հիմնադրամը: Մրցաշարին մասնակցում են Իրանի, Գերմանիայի, ԱՄՆ-ի դեսպանատների, ՀՀ ԱԳՆ-ի, օտարերկրյա թղթակիցների ասոցիացիայի, հայ օգնության հիմնադրամի, «Էֆպաս», «Արմենիա» հյուրանոցի, զարգացման հայկական գործակալության եւ Երեւանի կոնյակի գործարանի թիմերը: Մրցաշարի հանդիսավոր բացման ժամանակ մասնակիցներին ողջունեց ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարար Ռոլանդ Շառոյանը, ելույթ ունեցավ «Անավոտ» պարային համույթը:

Թիմերը բաժանվել են 2 խմբի, որոնք ի հայտ կբերեն կիսաեզրափակիչի մասնակիցներին: «Ա» խմբում հանդես եկող անցյալ տարվա չեմպիոն Իրանի դեսպանատան թիմն անսպասելիորեն զիջեց «Էֆպասին» (3-5): Օտարերկրյա թղթակիցների ասոցիացիայի թիմը 4-8 հաշվով պարտվեց ԱՄՆ-ի դեսպանատան ֆուտբոլիստներից: «Բ» խմբում ԱԳՆ-ի թիմը նույնիսկ առանց ֆուտբոլի մեծ երկրպագու, փոխնախարար Ռուբեն Շուգարյանի հաղթեց հայ օգնության հիմնադրամի թիմին (7-4): Համառ պայքարում Գերմանիայի դեսպանատան թիմը հաղթեց Երեւանի կոնյակի գործարանի թիմին (4-2): 2-րդ տուրը կկայանա մայիսի 10-ին: Հիշեցնենք, որ անդրանիկ մրցաշարի հաղթող էր ճանաչվել Ռուսաստանի դեսպանատան թիմը, իսկ անցյալ տարի ուժեղագույնն Իրանի դեսպանատան ֆուտբոլիստներն էին: Մրցաշարը բարեգործական բնույթ է կրում. տոմսերի վաճառքից առաջացած գումարի մեծ մասը կհատկացվի հաշմանդամ երեխաներին:

ՏԻԳՐԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
Հայաստանում «Ինտերֆաքսի» սեփ. թղթակից

Կիպրոսի պղինձը Հունաստանի օլիմպիադային

Նիկոսիայից մեր թղթակից Ջորջ Տեր-Բարթողը տեղեկացնում է, որ 2004 թ. Աթենքում կայանալիք օլիմպիական խաղերի բրոնզե մեդալները պատրաստվելու են Կիպրոսի հանքավայրերից դուրս բերված պղնձից, որը Հունաստան է տեղափոխվելու փայտյա առագաստանավով:

Առագաստանավը, որը ներկայումս կառուցվում է, լինելու է ճշգրիտ կրկնօրինակը 1965-ին Կիպրոսի հյուսիսային ափերի մոտ հայտնաբերված մի հնադարյան նավի, որն, ըստ Փենսիլվանիայի համալսարանի (ԱՄՆ) հնէաբանների, օգտագործվել է մ. թ. ա. 4-րդ դարում: Մասնագետներն այդ ժամանակ մոտ 400 ապակե տարաներ-խողովակային սպասք, մ. թ. ա. V եւ IV դարերի բրոնզե մետաղադրամներ եւ մեծ քանակությամբ հղկող քարեր են հայտնաբերել նավում: Ծովի հատակից դուրս հանելուց հետո նավի իրանը պահվել է կղզու զավթված հյուսիսային մասի «Կիրենյա» քաղաքում գտնվող լուսինյան շրջանին պատկանող մի դղյակի օդափոխիչ հարմարություններով վերանորոգված հատուկ մի սենյակում:

Նավի նոր տարբերակը, կառուցվելուց եւ փորձարկվելուց անմիջապես հետո, ուղեւորվելու է Հունաստան՝ Կիպրոսի կողմից որպես խորհրդանշական ներդրում տանելով պղինձը, որից էլ այնտեղ պատրաստվելու են օլիմպիական մեդալները: Դրանք կոչվելու են «Կիրենյա»՝ ի պատիվ քաղաքի, որի մոտակայքում գտնվել է հնադարյան նավը:

Պղինձը եղել է Կիպրոսի գլխավոր արտադրանքը, եւ կարծիք կա, որ կղզին իր անունն ստացել է պղինձ բառի հունարեն տարբերակից:

Հ. Օ.

Լրագրողական հետաքննություն

Աժ պատգամավորի 210 հազար դոլարի «գրավը»

ՀՀ գլխավոր դատախազության տարածած հաղորդագրության համաձայն, 2001թ.-ի դեկտեմբերի 28-ին ԱԺ պատգամավոր Մելիք Գաստարյանի մեքենան պայթեցրել է ՀՊՃՀ էլեկտրատեխնիկական դեպարտամենտի ուսանող Վարուժան Գյուրջինյանը: Վերջինս դիմել է ՀՀ գլխավոր դատախազին. «Հայտնում եմ Ձեզ, որ ես այդպիսի բան չեմ արել եւ այսպես կոչված «խոստովանական» ցուցմունքները տվել եմ ծեծի, բռնությունների ազդեցությամբ»: Շատերն են իրենց վկայություններով փաստում Վարուժանի անտեղյակությունը կատարվածին: Պրն Գաստարյանը լավատեղյակ է, որ Վ. Գյուրջինյանի անմեղության վերաբերյալ փաստերն ավելի խոսուն են եւ մեզ հետ ունեցած զրույցում ասում է. «Միանշանակ գիտեմ, որ հայրն է, տղան մասնակից է այնքանով, որ հանձն է առել հոր փոխարեն: Պետք չէր անմեղ երեխային խառնել այս գործին»: Թե ինչո՞ւ է Ա. Գյուրջինյանին իր թշնամին հայտարարել, պատասխանեց. «Գումարի խնդիր է, 210 հազար ԱՄՆ դոլարը մեծ գումար է»: Փաստաբանը վճռաբեկ բողոքում հիմնավորել է, որ Մ. Գաստարյանի պահանջը՝ 210 հազար ԱՄՆ դոլար հայցի բավարարման վերաբերյալ, անհիմն է:

«Ինչ-որ բանի սպասում էինք, բայց ոչ այդ չափի, որ կարող էին երեխայիս նման հանցանքի մեջ մեղադրել, չնայած վտանգ զգում էինք եւ երեխանցրին զգուշացնում էինք դրսում մենակ չմնալ», ասում է մեղադրյալ Վարուժան Գյուրջինյանի մայրը: Վարուժանի ծնողները վտանգի զգացողությունը հիմնավորում են նրանով, որ դեպքից առաջ, հոկտեմբեր ամսին Մ. Գաստարյանը դիմել էր ՆԳՆ-ին եւ պահանջել քրեական գործ հարուցել հոր՝ Արթուր Գյուրջինյանի դեմ՝ թերթերում իրենց խնդիրներին առնչվող հրապարակումների հետ կապված: «Մի քանի անգամ ինձ հարցաքննեցին, ծեծեցին, որ մամուլում արված իմ հայտարարությունը ճիշտ է՝ Մ. Գաստարյանը գումարը վճարել է իմ տան դիմաց, որը վաճառել եմ իրեն, եւ դեռ պարտք ունի, այլեւ չկանչեցին», հայտնեց Արթուր Գյուրջինյանը:

«Զգում էի, որ մի վնաս են տալու, իրենք հայտարարել էին, որ ինձ պետք է վնասեն, բայց այդ ձեւով՝ չէի սպասում», ասում է ԱԺ պատգամավոր Մելիք Գաստարյանը: Պրն Գաստարյանը պատմեց, որ դեպքի օրը՝ 2001 թ.-ի դեկտեմբերի 28-ին, մեքենան շենքի բակում էր կանգնած: «Սովորաբար 9:30-ին էի տնից դուրս գալիս, սակայն այդ օրը 10:00-ին դուրս եկա: Մեքենան միացրի ու տրաքեց: Պայթյունի ուժգնությունից շենքի ապակիները փշրվեցին, մեքենայից ոչինչ չմնաց: Ես մեքենայում եմ եղել: Շենքում բժիշկ կա, նա ինձ առաջին օգնություն ցույց տվեց, հետո շտապօգնություն կանչեցինք, ոստիկանություն եւ այլն»,-պատմեց Մ. Գաստարյանը: Հայտնեց, որ պայթյունի հետեւանքով վնասվածքներ է ստացել. **«Հետույքիս կար ունեմ, այրվածքներ կան թեւիս ու կրծքիս: Երջանիկ պատահականությամբ ինձ ոչինչ չեղավ, բացառիկ բան է, որ տուժողը նման դեպքից հետո կենդանի է մնում»:**

Պրն Գաստարյանը տեղեկացրեց, որ դեպքի վայր ժամանած ոստիկաններին կասկածյալների անունն է մատնանշել: «Առաջինը՝ «Արմենյըն Թրեյդ» ՍՊԸ նախագահ Արթուր Գյուրջինյանի անունն եմ տվել, բացի նրանից ես ուրիշ թշնամի չունեմ: Միանշանակ գիտեմ, որ հայրն է, տղան մասնակից է այնքանով, որ հանձն է առել հոր փոխարեն: Պետք չէր անմեղ երեխային խառնել այս գործին», ավելացրեց պրն Գաստարյանը: Նրա կարծիքով Ա. Գյուրջինյանին շատ անժամանակ են բաց թողել, հակառակ դեպքում:

Թե ինչո՞ւ է Ա. Գյուրջինյանին իր թշնամին հայտարարել՝ պատգամավորը պատասխանեց. «Գումարի խնդիր է, այդ մարդկանցից իմ փողերը հետ վերցնելու համար 210 հազար ԱՄՆ դոլարի հայց եմ ներկայացրել դատարան: Համոզված եմ, դա էր պայթյունի պատճառը: Իմ չլինելու դեպքում ուրիշ ուղղությամբ կարող էր ընթանալ քննությունը»:

Արթուր Գյուրջինյանը պատմեց, որ դեկտեմբերի 29-ին, ժամը 11:00-ին տնից դուրս էր գալիս, աստիճանների վրա դեմ-դիմաց դուրս եկած քննչական խմբի անդամները պարտավորեցրել են հետեւել իրենց: «Նրանք մոտ 10 հոգի էին, մեքենաները կանգնեցրել էին տնից բավականին հեռու, բայց մեքենայով քաղաք տանելիս ինձ ուղեկցում էին միայն երկուսը: Ճանապարհին ասացին, որ Մելիքի գործով են տանում՝ առանց մանրամասնելու: Ինձ չէին հարցաքննում, կարճատեւ հարց ու պատասխանից հետո հարցրին, թե ո՞ւր է տղադ, գնանք նրա ետեւից: Այդ ժամանակ տղաս զանգահարեց ինձ բջջային հեռախոսով, նրան ասացի՝ տանը մնա, հիմա գալիս ենք: Տպավորություն ունեի, որ քննիչներն ինձնով չեն հետաքրքրված, ինձ քաղաք տանելը շատ ավելի ձեւական բնույթ էր կրում»: Քիչ հետո ՆԳՆ աշխատակիցների հետ եկել են տուն եւ որդուն տարել ՆԳՆ բաժանմունք: Այնտեղից ընտանիքը վերադարձել է առանց Վարուժանի:

Հանրապետության գլխավոր դատախազության առաջին հաղորդագրությունը տպագրվեց «Հայոց աշխարհ» օրաթերթի 2002 թ.-ի հունվարի 9-ի համարում: «Երեւանի բնակիչ, 19-ամյա Վարուժան Գյուրջինյանը մեղադրվում է դեկտեմբերի 29-ին ԱԺ պատգամավոր Մելիք Գաստարյանի ավտոմեքենան պայթեցնելու միջոցով նրա դեմ մահափորձ կատարելու մեջ: Դեպքի օրը՝ դեկտեմբերի 29-ին ձերբակալված եւ դեկտեմբերի 30-ին Ավան եւ Նոր Նորք համայնքների առաջին ատյանի դատարանի որոշմամբ կալանավորված Վարուժան Գյուրջինյանն իրեն մեղավոր է ճանաչել: Մեղադրյալը ցուցմունք է տվել, որ ռումբն ինքն է պատրաստել եւ ինքնուրույն էլ դեկտեմբերի լույս 29-ի գիշերը, ժամը 4-ի սահմաններում, դրսի կողմից տեղադրել է Մելիք Գաստարյանի մեքենայում: Մնացյալը հայտնի է, առավոտյան ժամը 10:20-ին Մ. Գաստարյանը գործարկել է մեքենայի շարժիչը, ինքնաշեն պայթուցիկ սարքի դետոնատորը գործել է, ինչին հաջորդել է հուժկու պայթյունը: Մ. Գաստարյանն ինչ-որ մի հրաշքով ողջ է մնացել: **Ինքը նստած տեղում աջ է թեքվել եւ ոչ մի քերծվածք չի ստացել՝ չնայած շենքի բոլոր ապակիները փշրվել էին»:**

Մի քանի օր հետո կրկին անդրադառնալով թեմային՝ թերթը գրում է. «Մելիք Գաստարյանը նվազ ծանր մարմնական վնասվածք է ստացել պայթյունի հետեւանքով»: Ինքը՝ Մ. Գաստարյանը պատասխանելով լրագրողի հարցին ասում է. **«Ձախ ոտքիս քերծվածք ստացա», («Հայոց աշխարհ»–8 հունվարի 2002 թ.)**: Այսպիսով, խիստ հակասական են տեղեկությունները Մելիք Գաստարյանի վիրավորվելու վերաբերյալ, եւ նա այդ մասին խոսելիս ամենատարբեր բացատրություններ է տալիս:

«Նույն օրվա՝ դեկտեմբերի 29-ի երեկոյան իրավապահները տեղեկացրին, որ կասկածներս լիովին համապատասխանում են իրականությանը, եւ պայթեցումը կազմակերպել է Ա. Գյուրջինյանի 19 տարեկան որդին: Գիշերը ժամը 4-ին եկել է մեր շենքի բակ եւ ռումբը տեղադրել մեքենայի տակ: Նա խոստովանել է, որ ռումբը տեղադրել է ինքը՝ ինձ սպանելու նպատակով», հիմնավորում է պատգամավորը:

«Հայտնում եմ Ձեզ, որ ես այդպիսի բան չեմ արել եւ այսպես կոչված «խոստովանական» ցուցմունքները տվել եմ ծեծի, բռնությունների ազդեցությամբ: Իմ առաջին ցուցմունքից հետո, 30.12.01 թ. առավոտյան, տնից քաղմաս բերած երեք անծանոթից երկուսը ինձ նստեցրին մեքենան, ասացին, որ տանում են Մելիքենց տան մոտ, «ես լավ հիշեմ ճանապարհը, իմանամ տան տեղը եւ ինչ դիրքում է գտնվում մեքենան, որպեսզի, երբ քննիչը հարցնի՝ անխափան ցույց տամ դեպքի վայրը, քանի որ այդ ամենը պետք է նկարահանվեր տեսախցիկով: Երբ քննիչները տարան դեպքի վայր, հեշտությամբ նկարագրեցի տեղը, որովհետեւ մի քանի ժամ առաջ էին ծանոթացրել», 2002 թ. հունվարի 24-ին ՀՀ գլխ. դատախազ Ա. Թամազյանին ուղղված դիմումում ասում է Վարուժան Գյուրջինյանը:

«Չէ, մինչեւ ծեծելն էր խոստովանել, իրենք պաշտպան են վերցրել՝ նա է սովորեցրել, որ այդպես ասի», «Հայկական ժամանակի» թղթակցին պատասխանում է Մ. Գաստարյանը՝ դրանով իսկ հաստատելով բռնություններ գործադրելու մասին մեղադրյալ Վարուժան Գյուրջինյանի հայտնածը: Միաժամանակ հավաստացնում է, թե 100%-ով համոզված է, որ Վարուժան Գյուրջինյանն է իր մեքենան պայթեցրել:

Հանրապետության գլխավոր դատախազին ուղղված նամակում Վարուժանը նկարագրել է, թե ինչով էր զբաղված այն ժամերին, երբ տեղի է ունեցել Մ. Գաստարյանի մեքենայի պայթյունը եւ դրան հաջորդող իրադարձությունները: «2001 թ.-ի դեկտեմբերի 28-ի առավոտյան գնացել եմ ինստիտուտ, հանձնել եմ կուրսային աշխատանքս դեկանի տեղակալ Հարությունյան Աշոտին, որից հետո գնացել եմ բուֆետ: Մոտավորապես 14:00-ի սահմաններում տեսա Սեւակին եւ միասին եկանք մեր տուն՝ Ամիրյան 4/22: Երեկոյան եկավ ընկերս՝ Վահե Սուքիասյանը, կոմպյուտերով «կլիպ» էինք նայում: Մոտավորապես մինչեւ գիշերվա 01-ը մենք հայրիկիս հետ բլոտ խաղացինք, եւ քանի որ արդեն ուշ էր, որոշեցինք, որ նրանք մնան մեր տանը: Զանգահարեցի հատուկ հեռախոսահամարով, որպեսզի առավոտյան արթնանամ 08:30-ին: Համարը հավաքել եմ հետեւյալ կերպ՝ *55*08:30#, որտեղ 08:30-ը արթնանալու պատվիրված ժամն է: Նշեմ նաեւ, որ 28-ի լույս 29-ի գիշերը քնել ենք իմ սենյակում, «արաբական թախտի» վրա: Ես քնել էի մեջտեղում, ինձնից աջ, պատուհանի մոտ քնել էր Վահեն, իսկ ինձնից ձախ՝ Սեւակը: Ամեն մեկս ունեինք առանձին վերմակ, գիշերը ես չեմ վեր կացել եւ ոչ մի տեղ չեմ գնացել: Առավոտյան 08:30-ին բոլորս միասին արթնացել ենք հեռախոսազանգով: Ես ու Սեւակը առավոտյան 9:30-ին հասանք ինստիտուտ: Գնացել եմ դեկանի տեղակալ Աշոտ Հարությունյանի մոտ, եւ նա իմ ստուգարքային գրքույկում նշանակել է կուրսային աշխատանքի գնահատականը»:

Վարուժանի մայրը՝ Սիլվա Ասատրյանը, բարեբախտություն է համարում, որ այդ օրը որդու երկու ընկերները՝ Վահեն ու Սեւակը, իրենց տանն են գիշերել: «Մենք նրան անընդհատ ասում էինք մենակ չմնաս, աշխատիր ընկերներիդ հետ լինել, որպեսզի չկարողանան վնասել: Ինչ-որ տեղ ուրախ եմ, որ այդ օրը մեր տանն էին նրանք»: Մեզ հայտնի դարձավ, որ Սեւակին 7 օր պահել են մեկուսարանում, նրա ասելով՝ քննիչներին հայհոյելու համար: Սեւակը հայտնեց, որ Վարուժանի հետ իր ծանոթությունը մեկ տարվա պատմություն ունի, իսկ Վահեին առաջին անգամ այդ օրն է տեսել: «Միակ օրն էր, որ նրանց տանը մնացի: Հաճախակի չեն եղել մեր հանդիպումները: Գիշերը երեքով նույն մահճակալին ենք քնել: Վարուժանը մեր մեջտեղում էր քնել, հնարավոր չէր, որ գիշերը վեր կենար՝ տեղյակ չլինեինք: Առավոտյան շուտ գնացինք ինստիտուտ, Վարուժանը ստուգարք ստացավ՝ 4, թե՞ 5, չեմ հիշում, բայց շատ էր ուրախացել: Մի երկու ժամ միասին ենք եղել՝ 10:30-ից մինչեւ 11-ը: Հետո գնացինք բուֆետ՝ նախաճաշելու, որի համար Վարուժանը վճարեց: Նա բուֆետին պարտք ուներ, որը նույնպես վճարեց: Հետո բաժանվեցինք, ասում էր տուն պետք է գնամ»:

Հիշեցնենք, հանրապետության գլխավոր դատախազության տարածած հաղորդագրության մեջ ասվում է, որ ռումբը Վարուժանն է պատրաստել եւ ինքնուրույն էլ դեկտեմբերի լույս 29-ի գիշերը, ժամը 4-ի սահմաններում, դրսի կողմից տեղադրել է Մելիք Գաստարյանի մեքենայում: Դատախազությունը այդ ժամերին նրա հետ եղած երկու ընկերներին հանցակիցներ չի դիտում եւ հարցաքննելուց հետո բաց են թողել: Այդ տանը մեկ անգամ գտնվելուց հետո չի կարելի չհամաձայնել այն տեսակետների հետ, որ Վարուժանի սենյակում հնարավոր չէ անաղմուկ քայլել: «Դարն ապրած կառույցներ են եւ քայլելիս հատակը ճռճռում է, հնարավոր չէ աննկատ դուրս գալ, ինչքան էլ զգուշավոր լինես»:

ՀՀ գլխավոր դատախազին ուղղված նամակում շարունակելով նկարագրել դեկտեմբերի 29-ի իր գործողությունները՝ Վարուժանը հայտնում է, որ բուֆետում հանդիպել է ընկերոջը՝ Ռուբիկին, նրա հետ եղել են բժշկական ուսումնարանի մոտ գտնվող ինտերնետային ծառայությունում, որտեղից Ռուբիկը զանգել է, ինքն էլ փորձել է քեռուն զանգահարել: Այնուհետեւ վերադարձել է տուն եւ զանգահարել Մոսկվա 12:39 րոպեին եւ 12:45-ին, հորը զանգահարել է բջջայինով 12:53-ին եւ ընկերոջը՝ 12:54-ին: Զանգերից անմիջապես հետո նրան ձերբակալել են: Ըստ Արմենտել ծառայության ներկայացրած տեղեկանքի, 2001 թ.-ի դեկտեմբերի 29-ին Վարուժանենց հեռախոսահամարից կայացած խոսակցությունները ճշգրտորեն համընկնում են նրա նշած ժամերին ու հասցեներին:

Ընկերը՝ Ռուբենը, եւս հաստատեց Վարուժանի նկարագրածը: «Վարուժանին հանդիպեցի մեր դեկանատի մոտ, ինքն էլ եկել էր դեկանի տեղակալի մոտ՝ ստուգարք ստանալու: Խոսեցինք, Վարուժանը բարձրացավ իրենց դեկանի տեղակալի մոտ, հետո կրկին հանդիպեցինք բուֆետի մոտ եւ մտանք սուրճ խմելու: Ինքը մենակ էր, մոտավորապես 10:30-ի մոտերքն էր: Դուրս գալուց հետո բժշկական ուսումնարանի մոտի ինտերնետ կենտրոն մտանք, ինքը զանգեց քեռուն՝ չմիացավ, մի քիչ համակարգչի մոտ նստեցինք, հետո վերադարձանք ինստիտուտ: Վարուժանը ընկերոջ համար ինչ-որ բան էր ուզում հարցնել մի կնոջից, որի համար 9-րդ կորպուսի դեկանատ մտանք, բայց կինը տեղում չէր: Մի քիչ սպասեցինք, հետո էլի իջանք ինտերնետ օֆիս: Ես զանգեցի քեռուս: Ինքը դրանից հետո զանգեց Մոսկվա, քեռու հետ խոսեցին: 45 րոպեից մինչեւ մեկ ժամ իրար հետ ենք եղել, հետո բաժանվեցինք»:

Համակուրսեցիներից միայն մեկն է ասում, որ նրան տեսել է այդ օրը՝ ժամը 9-30-ից 10-ի սահմաններում: «Վարուժանը եկել էր ստուգարք հանձնելու, միասին մտանք դեկանատ»: «Դեկտեմբերի 28-ին Վարուժանն ինձ մոտ կուրսային պետք է հանձներ, չեմ հիշում՝ 4, թե՞ 5 ստացավ: Նա սովորականից ավելի լավ էր պատրաստվել, ձգտում էր բարձր գնահատական ստանալ», ասաց էլեկտրատեխնիկական դեպարտամենտի վարիչի տեղակալ Աշոտ Հարությունյանը:

Պրն Գաստարյանի համար այս բոլոր հիմնավորումները, որոնք Վարուժանի ալիբին են, ոչ մի արժեք չունեն: Նա իր «հիմնավորումներն» է ներկայացնում: «Դատարանում կասի, թե ումից է փամփուշտը գնել պայթուցիկ պատրաստելու համար, այդ օրը 200 դոլար մայրն է տվել, 200 դոլար՝ հայրը: Մարդիկ կան, որ նրան փամփուշտ են վաճառել», մեզ հետ ունեցած զրույցի ժամանակ ակնարկեց Մ. Գաստարյանը՝ դրանով հիմնավորելով, որ պայթուցիկը, որն, ըստ նախաքննական մարմնի, Վարուժանը տեղադրել է իր մեքենայի տակ՝ պատրաստել է ինչ-որ մեկից գնած փամփուշտներով, եւ ծնողները վճարել են դրա համար: Ծնողները հայտնեցին, որ Վարուժանն այդ օրն իրենցից գումար է ուզել, բայց ոչ թե 200, այլ՝ 100 ԱՄՆ դոլար եւ, ենթադրելով, որ չեն տա՝ ուզել է եւ մորից, եւ հորից: Ստացվել է այնպես, որ երկուսն էլ չեն մերժել որդուն: Վերջինս էլ ծախսել է միայն մոտ 100-ը՝ վճարելով ինստիտուտի բուֆետին ունեցած պարտքը, իսկ մնացյալը՝ 100 դոլար եւ մոտ 5000 դրամ, ձերբակալվելուց հետո պարզվել է, որ տունն էր թողել:

Վերջին հաշվով ծնողները նրան գումարը տվել են դեպքի օրը, եւ բուֆետի աշխատակցուհին եւս հաստատեց, որ նա պարտք է ունեցել մոտ 100 դոլարի չափով, որն այդ օրը վերադարձրել է: Պարտքը գոյացել էր ամիսների ընթացքում եւ առաջին դեպքը չէր, որ պարտքով սնվում էին, հետո վճարում: Ավելացրեց, որ պարտքով գնումներ են կատարում նաեւ մյուս ուսանողները: Մեկ անգամ եւս նշենք, որ բուֆետին ունեցած պարտքը վճարելու մասին վկայում է նաեւ ընկերը՝ Սեւակը: «Նա բուֆետին պարտք ուներ, որը նույնպես վճարեց»:

Տաքսու վարորդը, որով, ըստ մեղադրանքի, Վարուժանը գիշերվա 4-ին գնացել է պայթուցիկը տեղադրելու՝ հայտնի չէ, եւ պրն Գաստարյանը միայն այս դեպքում է, որ չի պնդում վարորդի ով լինելը:

Դատախազությունը միամիտ չէր եւ ընտրեց այս վարկածը:

Տպավորություն կա, որ դատախազությունը աշխատում է մեկ վարկածով եւ ոչ թե դեպքն է քննում, այլ Մ. Գաստարյանի ցույց տված ուղղությամբ է քննություն կատարում: Սակայն, մամուլի հրապարակումներից հանրությանն արդեն հայտնի է, որ պատգամավորը մեծ պայքար է մղել նաեւ երթուղային տաքսիների երթուղիների համար, որը նրա եկամտի կայուն աղբյուրներից մեկն է: «Վարորդները վստահ են, որ պատգամավորները ապօրինաբար են «գծերը» զավթում», ասվում է Մ. Գաստարյանին վերաբերող «Առավոտի» հրապարակումներից մեկում: Խորհրդարանականներից ոմանք նույնպես այս դեպքին անդրադառնալով շեշտում են ներկայումս գոյություն ունեցող վայրի բիզնեսը, որը ոմանք ընդլայնում են մեկ ուրիշի բիզնեսը կլանելու հաշվին՝ նման գործարարների թվում հիշատակելով նաեւ Մելիք Գաստարյանին:

Հաշվումները ցույց են տվել, որ երթուղային տաքսիների երթուղիները տնօրինելը նույնպես մեծ գումարներ են, բայց ԱԺ պատգամավորն այնքան էլ համամիտ չէ այդ տեսակետին եւ ասում է, որ դրա համար չարժեր նման քայլի գնալ՝ «մի գծից կհանեն մեքենան, մյուս գծում կդնի»: «Եթե նկատի ունեք 14 երթուղային տաքսու «գիծը», որը Գրիգոր Մաղաբյանինն է եւ խորհրդարանում ատրճանակ է հանել իմ վրա... Չէ, դա չի, վերջին հաշվով դատախազությունն էլ հո միամիտ չի՞: Ես ձեռքից վերցրել եմ ատրճանակը եւ հանձնել միլիցիայի քաղաքային վարչություն, մյուս օրը միասին գնացել ենք վերցրել, իրար հետ բարիշած դուրս ենք եկել», ասաց պրն Գաստարյանը: Բացի այդ, վերջինիս ասելով, երթուղայիններից ստացվող եկամուտները փոքր գումարներ են դրա դիմաց, ինչ ինքը շահեց դատարանում:

Շատերն անհամոզիչ են համարում, որ մեքենան այդ վիճակում հայտնվելու պայմաններում Մ. Գաստարյանն անվնաս է դուրս եկել: Մայրաքաղաքում ակտիվորեն շրջանառվող մյուս տեսակետն այն է, որ գործարար պատգամավորն ինքն է պայթեցրել մեքենան: Կարծիքներ կան, որ նա մեքենայում չի եղել պայթյունի պահին: Մ. Գաստարյանի հարեւանությամբ ապրողների շրջանում մեզ չհաջողվեց գտնել դեպքին ականատես վկաների կամ մարդկանց, որոնք տեղեկություններ ունենային ականատեսների մասին: Նրանք հայտնեցին, որ պայթյունը շատ ուժգին էր, եւ իրենք դուրս թափվեցին տեսնելու, թե ինչ կատարվեց: Մ. Գաստարյանն այդ ժամանակ կանգնած էր մեքենայի կողքին: Մեքենան լրիվ ջարդված էր, շենքի ապակիները թափվել էին, կողքին կանգնած մեքենաները՝ վնասվել:

ԱԺ պատգամավոր Մելիք Գաստարյանն իջնում է իր «Ջիպից»

Լրագրողական հետաքննություն

Պատգամավորն, ըստ էության, հայց էր ներկայացրել իր դեմ, բայց գումարը բռնագանձեցին Գյուրջինյաններից

Հայ-սիրիական ՀՁ «Արմենյըն Թրեյդըրզ» ՍՊԸ նախագահ Արթուր Գյուրջինյանը 98 թ. մարտի 19-ին, «Արարատ» Լիակատար տնտեսական ընկերակցության (LSC) նախագահ Մելիք Գասպարյանին պատվիրում է իր վարձակալած տարածքում՝ Ամիրյան 4/20 հասցեում, բնակչության սպասարկման ոլորտի հինգհարկանի շենք կառուցել: Շինությունը կառուցելու համար կապալի պայմանագրով Մ. Գասպարյանին է հանձնում 99 տարի ժամկետով վարձակալած Ամիրյան 4/20 հասցեի տարածքը: Ըստ պայմանագրի, կապալառուն՝ Մ. Գասպարյանը, ստանձնած պարտավորությունները պետք է կատարեր եւ ավարտեր 8 ամսում, այսինքն 1998 թ.-ի նոյեմբերին, որը չի արել: Պայմանագիրը կնքելուց հետո Մ. Գասպարյանն ընդլայնել է տարածքը՝ մի քանի տներ գնելով նաեւ Ամիրյան 4/18, 4/20 եւ 4/22 հասցեներից, այդ թվում նաեւ վերջին հասցեում գտնվող Արթուր Գյուրջինյանի երկու տներից մեկը: Այնուհետեւ դիմել է Կենտրոն դատարան եւ 4/20 հասցեի տարածքը ներկայացրել է իբրեւ 4/22-ի տնամերձ հողամաս: **Հիմք ընդունելով Մ. Գասպարյանի այս հայտարարությունը, դատարանը հողհատկացում է կատարել՝ 96 թ.-ին 99 տարի ժամկետով «Արմենյըն Թրեյդըրզ» ՍՊԸ-ի վարձակալած հողատարածքը հատկացրել է Մ. Գասպարյանին, այդպիսի լիազորություն չունենալով: Այսինքն, դատարանի վճռով Մ. Գասպարյանը դարձել է կապալի պայմանագրով շինարարություն կատարելու համար իրեն հանձնված հողատարածքի սեփականատերը:**

«Կապալի պայմանագիրը կնքելուց մեկ տարի հետո 99 թ.-ին ինձ ձերբակալեցին, ինն ամիս կալանքը կրելուց հետո սկսեցի հետաքրքրվել շինարարության ընթացքով: Փաստաթղթերը պետք է թարմացնեի, այդ ժամանակ պարզվեց, որ իմ վարձակալած 4/20 հասցեի տարածքը դատարանի վճռով դարձել է Մելիք Գասպարյանի սեփականությունը: Դիմեցի դատարան տարածքները վերադարձնելու հույսով եւ միշտ պարտվում էի», ասում է ընկերակցության նախագահը: Արթուր Գյուրջինյանը տարօրինակ է համարում այն, որ վերաքննիչ դատարանում իր բողոքի քննության ժամանակ փաստաբանի՝ Արշոտ Հակոբյանի լուռ ու մունջ կեցվածքը, որի արդյունքում վճիռը կայացվել է հօգուտ Մ. Գասպարյանի: «Այդ օրերին փաստաբանի մայրը մահացավ: Հուղարկավորության ժամանակ զարմանքով նկատեցի, որ 14 համարի երթուղային տաքսի է սպասարկում նրանց, իսկ երթուղին Մ. Գասպարյանին է պատկանում: Վարորդի հետ զրուցեցի ու պարզվեց, որ իմ փաստաբանի՝ Ա. Հակոբյանի փեսան է, այդ երթուղում իր մեքենայով աշխատում է: Հաջորդ օրը հրաժարվեցի փաստաբանից: Ասացի, որ ծախված ես, ոչինչ չպատասխանեց եւ իմ պահանջով վերադարձրեց նաեւ հոնորարը»:

Այնուհետեւ դատարան է դիմել Մելիք Գասպարյանը՝ ներկայացնելով 210 հազար ԱՄՆ դոլարի պատճառված նյութական վնաս: Դեկտեմբերի 28-ին ՀՀ տնտեսական դատարանում նշանակված էր Մ. Գասպարյանի գումարային պահանջի քննությունը: «Մենք չէինք անհանգստանում, քանի որ Մ. Գասպարյանի բանավոր հայտարարություններից բացի այլ հիմք չկար նրա հայցը բավարարելու համար: **Բայց Մ. Գասպարյանը դատարանին հայտնել էր, որ խաղաքում չի լինելու եւ խնդրել էր հետաձգել նիստը:** Դեկտեմբերի 29-ի առավոտյան դեպքը տեղի ունեցավ: Այնուհետեւ դատաքննությունը հետաձգվեց ամսից ավելի», ասում են Վարուժանի ծնողները: Այդ ընթացքում Վարուժանը հասկանալով կատարվածը, ծնողներին կոչ է անում չտրվել պարտադրանքներին: **«Ես լավ տեղավորվել եմ, լավ տղերք են, սենյակը տաք է, հանգիստ ոչ մի բանի մասին չմտածեք: Ոչ մի հետ ոչ մի բանի մասին չմտածեք: Ձեզ համար չեմ խաղում եւ չեմ խաղա, ծխելը քցացրել եմ եւ մարզվում եմ: Դուք լավ մնացեք եւ Մելիքի հետ փոխզիջումների չգնաք, ինձ ճիշտ հասկացեք, որ ինքը հուսախաբ լինի: Կոմպրոմիսների չգնաք, էլի եմ ասում»:**

Տնտեսական դատարանը բավարարել է Մելիք Գասպարյանի հայցը 210 հազար ԱՄՆ դոլար պահանջի մասին: Ասատրյանը եւ Գյուրջինյանը 57 հազար ԱՄՆ դոլար գումար ստացել են Ամիրյան փ. 4/22 հասցեում գտնվող տան համար, այնինչ նշված հասցեում գտնվող տունը մինչեւ այժմ բնակեցված է Արթուր Գյուրջինյանի ընտանիքի եւ մոր կողմից, որպիսի պայմաններում էլ պատասխանողներ Սիլվա Ասատրյանի եւ Արթուր Գյուրջինյանի կողմից վնաս է պատճառվել «Մելիք Գասպարյան եւ ընկերներ» ԼԸ-ին», ասվում է վճռում: **«Մենք հետո հասկացանք, թե ինչու նա այդ օրը դատը հետաձգեց: Շատ լավ հաշվարկել էր, որ ցանկացած ծնող կգնա ցանկացած կոմպրոմիսի, միայն թե երեխան այդ վիճակից դուրս գա, դա էր նրա հաշվարկը: Մելիքին պետք էր, որ մենք հիստերիկ վիճակում լինեինք եւ հաստատ ալրդյունքի:** Չնայած այսօր այդ հարցը չի արծարծվել ինչ-որ ձեւով, բայց նույնիսկ բարձրաստիճան պաշտոնյաներն ասում են, թող Վարուժանն այս գործն իր վրա վերցնի՝ մենք նրան կազատենք: Ի՞նչ են վերցնելու դրա դիմաց, որ իմ երեխան պատասխան չտա», ասում է մայրը:

Փաստաբանը տնտեսական դատարանի վճռի դեմ բերած վճռաբեկ բողոքում հիմնավորել է, որ դատարանի վճիռը՝ 210 հազար ԱՄՆ դոլար հայցի բավարարման վերաբերյալ՝ անհիմն է: Վնասի խնդիր չի ծագել, որովհետեւ կապալի պայմանագիրը կնքելու պահին պատվիրատու «Արմենյըն Թրեյդըրզ» ՍՊԸ-ն նրան է հանձնել 167 հազ. դոլար շինարարական աշխատանքներ կատարելու համար: Տարբերության համար որեւէ անձ պահանջ չի ներկայացրել եւ չի խոչընդոտել կապալառուին իր պարտավորությունները կատարելու համար եւ կապալառուն՝ «Մ. Գասպարյան եւ ընկերներ» ԼԸ-ն, սկսել է շինարարական աշխատանքները: Եթե խոչընդոտող հանգամանքներ լինեին, նա կարող էր աշխատանքները չսկսել եւ այդ մասին գրավոր տեղեկացնել «Արմենյըն Թրեյդըրզ» ՍՊԸ-ին: «Վերջին հաշվով նշված հասցեների՝ 4/20 եւ 4/22 տարածքներն ինչ-ինչ միջոցներով անցել են կապալառուի տնօրինությանը: Թե ինչ հիմքով, այլ հարց է: Սակայն նրան են անցել նաեւ կապալի պայմանագրով կատարված այն աշխատանքները, որոնք նա ներկայացրել է որպես պատվիրատուի կողմից իրեն պատճառված վնաս: **Եթե կատարված աշխատանքի արդյունքն անցել է կապալառուին, ապա ինչո՞ւմ է նրա կրած վնասը, ու՞մ կողմից է պատճառվել պատվիրատուի կողմից»** հարցնում է փաստաբանը:

Անդրադառնալով տնտեսական դատարանի կայացրած վճռին՝ փաստաբանն ասել է, որ կապալառուն իրավաբանական անձ է, եւ կատարված ծախսերի եւ իբր պատճառած վնասի ապացույցները պետք է ներկայացներ համապատասխան փաստաթղթերով, անդորրագրերով, օրդերով, հաշվի համարից փոխանցումներով եւ ըստ դրանց՝ հարկային վճարումներ կատարելու անդորրագրերով, որոնք չեն ներկայացվել: Դատարանը հիմք է ընդունել հայցվորի անհիմն հայտարարությունը, որ կատարվել է 22.999.180 դրամի աշխատանքներ եւ անհիմն նշելով, որ պատվիրատուն հրաժարվել է պարտավորությունների կատարումից», արդյունքում «ծախսերը» կրկնապատկվել է եւ որպես պատճառված վնաս բռնագանձել 45.980,360 դրամ:

«Դատաքննության ընթացքում դատարանը հայցվոր կողմից ընդունել է նաեւ, այսպես կոչված, «լրացուցիչ հայցը»», որում պատասխանողներ են հանդես գալիս Վարուժանի հայրն ու մայրը իբրեւ ֆիզիկական անձինք: Փաստաբանը բողոքում նշել է, որ «լրացուցիչ հայցը» առանձին հայցապահանջ է, որը դատարանը չէր կարող քննության առնել հիմնական հայցի հետ: Սակայն, դատարանը ոչ միայն միացրել է հիմնական հայցին, այլեւ՝ ըստ լրացուցիչ հայցի Արթուր Գյուրջինյանից եւ Սիլվա Ասատրյանից, որոնք կապալի պայմանագրով կողմ չեն, նրանց կողմից Մելիք Գասպարյանին տրված ստացականների հիման վրա որպես պատճառված վնաս բռնագանձել է 57 հազար ԱՄՆ դոլար եւ դրանով հաշվարկված՝ 37 հազար դոլար»:

4/22 հասցեի տան համար Մ. Գասպարյանը ստացականներով Արթուր Գյուրջինյանին վճարել է 57 հազար ԱՄՆ դոլար, իր իսկ գրած պարտավորագրով պարտք մնալով 30 հազար ԱՄՆ դոլար: «Պարտավորվում եմ 10 հազար Ամիրյան 4/22 բնակելի տան բնակարանի համար Արթուր Միշայի Գյուրջինյանին տալ 15.07.97 թ.-ին, իսկ մնացորդ քսան հազար (20.000) ամերիկյան դոլարը՝ սեպտեմբերի 1-ին, որի համար ստորագրում եմ 2.07.97 թ.»: Սակայն մինչ օրս, գումարը չի տվել: Ըստ այդ ստացականների, գումարը վճարվել է Ամիրյան փ. 4/22 բակի տան համար, որպես հատուցում: Բացի այդ, գումարները ստացվել են Մելիք Գասպարյանից, որն այստեղ ֆիզիկական անձ է եւ գործով հայցվոր չէ որպես ֆիզիկական անձ: Մ. Գասպարյանը 4/22 հասցեով ֆիզիկական անձանց ինքնակամ վճարած հասուցումները նույն այդ անձանց դեմ ներկայացրել է որպես նրանց կողմից պատճառված վնաս: «Փոխադարձ համաձայնությամբ, գույքի դիմաց հասուցում ստացող Ա. Գյուրջինյանը եւ Ս. Ասատրյանը, թե ինչպես են «նյութական վնաս» պատճառել հայցվոր ընկերությանը կամ Մ. Գասպարյանին, որպես հույժ գաղտնիք, դատարանը վճռում չի նշում», գրում է փաստաբանը:

Վճռաբեկ դատարանը բավականին երկար մսորեց վճռաբեկ բողոքի շուրջ եւ մեկուկես ամիս չէր շտապում որոշում կայացնել: Երկշաբաթյա հետաձգումից հետո՝ մարտի 22-ին, վճռաբեկ բողոքը քննության դրվեց, սակայն որոշում կայացնելու փոխարեն որոշվեց եւս երկու շաբաթով հետաձգել եւ գործը զեկուցող դատավորին գործուղել տեղում զննությունն կատարելու: Տեղազննությունից հետո թե ինչ զեկուցեց դատավորը հայտնի չէ, բայց վճռաբեկ դատարանը՝ գրեթե անփոփոխ թողեց տնտեսական դատարանի վճիռը: Այսինքն, բավարարեց Մելիք Գասպարյանի պահանջը եւ 210 հազարից պակասեցրեց ընդամենը պատգամավորի հաշվարկած 37 հազար դոլարի տոկոսադրույքը, բերեւս գտնելով, որ «վնասները» հաշվարկելու թվաբանության մեջ նա մի փոքր հեռու է գնացել:

Ահաբեկչության մեջ մեղադրված Վարուժան Գյուրջինյանը կալանավայրում:

Դատախազությունն իր աշխատանքն սկսեց հասարակական կարծիք ձեւավորելուց

Դատախազությունն սկզբից եւեթ հասարակական կարծիքի վրա է աշխատել, առանձնակի շահագրգռվածություն հանդես բերելով Վ. Գյուրջինյանին մեղադրելու հարցում, որը նշանակում է ապացույցների առումով նրանք դժվարին վիճակում են եւ ունեն հասարակության բացասական տրամադրվածության կարիք: «Հայոց աշխարհ» օրաթերթում տպագրված պաշտոնական հաղորդագրությունում ասվում է. «Վարուժան Գյուրջինյանը Նախկինում դատվել է չարամիտ խուլիգանության համար: Նրա հայրը՝ Արթուր Գյուրջինյանը, եւս նախկինում երկու անգամ դատված է եղել»: Որ սա դատախազության համար տակտիկական քայլ էր, հիմնավորվում է ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալ **Աղվան Հովսեփյանի** մի հրապարակումից, որում նա գրում է. **«Հաճախ մամուլում, ռադիոյով եւ հեռուստատեսությամբ լրագրողների հանդես գալը տվյալ անձի կամ հաստատության մասին լայն հասարակական կարծիք է ստեղծում, ըստ որում, որպես կանոն՝ բացասական: Ստացվում է, որ մամուլի, ռադիո եւ հեռուստատեսային հրապարակումների համար թիրախ ծառայած խաղաղ քաղցին անհիմն կերպով ներկայացվում է որպես մեղավոր՝ հանցանք թույլ տված անձ եւ ենթարկվում հասարակական պարսավանքի» («Օրենք եւ իրականություն» # 13,2001 թ.):**

Սակայն, այս դեպքում պետք է ասել, որ հասարակական կարծիքը դատախազության օգնին չի աշխատել: Համակուրսեցիներն անդրադառնալով «Հայոց աշխարհի» հրապարակմանը հայտնեցին, որ չգիտեին Վարուժանը նախկինում դատված է եղել, բայց դրանից իրենց վերաբերմունքը նրա նկատմամբ չէր փոխվի: «Դա կարեւոր չի, կարեւորը շատ լավ մարդ է, տրամադրություն բարձրացնող, թասիբով, ընկերասեր, նվիրված: Ընկերներին օգնելու, իր ունեցածը կիսելու պատրաստակամությամբ, անպայման մինչեւ վերջ կպայքարի, որ ընկերոջը նեղ վիճակից դուրս հանի: Կոմպրոմիս չէ»:

ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քաղ. եւ տնտ. գործ. պալատի նախագահ Արման Մկրտչյանը:

Համակուրսեցիները պնդում են, որ Վարուժանը երբեք չի խոսել իրենց դասական գործի մասին՝ «ընտանեկան խնդիրները հազիվ թե նրան հետաքրքրեին»: Շարունակելով բնութագրել ընկերոջը, հայտնեցին, որ նա շատ տարված էր համակարգիչով, դասերից հետո հիմնականում տանն էր, եւ համակարգիչը նրա հիմնական զբաղմունքն էր, երբեմն գիրք էր կարդում: Վերջերս ավելի լավ էր սովորում, դրան առավել շատ էր ուշադրություն դարձնում: «Իրեն ճանաչելով, համոզված ենք, որ նման բան չէր անի: Ինքնամփոփ մարդ չի եղել, եթե նման քայլի գնար՝ չէր կարող ամեն կերպ թաքցնել», վստահեցնում էին նրանք:

«Վարուժին մոտավորապես ճանաչում եմ առաջին կուրսի վերջից, տարբեր ֆակուլտետներում ենք սովորում: Մեր շփումները սահմանափակվել են ինստիտուտի տարածքում: Ո՛չ վախկոտ է, ո՛չ էլ տաքարյուն: Նրա մոտ առաջին հերթին համեստությունն եմ գնահատում, հումորը: Համակարգիչով էր սիրում զբաղվել, բիրժայով էր հետաքրքրված, այդ բառն առաջին անգամ իրենից եմ լսել: Չեմ իմացել, որ նախկինում դատված է եղել: Որքանով որ նրան ճանաչում եմ, դժվար թե նման բան աներ», ասում է Ռուբենը:

Ընկերներից Սեւակը, որ ձերբակալվելուց առաջ Վարուժանի կողքին է եղել, այսպես է գնահատում նրան: «Մաքուր տղով, միամիտ, հասկացող տղա է: Ես չեմ իմացել, որ դատված է եղել, ինքն այդ մասին չէր խոսում, երբեք չի խոսել պատգամավորի հետ կապված վեճի մասին»:

«Հանգիստ բնավորություն ունի, ընկերներին հասնող, համառ է, սկզբունքային, լավությունը փոխադարձող: Ագրեսիվ չի եղել, երեւի թե հենց այդ էր եղել միակ կռիվ անելը, որի համար դատվել է: Շատ տարված է համակարգիչով: Ինքը շատ էլ հետաքրքրված չէր հոր դասական գործերով, թեկուզ հոր գործն էր: Ում հետ դաս ունեին՝ չգիտեմ: Նա սեւեռված չէր այդ մտքին եւ նրա համար լրիվ միեւնույնն էր», ասում է ընկերներից մեկ ուրիշը:

Ներկայացնենք նաեւ Վարուժանի մոր տեսակետը, որը գալիս է լրացնելու, նաեւ հաստատելու ընկերների բնութագրումները. «Ոչ մի օր չի եղել, որ մեր տունը Վարուժանի ընկերներից չլինեն: Կազմվածքով փոքր-մոքր է, բայց խեղճ չի: Իր շրջապատում ամենատարբեր մարդիկ կան ու հիմնականում այնպիսիները, որոնք օգնության կարիք ունեն: Նրանց բոլորի համար անհանգստանում է: Երեխաների մոտ երբեք չենք քննարկում մեր խնդիրները, որ մոտները ասելություն առաջանար: Նա լրիվ ինքնուրույն, իր կյանքով ապրող մարդ է, կապ չունի մեր հարաբերությունների հետ: Հարեւանների հետ վիճաբանում էինք, կես ժամ հետո ինքը նրանց հետ զրուցում էր»:

«Բոլորս նրան շատ ենք սիրում, խելոք երեխա է: Գիտեինք, որ դատվել է, բայց դա բացասական վերաբերմունք էր ծնում ոչ թե Վարուժանի նկատմամբ, այլ իրավապահ մարմինների: Վարուժանին, որ ինքնաբերաբար ներքաշել էին կռվի մեջ, եւ նա իր ինքնասիրությունը պաշտպանելու համար էր կռվել՝ դատապարտեցին: Նրան դանակահարեցին, նրան էլ պատժեցին: Ես դեմ չէի, որ նա որդուս հետ ընկերություն աներ: Շատ խելացի էր եւ տեխնիկա գնելուց միայն նրան էի վստահում: Շրջապատի նկատմամբ շատ հարգանքով էր, ուշադիր, բոլորը նրան սիրում էին», ասում է ընկերներից մեկի մայրը:

«Նրան դրական ենք բնութագրել, երբեք կռիվ չի արել, այս առիթով իմացանք, որ նախկինում դատված է եղել: Առաջին անգամվա համար գիտեինք, քանի որ նա առաջին կուրսի ուսանող էր եւ երկար ժամանակ բացակայեց, բուժվում էր հիվանդանոցում: Մեր վերաբերմունքը նրա նկատմամբ դրանից չփոխվեց: Հոգուս խորքում համոզված եմ, որ նա չի պայթեցրել մեքենան: Իբրեւ ուսանող կարող եմ նրան բնութագրել: Աշխույժ, խելացի, հումորով երիտասարդ է: Ուսման մեջ աչքի չի ընկել, բայց երկրորդ կուրսի երկրորդ կիսամյակից բարձրացրեց ուսման առաջադիմությունը: Այս տարի հիմնականում 4-5 էր ստանում», ասում է ԲՈՒՀ-ի պատասխանատուներից մեկը:

Դատախազության պահանջով էլեկտրատեխնիկական դեպարտամենտը ներկայացրել է Վարուժանի բնութագիրը. «Վարուժան Գյուրջինյանը 1-ին կուրսում ցուցաբերել է հիմնականում բավարար գիտելիքներ (ունեցել է պարտքեր, որոնք վերահանձնել է սահմանված ժամկետում): 2-րդ կուրսում Վ. Գյուրջինյանի առաջադիմությունը համեմատաբար ավելի բարձր է եղել եւ գարնանային քննաշրջանի արդյունքներով նրան նշանակվել է կրթաթոշակ: Անհարգելի բացակայությունների համար Վ. Գյուրջինյանը 3-րդ եւ 4-րդ կիսամյակում ստացել է նկատողություն, իսկ 5-րդ կիսամյակում՝ նկատողություն եւ խիստ նկատողություն»:

Մեր խնդրանքով մեկնաբանելով նկատողություն ստանալու հանգամանքը, էլեկտրատեխնիկական դեպարտամենտի վարիչ Սուրեն Հովսեփյանը հայտնեց, որ բացակայությունները ուսանողներից շատերին է հատուկ: «Ներկայումս ուսանողների հաճախելիությունը շատ ցածր է, եւ դա մարդուն գնահատելու չափանիշ չէ»: Նշեց, որ Վ. Գյուրջինյանը որեւէ վատ արարքով աչքի չի ընկել, նրա վերաբերյալ երբեւէ զեկուցում չի եղել, որպեսզի քննարկեին հարցը, «իսկ մենք նման ուսանողներ ունենք»: Ինչպես ֆակուլտետի պատասխանատուները հայտնեցին, սպասում են «մի լավ լուրի» կամ դատարանի վճռին:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ
«Հետաքննող լրագրողների ընկերակցություն»
www.hetq.am

ԱԶԳ

Հեռուստածրագիր

8 մայիս, չորեքշաբթի

Հ1

08.00 9.20 Առաջին ծրագիր
09.00 13.00, 17.00, 21.00, 24.00, 1.20, 1.25 Հայլուր
10.30 Մարզաշխարհ
11.00 18.00 «ՍԻՐՈ ԿԱԽԱՐԴԱՆՔ»
11.45 0.20 Կեսգիշերային ճեմընթաց
12.40 Բարի ախորժակ
13.20 23.00 Ռուբիկոն+
17.20 Կարմիր խաչի առաքելությունը Հայաստանում
17.35 Իմ սեր, իմ հավատ, իմ եկեղեցի
19.00 Երեկոյան Երեւան
19.20 Հարցամարտ
19.50 Մանրամասներ
20.00 Այլուր
20.10 Քեզանից է սկսվում հայրենիքը
20.40 Տունտունիկ
21.45 Որակի նշան
21.50 ԳՖ «ԶԻՆՎՈՐՆ ՈՒ ՓԻՂԸ»
01.30 ԳՖ «ԼՈՌՆԱ ԴՈՒՆ»

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

08.00 Բարի լույս, Հայաստան
08.30 9.30, 16.00, 20.00 ԼՐԱԲԵՐ
10.00 18.00 «ԱՆՏՈՆԵԼԼԱ»
11.00 Ակցենտ
11.50 Աղախանյան շոու
12.20 Սիրո խարույկ
12.45 ԳՖ «ՀՈՎԱՆԱՎՈՐԸ»
16.20 Կենդանիները կատակում են
16.45 Մուլտֆիլմ
17.00 Ռուսական բալետի աստղերը
17.10 «Բլում-Բլում» պատմություններ
17.30 Եռաֆազ
19.00 Givillis
19.25 Դեղատոմս
21.00 Համերգ
21.35 Համեցեք Հայաստան
22.00 ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԼՈՏՈ
23.15 1-02
23.30 ԼՐԱԲԵՐ (ԱՊՀ)
24.00 «Օր 6-րդ»
00.35 ԳՖ «ՊԱՐԵՐ «ԵՐԿՆԱԳՈՒՅՆ ԻԳՈՒԱՆԱՅՈՒՄ»

###

19.30 Գնդիկ Բոնիկ
19.50 22.00 Բախտագուշակ
20.00 ԳՖ «ԱՂԱՄԱՆԴԵ ՈՍՏԻԿԱՆԸ»
22.05 Գիսաստղեր
22.45 ԳՖ «ՍԵՆՏ ԷՔԶՅՈՒՊԵՐԻ»

ԱՐՄԵՆԻԱ

08.30 15.00, 18.00, 20.30, 2.30 Ժամը
09.00 21.00 CNN
09.30 Համերգ
10.00 19.40 Ինչո՞ւ ես, բարեկամ
10.30 Մարզանք աստղերի հետ
11.00 20.00 Ավտոաշխարհ 2000
11.30 Հայրենիք - Սփյուռք
12.00 18.30 «ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԱՊԵՐ»
13.00 Բլից
13.25 ԳՖ «ՏՀԱՃՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՊԻԿՆԵՐԻ ՀԵՏ»
15.30 Մուլտֆիլմ
16.30 Բումերանգ
17.30 Կոմպյուտեր ժամ
21.30 Բլից
22.00 Ընտանեկան ակնբարթ
23.15 Վարկանիշ
23.30 Բեռնարդ շոու
00.30 ԳՖ «ՈԴԻՍԵՎՍ»

###

08.00 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 20.00, 22.00, 1.00, 3.00 ՀՈՐԻԶՈՆ
08.15 Ֆուտբոլային սուրհանդակ
08.45 21.45 Նոստալգիա
09.15 19.00 «Սատանայի ճուտը»
10.15 17.15 «Լողափ»
11.00 15.15 ՄՍ «Մարդասարդ»
11.20 15.35 ՄՍ «Փիթեր Փեն»
11.40 16.00 ՄՖ «Բոբիի աշխարհը»
12.15 18.15 ՎՖ «Պատմության ալիք»
13.00 Ցերեկային կինոնկար
14.30 22.40 Պատահական վկա
16.20 2.45 Երաժշտական ալիք
20.20 «Ճաշոն»
21.30 Ծո-ից ծո Հայաստան
23.10 1.15 Գեղֆիլմ

ԵՐԵՎԱՆ

09.00 15.00 Իրադարձություններ.TB
09.30 Առավոտ
11.00 Օրը
11.55 16.50, 19.20, 20.40 Ավտոշոու
12.00 Ռ/բ «Ակցենտ»
12.20 Տարեցիկ.TB Մոսկվա
13.30 ԳՖ «ՈՎ ԵՔ ԴՈՒՔ, ԴՈԿՏՈՐ ԶՈՐԳԵ».TB
15.15 «ՏԵՍՈՒԹ ԿԵՍՏԵՐԸ».TB
16.20 Սպորտ+
17.00 Էլիտար շրջան
17.30 22.30 Գեղֆիլմ
19.00 Դպրության ղողանջներ
19.30 Բուրգ
20.00 «ԱՌԱՆՑ ՍԻՐՈ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ».TB
21.00 Հարցերի տաղավար
21.30 Այս երեկո, այս ժամին

ԱՐՄԵՆԱԿՈԲ

11.00, 16.00 Համերգային ծրագիր
12.00 Գեղֆիլմ
13.30 Մուլտաշխարհ
17.05 Մ/Ֆ «Բուրատինոյի արկածները»
18.20 «Կենդանաբանության դաս»
19.00 «16» երիտասարդական ծրագիրը
20.00 «Հանդիպում»
20.40 Վ/Ֆ «Սանկտ Պետերբուրգի ճարտարապետական հուշարձանները» (III մաս)
21.00 «Կուկուռիկ»
21.30 «Երեւանի գիշերներում»
22.00 Գ/Ֆ «Անմոռանալին»
00.10 Գ/Ֆ «Զգալով Միենտուսան»

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

8.00 Մ/ս-լ «Վարդագույն հովազը»
8.15 Վերկացիկ
8.30 Մ/Ֆ «Կոշկավոր կատուն»
10.00 Գ/Ֆ «101 դալմասինցներ»
11.40 Մ/Ֆ «Կոշկավոր կատվի շուրջերկրյա ճանապարհորդությունը»
12.45, 15.15, 20.30 Մուլտծրագիր
13.25 Գ/Ֆ «Զբոսանքի ելած մանկիկը»
15.00 Մեր հայրենիքի պատմությունը
16.00 Գ/Ֆ «Անավարտ պատմություններ» (1-ին սերիա)
17.30 Մ/Ֆ «Բուրատինոյի արկածները»
18.35 Կ/Կ «01-99»
19.00 Աստղածաղիկ
19.15 Մ/ս-լ «Բազզ Բանի»
19.30 Վ/Ֆ «Կետեր»
20.45 Մեր հայրենիքի հեքիաթները
21.00 Գ/Ֆ «Ծառայողական սիրավեպ» (2-րդ սերիա)
22.05 Մ/Ֆ Մեծահասակների համար
22.30 Համաշխարհային երաժշտության գանձարան

ՄԻՆԵՄԱՔՍ

00.30 Նրա խաղը
02.40 Կործանված սեր
05.00 Վերջին ողջ մնացածը
06.30 Աստղային դարպասներ-1
08.05 Միայնակ անտառում
09.30 Ոսկե փյունիկ
11.00 Մոծակների կղզին
12.50 Իմ զարմիկ Վիննին
14.45 Չքնածները Սիեթլում
16.25 Մացառուտներում երգողները-3
18.55 Գիքորը
20.25 Անմահ սիրուհին
22.30 Ստի սարդոստայն

ОРТ

07.00 Բարի լույս
10.00 13.00, 16.00, 19.00 Նորություններ
10.15 19.30 «ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԱՊԵՐ»
11.15 Ծիծաղի համայնապատկեր
11.45 Թույլ օղակ
12.50 Գրքամոլություն
13.15 Պատերազմի մի քանի ակնթարթ
14.05 ԳՖ «ՀԻՆԳԸ ԵՐԿՆՔԻՑ»
16.20 100% ծրագիրը
16.45 ԳՖ «ԵՐԿՈՒ ՕՎԿԻԱՆՈՍՆԵՐԻ ԳԱՂՏՆԻՔԸ»
18.00 Մեծ լվացք
20.35 ԳՖ «ՀԱՏՈՒԿ ԿԱՐԵՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ»
22.00 ԺԱՄԱՆԱԿ
22.35 Հրաշքների դաշտ
23.40 ՎՖ «Պատերազմի գույնը»
00.20 Գիշերային «ԺԱՄԱՆԱԿ»
00.40 Ֆուտբոլ. ՈՒԵՖԱ-ի գավաթ. «Ֆեյենոորդ»-«Բորուսիա», եզրափակիչ
02.45 ԳՖ «ՁՈՒԿՍ»

РТР

06.50 7.50, 8.50, 9.50, 21.35 Լուրեր - Մոսկվա
07.00 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00 Լուրեր
07.10 Ուղղափառ օրացույց
07.15 8.30 Ընտանեկան նորություններ
07.25 9.10 Հերթապահ բաժանմունք
07.30 8.40 Ազդագիր
07.40 9.30 Ճանապարհային պարեկ
08.10 9.40 РТР-ի փորձաքննությունը
08.20 Ազգային եկամուտ
08.25 15.20 Լուրեր-սպորտ
09.15 Մոսկվա - Մինսկ
10.10 ՎՖ «Աստղային պատերազմներից» մինչեւ «Աստղային պատերազմներ»
11.10 ԳՖ «ԶԱՐԴԱՐԱՐԸ»
12.20 ԳՖ «ՕԴՐԻ ՀԵՓԲՅՈՐՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ»
13.00 ՎՖ «Երբ վերադառնանք տուն»
13.55 Ինչ է ուզում կինը
14.30 ՎՖ «Պատերազմը կանացի դեմք չունի»
15.25 ԳՖ «ԹՇՎԱՌՆԵՐԸ»
16.25 «ՎԱՅՐԻ ՀՐԵՇՏԱԿԸ»
17.20 «ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ-3»
18.20 Ֆուտբոլ. ՌԴ առաջնություն. «Կռիլյա Սովետով»-«Լոկոմոտիվ»
20.00 «ԿՈՄԻՍԱՐ ՌԵՔՍ»
20.50 Բարի գիշեր, փոքրիկներ
21.55 Օ. Գազմանովի համերգը
00.05 ԳՖ «ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՔԱՅԼ»
01.50 ՌԴ ֆուտբոլի առաջնությունը

НТВ

07.00 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00 Այսօր
07.05 7.35, 8.10, 8.35, 9.10, 9.35 Առավոտ
09.55 ԳՖ «ՓՐԿԱՐԱՐՆԵՐ. ԵԳ-ՆԱԺԱՄՅԱՅԻՆ ԶԱՆԳՎԱԾ»
11.25 ԳՖ «ԿՐԿՆԱԿԻ ԾՆՎԱԾԸ»
13.20 «ԳԱՐՆԱՆ 17 ԱԿՆԹԱՐԹ»
14.30 Համով պատմություններ
15.20 «Դոմինոյի» սկզբունքը
17.30 ԳՖ «ՍՏՐԱԴԻՎԱՐԻՈՒՍԻ ԱՌԵՎԱՆԳՈՒՄԸ»
18.10 ԳՖ «ԳՆԴԱՊԵՏ ԶՈՐԻՆԻ ՎԱՐԿԱԾԸ»
20.35 ԳՖ «ԵՐԿՈՒՍԻՆ ՄԵԿ ՇԱՆ»
23.40 Հույժ գաղտնի
00.40 ԳՖ «ՇԵՐԵՄԵՏԵՎՈ-2»
02.30 Ռուսական ազգային Օլիմպոս

Armex
Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

2002 թ. մայիսի 7-ի առեւտրային նստաշրջան

Թողարկող Issuer	Համ.** ABBR	Ցուցակ Listed	Առ* Bid: Լավագույն գին Best price	Առ* Bid: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Առ* Bid: Ընդամ. Total qnt.	Վաճառ* Ask: Լավագույն գին Best price	Վաճառ* Ask: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառ* Ask: Ընդամ. Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: Նվազ. գին Day low	Transactions: Առավ. գին Day high	Transactions: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Transactions: Փոփ.% Avg%	Transactions: Ծավալ Volume
ՀԱՅ ԳՈՐԾԱՐԱՐՆԵՐԻ ԸՆԿ.	ARBC	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԱՎՏՈՄԱՐԵԳԱՏՆԵՐԻ ԳՆ	AVAG	B	1,500.0	1,500.0	480	-	-	-	5,000.0	5,000.0	5,000.0	5	25,000.0
ԱՎԻԱՄԱՍԱՐԻՐ	AVHM	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԵՐ. ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԳՆ	EKOG	B	400.0	400.0	25	-	-	-	150.0	150.0	150.0	60	9,000.0
ԵՐ. ԼՈՒՍԱՏԵԽՆԻԿ	ELUS	B	1,000.0	1,000.0	10	-	-	-	-	-	-	-	-
ԷՅՐԻՍՈՆԻ ՊԼԱՍՏՄԱՍ. ԳՆ	EPLG	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԵՐԱԶ	ERAZ	B	2,000.0	2,000.0	10	-	-	-	800.0	800.0	800.0	20	16,000.0
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ	ERKB	B	1,500.0	1,500.0	10	-	-	-	-	-	-	-	-
ՀԱՅԿԱԲԵԼ	HKBL	B	2,000.0	2,000.0	10	-	-	-	-	-	-	-	-
ՀԱՅԹՈՒՄԱՔՍԵԼԱ	HQMQ	B	1,500.0	1,500.0	290	-	-	-	-	-	-	-	-
ԿԱՆԱԿԱ	KNKA	B	-	-	-	6,000.0	6,000.0	150	-	-	-	-	-

* Հրապարակված գնանշմանակետի (պահանջարկի/առաջարկի) հայտերը առեւտրային նստաշրջանի փակման դրությամբ:
** 4 նիշից բաղկացած համառոտ բաժնետիրական ընկերության համարը, անվանական բաժնետոմսի համառոտումն է. Արտոնյալ բաժնետոմսի դեպքում 4 նիշից հետո նշվում է P եւ արտոնյալ բաժնետոմսերի տվյալ դասին [illegible] համար: ՍՊԸ-ի բաժնեմասի դեպքում 4 նիշից հետո նշվում է CO:
Տեղեկությունները ներկայացվում են ՀՖԲ-ում ցուցակված այն արժեթղթերի վերաբերյալ, որոնցով տվյալ առեւտրային նստաշրջանի ընթացքում գրանցվել է գնանշմանակետի հայտ կամ գործարք: Բոլոր գները ներկայացված են ՀՀ դրամով:
ՀՖԲ-ում ցուցակված բոլոր արժեթղթերի գնանշումները [illegible] հրապարակվում են ամսական 2 անգամ յուրաքանչյուր ամսվա 15-ից եւ վերջին օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը:
Այդ տեղեկությունները հրապարակվում են ինտերնետային էջում www.armex.am

©Armex

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Աէրոքրոս ՍՊԸ
ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50
Հեռ.` 222725, 278469
Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ.Լուսավորչի 48ա
Հեռ.` (051) 44469, 41206
Ալինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստովյան 21, բն. 41
Հեռ.` 454112, 564063, (09) 429412
Ալս Էրզրումցի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.` (051) 22422
Ամերիա ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Բաղրամյան պող. 6, բն. 2
Հեռ.` 524040, 524140, 258899
Այտի Բրոկ Դիլ Տրաստ ՍՊԸ
ք. Երեւան,Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.` 348837
Արդշինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.` 542674
Արժեթղթերի կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Զաքիյան 8/19
Հեռ.` 581578, 525801, 566448
Արմենբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Կորյունի 19/1
Հեռ.` (3741) 528986, 542125, 585662
Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 32, բն. 16
Հեռ.` 521389, 544657, (09)400699
Էյ-Բի Սեքյուրիթիզ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Մաշտոցի 40ա բն.1
Հեռ.` 532829, 532815, (09)415100
Էտալոն Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Փավստոս Բյուզանդի 97
Հեռ.` 539525
ԷՄ ԿԱ ԲՐՈՔ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Գայի պող. 57, բն. 15
Հեռ.` 640804
Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 7
Հեռ.` 526417,, 569680
Կապիտալ-Մենեջմենթ ԲԲԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.` 560138
Մ.Գ.Ս. ՍՊԸ
ք.Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.` (041) 22184, (041) 23109
Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան,Նալբանդյան 50/26
Հեռ.` 521812, 521051, 528778
Ռենեսա ՓԲԸ
ք. Երեւան, Վարդանանց 13
Հեռ.` 54-45-27, 523929
Վրինկո ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24, բն. 5
Հեռ.` 531805
Տոնտոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.` 545477, 545407

ՍՓՅՈՒՌ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ
590000 ← ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ → www.spyur.am www.yellowpages.am

Սկանվորդ

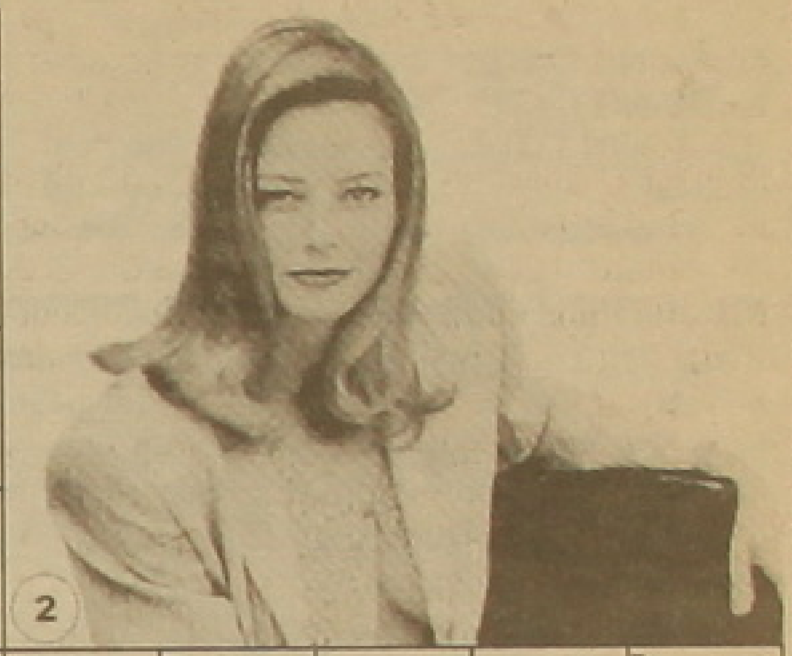

Կոկոր-դիլոս Գենայի ընկերը
Անհեթեթ խոսք, միտք
Բոստան, այգի, ...
1
Կոտորած

«Անսա-նապա-հական» սրինգ
Երկնա-գույն
եւ Շիլ-լերի, եւ Ռիդի հե-րոսուհի
«Արկա-ծային» նավա-պետ
«Նահանգ-խաղա-տուն» ԱՄՆ-ում

եւ ականջ-օղ, եւ բերք

Պղնձի եւ ցինկի համա-ձուլվածք
Չաշ-վարկված գին
Սպիտա-կեղենը դարա-կում
Ներքին հոտի համար
Խոտա-ծածկ վայր
Մուսուլ-մանուհու «գլխի գինը»

Կողմ-նակի «աչք»
Գրքին «հագցնո-ղը»
«Ողխա-ռաներ» ազգ
Իրաք Չուսեյն, Սիրիա ...
Դեղնա-մորթ, սեւամորթ

Չիու «կրոսը»
Սիբիրը նվաճողը
Կարճա-տեւ խա-ղաղու-թյուն
Կանանց «էսթետի-կական» պաս

եւ տարե-ցույց, եւ տոնա-ցույց
Թենի-սիստ «բելո-ռուսուհի»
Թույլ, անուժ
2

Չաուշի մշեցի «կոլե-գան»
«Նեղ արեք ... արեք»

Դոլար ցենտ, ֆրանկ ...

Աստծո պատ-գամների թարգման
Ծառին «ոտքի վրա պահողը»
Օպերայի սցենարի տեքստը
Իդեալա-կան խորհըր-դատու
Ավտո-տնակ, խաղա-տեղ
եւ պետու-թյուն, եւ մոլո-րակ
Արքունի դուռ, գա-հանիստ

4
5
Մի ոտքը մյուսից կարճ
Չնդկահայ օջախ

Պալա-տական տղա, ս-պետացու
Չումոր, երգի-ծանք, ...
Խորհըր-դային գյուղա-պետ
... Ալաշ-կերտ, Արդա-հան

Ճաշի «կայաց-ման վայրը»
Սանիտա-րի «խա-չակիր» ժապավեն
Կամա-կորի «տնկա-ծը»
«Այստեղ մի ... կա»
Ջավախ-քի «ար-ցունքա-լիճը»
365 օր (մի քիչ ավել)
Արարած
«Ձիպ-կոմբայն»

Չաստ բրդե կտոր
Չաստ աղիքի բորբո-քում
եւ բերքի, եւ գրքի «ծննդա-տուն»

Շան պատ-վերը կատվին
Առաջին կաք
Էկվադորի մայրա-քաղաքը
Այլ կերպ «պարտք տվող»
Ֆոբիա
Բեկնա-զարյանի II համարը
Ուխտա-գնացու-թյան վայր

Վարձով ապրող
Փոքր-մոքր, վտիտ
«Ձիկ» մածուն

Չայ գուսան, ղազախ ...
Գաճաճ ձի
եւ երե-կում, եւ ջրի մա-կերեսին
Դետեկ-տիվ ժանրի «տիկինը»

Կոտայքի «մրգա-շատ» գյուղը
Վերջույթ
Բացօթյա «մոխրա-ման»

Գծում, աչքածակ մարդ
Ջրային գնդակա-խաղ
Յակու-տիա եւ քաղաք եւ գետ
N+P շուրջը էլեկտրոն
Կարագի «օրո-րոցը»
Կարպետի «ողնա-շարը»

Պայտ
Դիմենի «կրծողը»
Արյու-նատար անոթ
3
«Ձինվո-րիկա-հումբ»

«Վոլ-գան» ճա-նապար-հի վրա

Չամե-մունք, կար-դամոն
Դեռ նա-խաստր-կավաց չէ
Պատկերի խորք

«Անհնա-րինն ակն-հայտ»

Եպիս-կոպոսի «փայ-տիկը»
Կոկորդի «կարմ-րող» մաս
«Միկոյան-Գուրեվիչ» ինքնա-թիռ

AMERICAN EMBASSY
NATIONAL HIRE VACANCY ANNOUNCEMENT

OPENING DATE: May 2, 2002
CLOSING DATE: May 16, 2002
POSITION TITLE: Administrative Assistant
GRADE: FSN-7 *(successful candidates will be appointed at a lower grade than full performance until all qualifications of the position are met)*

MAJOR DUTIES AND RESPONSIBILITIES:
Budgeting and Financial Planning: The incumbent will work together with the Republic of Armenia Ministry of Defense to formulate the long-term and short-term budgets for the Armenian Military's participation in Partnership for Peace. This includes the planning, implementation and reporting of the Armenian Partnership for Peace Budget to the responsible agencies i.e., Defense Attaché Office, European Command, Defense Security and Cooperation Agency and the Defense Finance and Accounting Service.

Accounting: The incumbent will be responsible for direct coordination with the Defense Accounting and Finance Service; obligating/committing funds; increasing/decreasing obligations; providing the Defense Finance and Accounting Service with the correct documentation to settle accounts. This will include the creation of fiscal data to be used in the above mentioned processes.

Interpreting/Translating: The incumbent will be responsible for translating all documents from Armenian or Russian into English and vice versa. Must be able to translate or interpret technical and military terminology. When required, interpret simultaneously from/to all three languages to include ceremonies, conferences and media events.

Travel Arrangements: incumbent must ensure that the Ministry of Defense is aware of all deadlines to facilitate the securing of travel arrangements. Must work closely with the Embassy travel office to make travel arrangements for Armenian participants traveling to Partnership for Peace conferences, seminars and exercises. Must also ensure that Armenian travelers are aware of the visa requirements for the countries in which they are traveling.

QUALIFICATIONS:
- Completion of secondary school is required. University degree in accounting or management is desirable.
- Two years of progressively responsible experience in budget or accounting work is required.
- Level III English (good working knowledge) as well as an excellent level of written and spoken Armenia and Russian is required.
- Computer skills are required.
- Must be able to work with limited supervision.
- Must be able to travel to various countries as needed.
- Must be very mature and able to work with members of different nations and government agencies.

WHO MAY APPLY: Unlimited.

HOW TO APPLY: Please submit a detailed resume or an Application for Federal Employment (SF-171), or an Optional Application for Federal Employment (OF-612) which are available from the American Embassy guard office located at number 18, Marshal Baghramian street. Deposit the completed application form or resume in the application box located in the Embassy guard office.

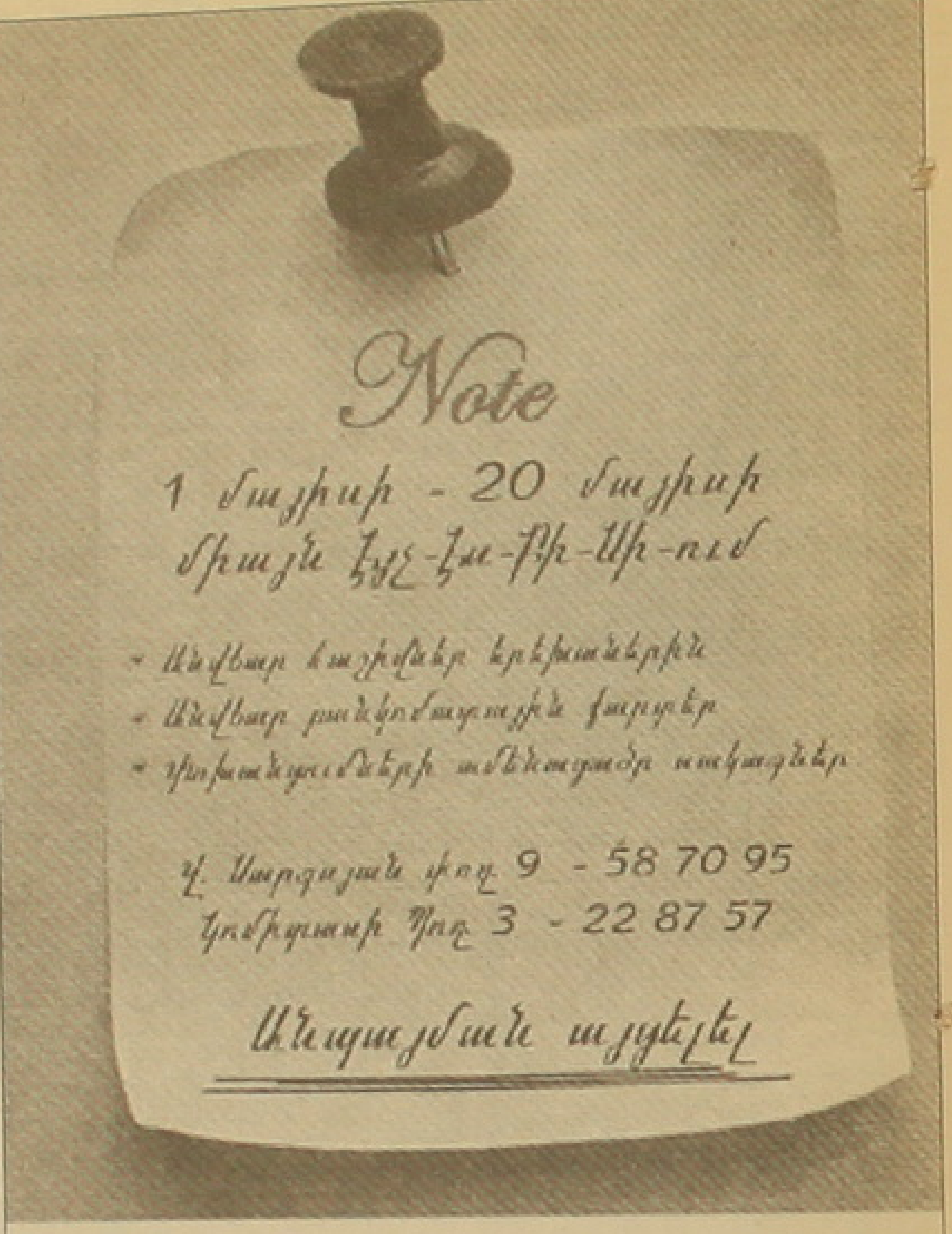

HSBC
The world's local bank

ԱՆՎՃԱՐ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

■ Շտապ վաճառվում է 4 սենյականոց լավ վերանորոգված բնակարան Հարավ-արեւմտյան Ա1 թաղամասում, ընդ. տարածքը՝ 88 քմ, 9-րդ հարկ, մետաղյա դուռ, մեծ պատշգամբ՝ կամարով միացրած ճաշասենյակին, մանսարդի հնարավորություն: Հեռ. 72-79-85: Գինը 8000 դոլար:

■ Վաճառվում է ռուսական սովետական հանրագիտարան (33 հատոր): Գինը՝ 50 դոլար, խոհանոցի անկյուն՝ 40 դոլար: Հեռ. 53-06-98:

■ Վաճառվում է կենտրոնում 80քմ կիսանկուղային տարածք: Եռաֆազ հոսանք, ջուրը՝ մշտական: Հարմար է օֆիսի, սաունայի, բարի եւ այլ օբյեկտներ կառուցելու համար: Հեռ. 529-353, բջջ. (09)429353:

ԲՈՒԺՈՒՄ

1. Նեւրոզներ, վախ, դեպրեսիա, հիստերիա...
2. Նեւրալգիաներ
3. Մաշկավեներական հիվանդություններ
4. Հենաշարժողական համակարգի խնդիրներ

Վճարը՝ բուժումից հետո:
Հեռ. 25 31 51, 26 01 59

ԱՄԵՆ ՕՐ-ՇՈՒՐՋՕՐՅԱ-ԱՆՎՃԱՐ

Այսուհետ **«Ազգ»** օրաթերթում կտպագրվեն առք ու վաճառքի, աշխատանքի հրավերի, վարձակալման, փոխանակման եւ նմանատիպ հայտարարություններ **անվճար**, 3-4 տողերի սահմաններում:
Զանգահարել՝ 52 93 53, ամեն օր-շուրջօրյա

ԼՈՒԾԱՐՎՈՒՄ Է

Հայսպառկոոպմիության (Հայկոոպ) «Աշտարակի ավտոտնտեսություն» դուստր ձեռնարկությունը: Երրորդ անձանց հետ պարտք ու պահանջի ժամկետը սահմանվում է երկու ամիս:
Հասցեն՝ **ք. Աշտարակ, Ս. Սարգսի թիվ 2ա**

ՓՈԽԱՆԱԿՈՒՄ ԵՄ

Երեւանի կենտրոնում գտնվող 76 քմ տարածքը մայրաքաղաքի մերձակայքում գտնվող առանձնատան հետ:
Հեռ. 09423833:

Գերմանա-հայկական հիմնադրամ

CONVERSE BANK CORPORATION

ՎԱՐԿԵՐ

Գործող բիզնես ունեցող ձեռնարկատերերին եւ իրավաբանական անձանց

- ■ Դրամով 45.000 մինչեւ 4.500.000
- ■ Տոկոս 1,5 մինչեւ 2 տոկոս ամսական
- ■ Ժամկետ մինչեւ 18 ամիս

Ձեւակերպումը 2-3 օրում գրավադրման պարզեցված սխեմայով: Խորհրդատվությունների եւ հայտերի համար դիմել հետեւյալ հասցեով՝ Կոմիտասի փող. 49, հեռ.՝ 23-09-25, 23-51-87

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Երեւան քաղաքի կենտրոնում 80 մ² կիսանկուղային տարածք: Եռաֆազ հոսանք, ջուրը՝ մշտական: Հարմար է օֆիսի, սաունայի, բարի եւ այլ օբյեկտներ կառուցելու համար:

Հեռ. 529-353, բջջ. (09)429353 Գինը $20.000:

ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ

RADIO VAN FM 103

DEUTSCHE WELLE
Немецкая волна
Русская редакция

В эфире радиостанции “Радио ВАН“
FM 103.0 ежедневно в 23.30 кроме понедельника и четверга.
Слушайте самые свежие новости из Европы
только в эфире радиостанции “Радио ВАН“ FM 103.0

Հետաքրքիր փաստեր եւ բազմաթիվ տվյալներ հայտնիներից:
Մենք կբացենք ձեր առջեւ արվեստի գաղտնիքները՝ արվեստի մարդկանց հետ: Եվ այս ամենը «Ոսկե շարք» հաղորդաշարում: Յուրաքանչյուր երկուշաբթի ժ. 23:00 (կրկնությունը՝ հինգշաբթի ժ. 23:00):
«Ոսկե շարք»- մեկնաբանություններ, իրադարձություններ, երաժշտություն:
«Ռադիո Վանի» գովազդային գործակալություն
Հեռախոս՝ 54-00-02

@rminco
Global Telecommunications

ՆՈՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Ինֆորմացիայի վերականգնում
- Համակարգչային սարքավորումների վերանորոգում

ՆՈՐ ԳՆԵՐ, ՆՈՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԻՆՏԵՐՆԵՏ քարտի օգտագործում 20% ցածր գներով

- Գիշերայինը՝ ամսական $ 20
- Շուրջօրյան՝ ամսական $ 50
- Էլ. փոստը՝ ամսական $ 10

Հեռ.՝ 52-43-51, 52-63-26
E-mail: support@arminco.com
WEB: http://www.arminco.com

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 7. 05. 2002 Գինը՝ 100 դրամ